

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ
ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԴՊՐՈՑԻ ԴԱՍԵՐ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԴՊՐՈՑԻ ԴԱՍԵՐ

Դ. ԳԻՐՔ

Գ. դասարանի համար
(ի պէտս Ուսուցչաց)
Բ. Տպագրութիւն Բարեփոխում

Պատրաստեց՝
Նուպար Սրկ. Պերպերեան

ԱՆԹԻԼԻԱՍ — ԼԻԲԱՆԱՆ
1996

Սոյն գիրքը կը հրատարակուի մեկենասութեամբ
ԾԱՓԻԿ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻՆ

The Tzapik Baghdasarian Charitable Trust
The First National Bank of Boston, Trustee

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Կրօնական առողջ կրթութիւնը հիմքն է դաստիարակութեան: Հայց. Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցներու հիմնական եւ առաջնահերթ նպատակը ազգայինին ու տոհմիկին կողքին իր աշակերտին, աշակերտներուն տալն է քրիստոնէական առողջ դաստիարակութիւն, առանց որուն կը հաւատանք որ թերի կը մնայ մարդկային ամբողջական դաստիարակութիւնը:

Ներկայ դասագիրքը շարունակութիւնն է իր նախորդին, որուն մէջ հայ աշակերտը կ'ընտելանայ աշխարհի ստեղծագործութեան, աստուածաշնչական պատմութեան եւ այլ կրօնաբոյր դէմքերու, անձերու կեանքին ու պատմութեան: Իսկ այս գիրքը որ «Կիրակնօրեայ Դպրոցի Դասեր» շարքին Դ. Գիրքն է եւ յատուկ՝ Գ. դասարանին, կը բովանդակէ Հին Ուխտի ժողովուրդի կեանքին մէկ հետաքրքրական ժամանակահատուածը, երբ Աստուծոյ մշտատեւ ներկայութեամբ զօրացած այդ ժողովուրդը կ'ապրի իր կեանքը, որ անշուշտ կ'ունենայ նաեւ իր մակրնթացութիւնները համաձայն Աստուծոյ հանդէպ ունեցած իր հաւատքին եւ հնազանդութեան ու հաւատարմութեան:

Ամբողջ հին կտակարանեան դէպքերու եւ դէմքերու կեանքին ընդմէջէն Աստուծոյ ձայնն է որ զօրեղ կը հնչէ եւ կը հրաւիրէ համայն մարդկութիւնը ականջալոր ըլ-

լալու այդ ձայնին եւ այդ ձայնին առաջնորդութեամբ
ապրելու իր կեանքը:

Ահա թէ ինչու կարելոր է, այլ եւ էական ուսումնասի-
րութիւնը հին կտակարանեան կեանքին, մանաւանդ որ
ա՛ն է պատուանդանը Նոր Կտակարանի կեանքին եւ
աւանդութեան:

Մեր ջերմ թելադրանքն է մեր ուսուցիչներուն, որ խո-
րապէս ուսումնասիրեն Հին Կտակարանը, որովհետեւ
անոր մէջ է Աստուծոյ մարդկութեան տուած փրկութեան
խոստումը, հոն է որ կը գտնենք նաեւ փրկութեան բաղ-
ձացուած վիճակին հասնելու իրական եւ վաւերական
կեանքի օրինակը եւ վերջապէս ան է որ հիմք կը ծառայէ
քրիստոնէական մեր հաւատքի ուժեղացման եւ ուճաց-
ման: Յիշենք միայն որ Վարդանանց հաւատամարտի
նախօրեակին, քաջամարտիկ զօրականներ Հին Կտակա-
րանի Մակաբայեցոց գիրքերը կը կարդային որպէս
հոգեւոր սնունդ:

Արդարեւ մեր պարտականութիւնն է Կիրակնօրեայ
Դպրոցի աշակերտին տալ անհրաժեշտն ու հիմնականը
կրօնական դաստիարակութեան ծիրէն ներս: Եւ որպէսզի
կարենանք այդ ընել հարկ է որ նախ մենք, ուսուցիչներս
լաւ կերպով սերտենք Հին Կտակարանը, որ պատուան-
դանն է Նոր Կտակարանին եւ առանցքը խոստացուած
փրկութեան խորհուրդին:

ՍԵՊՈՒՀ Ծ. ՎՐԴ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Վարիչ ՏՏօրէն

Հայց. Եկեղեցոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցներու

2 Դեկտ. 1995

Անթիլիաս, Լիբանան

ՅԱՌԱԶԱԲԱՆ

Սոյն դասագիրքին դասերը կը պարունակեն Հին Ուխ-
տին Թագաւորաց շրջանի պատմութենէն դրուագներ,
որոնք ցոյց կու տան.—

ա) Աստուծոյ հոգաճութիւնն ու քարերարութիւնը զինք
դաւանող եւ իր պատուիրանները պահող հաւատաց-
եալներուն:

բ) Աստուծոյ յանդիմանութիւնն ու խրատի գաւազանը
արդարութեան ճամբէն շեղող ժողովուրդին ու անոր
առաջնորդներուն՝ զանոնք ուղղութեան բերելու համար:

գ) Աստուծոյ տուած արդար պատիժը չարերուն եւ ամ-
բարտաւաններուն:

դ) Աստուծոյ ողորմածութիւնն ու ներողամտութիւնը
սրտանց զղջացող եւ թողութիւն խնդրող մեղաւորներուն:

Հին Կտակարանի գիրքերուն մէջ յիշուած հաւատքի
տէր անձերու վարքութարքերը կրնան օրինակ ըլլալ ոեւէ
անձի:

Հայ մանուկներու եւ պատանիներու կրօնաբարոյական
դաստիարակութեան համար անհրաժեշտ է ուսուցումը
Հին Կտակարանի պատմական դէպքերուն, որովհետեւ
անոնց միջոցաւ կը փոխանցուին Աստուծոյ խօսքերն ու
պատգամները մեր մատաղ սերունդին:

«Հաւատքը ծնունդ կ'առնէ քարոզութիւնը լսելէն» կ'ըսէ
Պօղոս առաքեալ: Ուստի մեր ջանքը պէտք է ըլլայ սուրբ

գրային հոգեշահ պատմություններու ուսուցումով զօրացնել մեր մանուկներուն հաւատքը:

Կիրակնօրեայ Դպրոցի ուսուցիչին պարտականութիւնն է աղօթքով սերտել իր դասը եւ եռանդով ուսուցանել զայն իր աշակերտներուն. ապա յոյսով սպասել որ Աստուած ինք անեցնէ իր խօսքին սերմերը անոնց սրտերուն մէջ:

ՆՈՒՊԱՐ ՍՐԿ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Ա. Դաս

Սամուէլ Մարգարէ

(Ա. Թագ. Ա.Բ.Գ.Դ. 1-18)

Աննա անունով բարեպաշտ կին մը կար, որ շատ տխուր էր զաւակ չունենալուն համար: Օր մը, Աննա տաճարին մէջ լալով աղօթեց եւ իր վիշտն ու ցաւը Աստուծոյ յայտնելով ըսաւ.

— Ո՛վ Տէր, եթէ քու աղախինիդ մանչ զաւակ մը պարգեւես, զայն քեզի պիտի նուիրեմ:

Աննա անդադար կու լար ու առանց ձայն հանելու սրտին խորերէն կ'աղօթէր. միայն իր շրթունքները կը շարժէին: Հեղի քահանայապետը, որ նոյն միջոցին տաճարին սեմին, աթոռի մը վրայ նստեր էր, Աննային երեւոյթը դիտելով կարծեց թէ ան գինով վիճակի մէջ էր: Իսկ Հեղիին սպասաւորը Աննայի մօտեցաւ եւ յանդիմանական շեշտով մը ըսաւ.

— Մինչեւ ե՞րբ գինովութիւն պիտի ընես. հրաժարէ գինիէդ ու հեռացիր Տիրոջ առջեւէն:

— Ո՛չ, տէր իմ, պատասխանեց Աննան, ես գինի կամ օղի չեմ խմած: Քու աղախինդ չար կին մը մի կարծեր. ես վշտացած կին մըն եմ եւ հոս եկած եմ Տիրոջ առջեւ սիրտս բանալու:

Հեղի քահանան Աննային պատասխանը լսելով ըսաւ անոր.

— Գնա խաղաղութեամբ, եւ Իսրայէլի Աստուածը քեզի տայ քու խնդրանքդ:

Աննա տաճարէն ելաւ ու խաղաղ սրտով գնաց:

Յաջորդ տարին Աննա մանչ զաւակ մը ունեցաւ եւ զայն անուանեց Սամուէլ: Երբ մանուկը կաթէն կտրուեցաւ ու բաւական մեծցաւ, զանիկա Աստուծոյ տաճարը տարաւ եւ յանձնեց Հեղի քահանային ու ըսաւ.

— Ես այս տղուն համար աղօթք ըրի ու Տէրը իմ խնդրանքս ինձի տուաւ. հիմա ես ալ զայն Տիրոջ փոխ կու տամ: Թող անիկա իր բոլոր կեանքին մէջ Տիրոջ փոխ տրուած ըլլայ:

Հեղի քահանան օրհնեց Աննան եւ անոր ամուսինը ու մաղթեց որ Աստուած ուրիշ զաւակներ ալ պարգեւէ իրենց:

Այնուհետեւ Սամուէլ տաճարին մէջ սկսաւ Աստուծոյ սպասաւորել՝ միշտ հնազանդ ըլլալով Հեղի քահանային: Մայրը տարին անգամ մը Աստուծոյ տաճարը կ'երթար եւ Սամուէլին պատմուճան մը կը տանէր:

Հետագային Աստուած Աննային շնորհեց երեք մանչ եւ երեք աղջիկ զաւակներ:

*
* *

Ոփնի եւ Փենէհէս Հեղի քահանային երկու որդիներն էին: Անոնք ալ քահանայական պաշտօն կը մատուցանէին տաճարին մէջ, սակայն չար ու աննկարագիր էին: Հեղի քահանան տեղեակ դարձաւ անոնց շարութեան եւ ըսաւ,

— Չարութիւն մի՛ ընէք, տղաքս:

Սակայն Ոփնի ու Փենէհէս նկատի չառին իրենց հօր խրատը եւ շարունակեցին իրենց չար ընթացքը. իսկ Հեղի քահանան ալ որպէս քահանայապետ քահանայական պաշտօնէ չարձակեց ու չպատժեց զանոնք:

Օր մը, Աստուած իր պատգամաբեր հրեշտակին միջոցաւ յանդիմանեց Հեղի քահանան եւ յայտնեց թէ քահանայապետական պաշտօնը պիտի վերցնէր իրենց ընտանիքէն եւ պիտի պատժէր զիրենք, եւ Ոփնին ու Փենէհէսը միեւնոյն օրը պիտի մեռնէին: Սակայն այս յանդիմանութենէն ետքն ալ Հեղիի որդիները շարունակեցին իրենց չար ընթացքը:

Սամուէլ մանուկը օրէ օր Աստուծոյ շնորհքովը կը մեծնար ու հաւատարմօրէն կը ծառայէր Աստուծոյ տաճարին մէջ: Գիշեր մը երբ Սամուէլ տաճարին մէջ կը քնանար, յանկարծ Աստուած զինք կանչեց ըսելով.

— Ո՛վ Սամուէլ:

Սամուէլ կարծեց թէ Հեղի քահանան է զինք կանչողը. ուստի իր անկողինէն ելլելով անոր քով վազեց եւ ըսաւ.

— Ահա հոս եմ, որովհետեւ զիս կանչեցիր:

— Ես քեզ չկանչեցի, դարձիր, պառկէ, ըսաւ Հեղի քահանան:

Սամուէլ իր տեղը գնաց ու պառկեցաւ: Քիչ ետք Աստուած նորէն կանչեց զայն: Սամուէլ նորէն գնաց Հեղի քահանային քով:

— Որդեակ իմ, ես քեզ չկանչեցի, դարձիր, պառկէ, ըսաւ Հեղի քահանան:

Սամուէլ գնաց ու պառկեցաւ: Աստուած երրորդ անգամ նորէն կանչեց զայն, ու Սամուէլ դարձեալ

Հեղի քահանային քով գնաց: Այս անգամ քահանայապետը հասկցաւ թէ Սամուէլը կանչողը Աստուած էր. ուստի ըսաւ անոր.

— Եթէ անգամ մըն ալ քեզ կանչէ, ըսէ իրեն. — խօսէ՛, Տէր. քանզի քու ծառադ մտիկ կ'ընէ:

Սամուէլ գնաց ու իր տեղը պառկեցաւ: Աստուած նորէն կանչեց.

— Սամուէլ, Սամուէլ:

Սամուէլ իսկոյն ըսաւ.

— Ոստէ՛, Տէր, քանզի քու ծառադ մտիկ կ'ընէ:

Այն ատեն Աստուած ըսաւ Սամուէլին.

— Հեղիի վրայ պիտի կատարեմ այն ամէն բաները որոնք խօսեր եմ: Իրեն իմացուցեր եմ որ իր տունը պիտի դատեմ իր գիտցած անօրէնութեան համար, որովհետեւ անոր որդիները իրենց վրայ անէծք կը բերեն, եւ ինք չյանդիմանեց զանոնք:

Առաւօտուն Սամուէլ վախցաւ Տիրոջ խօսքը Հեղի քահանային պատմելու. սակայն Հեղի կանչեց զինք եւ հարցուց թէ Տէրը ինչ ըսած էր իրեն: Երբ Սամուէլ Տիրոջ ըսածը պատմեց, Հեղի քահանան ըսաւ.

— Անիկա Տէրն է, իր աչքերուն հաճոյ երեւցածը թող ընէ:

Այս դէպքէն բաւական ժամանակ ետք, տեղի ունեցաւ մեծ պատերազմ մը, իսրայէլացիներու եւ փղըշտացիներու միջեւ եւ իսրայէլացիները չորս հազար մեռեալ ունեցան պատերազմի դաշտին վրայ: Իսրայէլի մեծերը իրարու հետ խորհրդակցելով որոշեցին մարդ զրկել Հեղի քահանային մօտ եւ Աստուծոյ Ուխտին Տապանակը պատերազմին վայրը բերել տալ, որպէսզի Աստուած իրենց յաղթութիւն շնորհէր: Սակայն չէին անդրադառնար թէ Աստուած իրենցմէ

երես դարձուցած էր իրենց անօրէնութիւններուն եւ մեղքերուն համար:

Երբ Ուխտին Տապանակը բերին, պատերազմը աւելի սաստկացաւ: Փղշտացիները հալածեցին իսրայէլացիները ու երեսուն հազար մարդ զարկին եւ Ուխտին Տապանակն ալ գերի տարին իրենց հետ: Պատերազմի ընթացքին սպաննուեցան նաեւ Հեղի քահանային երկու որդիները՝ Ոփնի ու Փենէհէս:

Նոյն օրը մարդ մը պատերազմի դաշտէն վազելով Հեղի քահանային քով եկաւ ու պատմեց պատահած աղէտը: Հեղի քահանան երբ այս լուրը առաւ, եւ մանաւանդ երբ իմացաւ թէ Ուխտին Տապանակը փղշտացուց ձեռքը գերի ինկած է, իր աթոռին վրայէն ինկաւ ու մեռաւ:

Այս դէպքերուն ժամանակ Սամուէլ Աստուծոյ ճամբուն մէջ մեծցած ու զարգացած էր: Ամէն ոք գիտէր թէ Տիրոջ ձեռքը անոր վրան էր եւ ան հաստատուած էր մարգարէ ըլլալու:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Աստուած կ'օրհնէ իր բարեպաշտ ծառաներն ու ադախանները, կը լսէ անոնց սրտաբուխ աղօթքները եւ գոհացում կու տայ բարի խնդրուածքներու: Սակայն կը պատժէ անօրէնութիւն ու չարութիւն գործողները:

Ուխտին Տապանակը Աստուծոյ ներկայութեան եւ գորութեան խորհրդանիշն էր եւ նախապէս պատերազմներու ընթացքին անոր ներկայութեան պատճառով Աստուած յաղթութիւն շնորհած էր իսրայէլ-

լացիներուն: Սակայն Հեղի քահանային օրով իսրայէլացիները պարտուեցան, որովհետեւ իրենք իրենց անօրէնութիւններուն եւ մեղքերուն պատճառով արժանի չէին Ուխտին Տապանակը իրենց մէջ ունենալու եւ Աստուծոյ զօրութիւնը խնդրելու:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Աննա ո՞ր կ'աղօթէր, եւ ինչո՞ւ համար:
- 2) Աննա Սամուէլ մանուկը ո՞ր քահանային յանձնեց:
- 3) Հեղի քահանային որդիները ինչպիսի՞ մարդիկ էին:
- 4) Աստուծոյ հրեշտակը ի՞նչ ըսաւ Հեղի քահանային:
- 5) Հեղի քահանան պէտք եղած յանդիմանութիւնն ու պատիժը տուա՞ւ իր որդիներուն:
- 6) Սամուէլ մանուկը առաջին անգամ Աստուծոյ ձայնը առնելով որո՞ւ քով գնաց:
- 7) Հեղի քահանան ի՞նչ ըսաւ իրեն:
- 8) Երրորդ անգամ Հեղի քահանան ի՞նչ պատուիրեց Սամուէլին:
- 9) Աստուած ի՞նչ խօսեցաւ Սամուէլին:
- 10) Իսրայէլացիները որո՞նց դէմ պատերազմեցան:
- 11) Իսրայէլացիները ինչո՞ւ համար Ուխտին Տապանակը պատերազմին վայրը բերին:
- 12) Պատերազմին արդիւնքը ի՞նչ եղաւ:
- 13) Ուրիշ ու Փեճէճէս ի՞նչ եղան:
- 14) Հեղի քահանան իսրայէլացիներու պարտութիւնն ու Ուխտի Տապանակին գերի տարուիլը իմանալով ի՞նչ եղաւ:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Խօսէ Տէր. քանզի քու ծառայ մտիկ կ'ընէ»: Ա. Թագ. Գ. 10:

Ուխտի Տապանակին Վերադարձը

(Ա. Թագ. Ե. Զ. եւ Է.)

Փղշտացիներ իսրայէլացիները պարտութեան մատնելէ ետք, Աստուծոյ Ուխտին Տապանակը առին եւ Ազովտոս քաղաքը տանելով զայն դրին իրենց Դադոն կոչուած կուռքի մեհեանին մէջ: Հետեւեալ առաւօտ երբ մեհեանէն ներս մտան, տեսան թէ Դադոն կուռքը Ուխտի Տապանակին առջեւ երեսի վրայ գետին ինկեր էր: Շուտով Դադոնի արձանը վերցուցին եւ իր տեղը կանգնեցուցին: Յաջորդ օր երբ նորէն մեհեանը մտան, տեսան թէ Դադոնի արձանը դարձեալ գետին ինկած էր եւ անոր գլուխն ու երկու ձեռքերուն թաթերը կոտրած էին:

Այնուհետեւ Աստուած Ազովտոսի բնակիչները թանչքի* ուռեցքներով զարկաւ: Նոյն ատեն անոնց երկրին մէջ բազմաթիւ մուկեր ելան ու սկսան վնաս հասցնել թէ՛ մարդոց եւ թէ՛ ցանքերուն:

Փղշտացի նախարարները կասկածեցան եւ կռահեցին թէ այդ հարուածներուն պատճառը Աստուծոյ Տապանակին գերի պահուած ըլլալն էր. ուստի իրարու հետ խորհրդակցելէ վերջ Աստուծոյ Տապանակը Ազովտոսէն փոխադրեցին Գէթ քաղաքը: Ասոր վրայ

* Թանչքը աղիքի բորբոքում է, որ դուրսէն կը յայտնուի միշտ արիւնախառն կղկղանքով:

Գէթի բնակիչներն ալ թանչքի ուռեցքներ ունեցան:

Գէթի բնակիչներուն բողոքին վրայ նախարարները Աստուծոյ Ուխտին Տապանակը Ակկարոն դրկեցին, որուն բնակիչները երբ Աստուծոյ Ուխտին Տապանակը տեսան, սկսան կանչուրուտել եւ ըսել.

— Իսրայէլի Աստուծոյ Տապանակը մեզի բերին, որպէսզի մեզ կոտորեն:

Տիրոջ Ուխտին Տապանակը փղշտացիներու երկրին մէջ եօթը ամիս մնաց եւ այդ ժամանակամիջոցին Աստուծոյ պատիժը անպակաս եղաւ իրենց վրայ, որով փղշտացիներու նախարարներն ու մեծամեծները իրենց քուրմերուն հարցուցին թէ Իսրայէլի Եհովա Աստուծոյն Տապանակը ի՞նչ ընեն: Քուրմերը անոնց յանձնարարեցին Աստուծոյ Տապանակը վերադարձրնել իրայէլացիներուն եւ անոր հետ միասին ընծայ ու նուէր դրկել Աստուծոյ, որպէսզի աղէտն ու համաճարակ հիւանդութիւնը վերնայ իրենցմէ:

Քուրմերը խորհուրդ տուին անոնց ըսելով.

— Ձեր նախարարներուն թիւովը հինգ հատ ոսկեղէն թանչքի ուռեցքներ եւ հինգ հատ ալ ոսկիէ մուկեր շինեցէք ու զանոնք ընծայ տուէք: Նոր սայլ մը շինեցէք ու երկու հատ կաթնատու երինջ(կով) առէք եւ այդ սայլին լծեցէք. իսկ անոնց ձագերը անոնց ետեւէն տուն դարձուցէք: Սայլին վրայ տեղաւորեցէք Եհովա Աստուծոյն Տապանակը եւ ձեր մատուցած ոսկեղէն ընծաները: Այս բոլորէն ետք երինջները իրենց կամքին ձգեցէք: Եթէ անոնք դէպի Բեթսամիւս քաղաք՝ իսրայէլացիներուն ելլեն, գիտցէք որ մեր գլխուն եկած այս աղէտը Իսրայէլի Աստուծմէն է. իսկ եթէ երինջները ետ դառնան եւ տարբեր ուղղութիւն առնեն, այն ատեն գիտցէք որ այս բաները զիպ-

ուածով պատահեր են մեզի:

Փղշտացի նախարարները կատարեցին քուրմերուն պատուէրը եւ երկու երինջները առանց մէկու մը առաջնորդութեան Բեթսամիւսի ճամբան բռնեցին եւ իսրայէլացիի մը արտը մտնելով մեծ քարի մը քով կեցան: Փղշտացի նախարարները մինչեւ Բեթսամիւսի սահմանը հեռուէն հետեւեցան սայլին եւ ապա վերադարձան իրենց տեղերը:

Բեթսամիւսի բնակիչները իրենց ցորենները հնձելու ատեն տեսան Աստուծոյ Տապանակին վերադարձը եւ ուրախացան: Երկու երինջները քակեցին եւ զանոնք Աստուծոյ զոհեցին:

*

* *

Աստուծոյ Տապանակին վերադարձէն ետք անցնող քսան տարիներու ընթացքին իսրայէլացիներ իրենց մեղքերուն պատճառով շատ նեղութիւններ կրեցին փղշտացիներէն: Մինչ այդ Սամուէլ Աստուծոյ շէնորհքին տակ մեծցած ու անոր օրէնքներուն նախանձախնդիր մարգարէ եղած էր: Իսրայէլացիներ իրենց նեղութիւններէն ազատուելու համար Տիրոջ ետեւէն հառաչեցին: Այն ատեն Սամուէլ մարգարէն անոնց ըսաւ.

— Եթէ ձեր մէջէն կուռքերը վերցնէք ու միայն Եհովան պաշտէք, այն ատեն Ան ձեզ կ'ազատէ ձեր թշնամիներէն:

Իսրայէլացիները կատարեցին Սամուէլի պատուէրը եւ ան հրաւէր ուղղեց ժողովուրդին որ երկրի ամէն կողմերէն մարդիկ Մասփա քաղաքը հաւաքուին

Աստուծոյ աղօթելու համար:

Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն մեծ թիւով մարդիկ Մասփա քաղաքին ու ծոմապահութեամբ աղօթեցին եւ Աստուծոյ առջեւ իրենց մեղքերը խոստովանելով ըսին, «Տիրոջ դէմ մեղք գործեցինք»:

Փղշտացիները իսրայէլացիներուն այս մեծ հաւաքոյթին լուրն առնելով պատերազմի պատրաստութիւն տեսան եւ բազմութեամբ անոնց դէմ ելան: Իսրայէլացիներ փղշտացիներուն դիտաւորութիւնը իմանալով շատ վախցան ու ըսին Սամուէլի.

— Մեզի համար անդադար աղօթէ, որ Աստուած մեզ ազատէ փղշտացիներու ձեռքէն:

Սամուէլ մարգարէն կաթընկեր գառնուկ մը առաւ ու զայն ողջակէզ ըրաւ եւ Տիրոջ աղաղակելով աղօթեց: Աստուած լսեց անոր աղօթքը ու պատասխան տուաւ:

Մինչ Սամուէլ ողջակէզը կը մատուցանէր, փղշտացիներ մօտեցան պատերազմելու համար: Նոյն օրը Աստուած մեծ ձայնով որոտաց փղշտացիներուն վրայ ու զանոնք խռովեցուց, ու իսրայէլացիներուն առջեւ զարնուեցան: Իսրայէլացիները Մասփա քաղաքէն ելելով հալածեցին իրենց թշնամիները եւ յաղթեցին անոնց: Սամուէլ մարգարէն մեծ քար մը առաւ, զայն Մասփայի եւ Բեթսանայի մէջտեղ կանգնեց ու անոր անունը կոչեց Արեւնեգեր, վէմ օգանականի. ըսելով, «Տէրը մինչեւ այստեղ մեզի օգնեց»:

Այս յաղթանակէն ետք փղշտացիները կորագլուխ եղան: Սամուէլ մինչեւ իր ծերութիւնը դատաւորութիւն ըրաւ իսրայէլի ազգին եւ ժողովուրդը առաջնորդեց Աստուծոյ օրէնքներով:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Ուել մէկը երբ յանդգնի գԱստուած անարգելու, անպայման կը պատժուի: Փղշտացիներ Աստուծոյ Տապանակը իրենց մեհեանին մէջ՝ Դագոն կուտփին քով դնելով ուզեցին անարգել Տիրոջ անունը եւ անոր համար պատժուեցան:

Իսրայէլացիներ Արարիչ Աստուածը պաշտելով հանդերձ կը փորձուէին պաշտել նաեւ կուտփեր եւ հեթանոսներու նման գարշելի մեղքեր կը գործէին: Աստուած գիրեմֆ գգաստացնելու համար իրենց թըշնամիներուն կամփին կը ձգէր ու նեղութեան կը մատնէր: Սակայն երբ գղջային իրենց մեղքերուն վրայ ու դարձի գային, Աստուած կ'ողորմէր իրենց եւ կ'ազատէր թշնամիներէն:

Աստուծմէ հեռացող ուել ժողովուրդ միշտ թշուառութեան կը մատնուի եւ իր թշնամիներէն նեղութիւն կը կրէ:

Աստուած կ'ողորմի ու կ'ազատէ այն ժողովուրդները որոնք կը գղջան իրենց մեղքերուն համար եւ չարութեանէ ետ կը կենան:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Փղշտացիները Ուիտին Տապանակը ո՞ր դրին:
- 2) Դագոնի կուտքը Աստուծոյ Տապանակին առջեւ ի՞նչ եղած էր:
- 3) Երկրորդ անգամ Դագոնի կուտքը ի՞նչ եղաւ:

4) Ի՞նչ բաներ պատահեցան փղշտացիներու քաղաքներուն մէջ:

5) Աստուծոյ պատիժէն ազատուելու համար փղշտացիները ի՞նչ ըրին:

6) Երկու երինջները Աստուծոյ Տապանակը կրող սալը մինչեւ ո՞ր հասցուցին:

7) Իսրայէլացիները քանի՞ տարի նեղութիւն քաշեցին փղշտացիներէն:

8) Իսրայէլացիները ինչո՞ւ համար Տիրոջ ետեւէն հառաչեցին:

9) Սամուէլ մարգարէն ի՞նչ ըսաւ իրենց:

10) Իսրայէլացիները Մասիա քաղաքը ժողովուրդով ի՞նչ կ'ընէին:

11) Աստուած Սամուէլին աղօթքը ընդունելով ի՞նչ ըրաւ փղշտացիներուն դէմ:

12) Աստուած ինչո՞ւ համար յաղթութիւն շնորհեց իսրայէլացիներուն:

ԳՈՅ ՍՈՐՎԻԼ

«Տէրը մինչեւ այստեղ մեզի օգնեց»: Ա. Թագ. Է. 12:

Սատուղ Թագաւոր
(Ա. Թագ. Ը. Թ. Ժ. ԺԱ.)

Երբ Սամուէլ մարգարէն ծերացաւ, իր երկու որդիները դատաւոր կարգեց, սակայն անոնք կաշառակերութեան ետեւէ իյնալով ուղիղ դատեր չտեսան, եւ այդ պատճառով ժողովուրդին գլխաւորները Սամուէլին ներկայանալով ըսին.

— Ահա դուն ծերացեր ես ու քու որդիներդ քու ճամբաներուդ մէջ չեն քալեր, ուստի մեր վրայ թագաւոր մը դիր որ մեզ կառավարէ:

Անոնց այս առաջարկը շատ գէշ ազդեց Սամուէլին, որովհետեւ Աստուած կը թագաւորէր Իսրայէլի ազգին վրայ եւ զանոնք կը պաշտպանէր իրենց թշնամիներէն եթէ երբեք կուռքեր պաշտելով մեղք չգործէին: Բայց Աստուած ըսաւ Սամուէլի.

— Անոնց խօսքը մտիկ ըրէ ու անոնց վրայ թագաւոր մը դիր: Անոնք իրենց այս արարքովը ոչ թէ քեզ կ'անարգեն, այլ զիս կը մերժեն:

Սամուէլ մարգարէն ժողովուրդին խոստացաւ յարմար մէկը գտնել եւ զայն թագաւոր օծել: Նոյն ատեն անոնց յայտնեց թէ իրենց վրայ երկրաւոր թագաւոր մը ունենալով աւելի նեղութիւն ու դժուարութիւն պիտի կրէին: Պարտաւորուած պիտի ըլլային իրենց զաւակներն ու ստացուածքները անոր ի սպաս դնելու:

Բենիամինի ցեղէն Կիս անունով զօրաւոր մարդու մը որդին էր Սաւուղ, որ բարձրահասակ էր ու յաղթանդամ: Օր մը, ան իրենց ծառային հետ ճամբայ ելաւ իր հօրը կորսուած էջերը փնտռելու համար: Բաւական տեղեր պտըտելէ ետք հասան քաղաք մը, ուր ներկայ էր Սամուէլ մարգարէն: Սաւուղ իրենց էջերը հոն ալ չգտնելով որոշեց տուն վերադառնալ. սակայն ծառան իրեն թելադրեց Սամուէլ մարգարէին քով երթալ եւ անոր հարցնել: Սաւուղ յօժարեցաւ եւ երկուքը միասին ներկայացան մարգարէին:

Սաւուղի գալէն օր մը առաջ Աստուած Սամուէլին ըսած էր.

— Վաղը այս ատեն Բենիամինի ցեղէն մարդ մը պիտի զրկեմ, զայն իմ ժողովուրդիս վրայ իշխան օծէ:

Երբ Սաւուղ Սամուէլին քով եկաւ, Աստուած ըսաւ իրեն.

— Ահա այս է քեզի ըսած անձս:

Սամուէլ պատուով ընդունեց Սաւուղը եւ ճաշի հրաւիրեց: Նաեւ յայտնեց անոր թէ իրենց կորսուած էջերը գտնուած են: Սաւուղ զարմացաւ իրեն ցոյց տրուած յարգանքին համար:

Յաջորդ առաւօտ Սամուէլ Սաւուղը տարաւ քաղաքին ծայրը. հոն առանձնութեան մէջ անոր գլխուն վրայ օրհնուած սուրբ իւղ թափեց ու զայն օծելէ ետք համբուրեց եւ ըսաւ.

— Տէրը քեզ իր ժառանգութեան վրայ իշխան օծեց: Այսօր ինձմէ բաժնուելէդ ետք, Ռաքէլի գերեզմանին քով երկու մարդոց պիտի հանդիպիս, որոնք քեզի պիտի յայտնեն թէ ձեր էջերը գտնուած են եւ հայրդ ձեր մասին կը մտածէ: Անոնցմէ բաժնուելէդ ետք

Դերովրայի կաղնիին քով երեք մարդիկ քեզի պիտի հանդիպին, որոնցմէ մէկը երեք ուլ, միւսը երեք աման հաց ու երրորդն ալ տիկ մը դինի առած դէպի Բեթէլ՝ Աստուծոյ առջեւ կ'ելլեն: Անոնք քու ողջութիւնդ հարցնելով քեզի երկու հաց պիտի տան: Անկէ ետք Աստուծոյ բլուրը պիտի երթաս. հոն քաղաք մը տած ատենդ մարգարէներու գունդի մը պիտի հանդիպիս, որոնք իրենց առջեւէն տաւիղ, թմբուկ, սըրինդ ու քնար ունենալով մարգարէութիւն պիտի ընեն: Նոյն ժամուն քու վրադ ալ Տիրոջ Հոգին պիտի դայ ու անոնց հետ մարգարէութիւն պիտի ընես: Ինձմէ առաջ Գաղգաղա իջիր եւ եօթը օր սպասէ, մինչեւ ես դամ եւ քեզի իմացնեմ ընելիք գործդ:

Սաւուղ ճամբայ ելլելէ ետք տեսաւ թէ Սամուէլի ըսած խօսքերը կէտ առ կէտ կատարուեցան. իսկ երբ մարգարէներու գունդին հանդիպեցաւ, Աստուծոյ Հոգին իր վրան եկաւ եւ սկսաւ մարգարէանալ՝ զարմացնելով ականատեսները:

Ժամանակ մը վերջ Սամուէլ Իսրայէլի ժողովուրդը Մասփայի մէջ՝ Աստուծոյ առջեւ ժողովեց ու վիճակ ձգեց թագաւոր ընտրելու համար: Վիճակը Բենիամինի ցեղէն Կիսի որդւոյն՝ Սաւուղի վրայ ելաւ: Բայց Սաւուղ մէջտեղ չկար: Ան կարասիներու մէջ պահուրտած էր: Սամուէլ Աստուծոյ ցուցմունքով ժողովուրդին յայտնեց անոր ուր ըլլալը: Անմիջապէս Սաւուղը գտան ու մէջտեղ բերին: Մարդիկ անոր բարձր հասակն ու գեղեցիկ դէմքը տեսնելով ուրախացան եւ աղաղակելով ըսին, «կեցցէ արքան»:

Ամիս մը ետք, իրայէլացիներուն Յաբիս քաղաքը պաշարուեցաւ Ամմոնացիներուն կողմէ: Յաբիսի բնակիչները իրենց թշնամիին ոյժը տեսնելով ուղեցին համաձայնութեան գալ. սակայն Ամմոնացի-

ներուն թագաւորը՝ Նաաս իսրայէլացիներուն վրայ նախատինք դնելու համար ըսաւ անոնց.

— Ձեզի հետ դաշնակցութիւն կ'ընեմ, պայմանաւոր ձեզմէ իւրաքանչիւրը իր աջ աչքը հանէ:

Յաբիսի բնակիչները ահուդողի մատնուեցան ու եօթը օր պայմանաժամ ուղեցին թշնամիէն՝ իրենց պատասխանը տալու համար: Մինչ այդ, պատգամաւորութիւն մըն ալ ղրկեցին Սաւուղին մօտ իրենց ծանր կացութիւնը իմացնելու համար:

Սաւուղ արտէն վերադառնալու ատեն երբ այդ լուրը առաւ, Աստուծոյ Հոգին վրան եկաւ ու անոր բարկութիւնը բորբոքեցաւ, եւ զոյգ մը եզ առնելով պատուեց ու կտոր կտոր ընելով զանոնք պատգամաւորները ձեռքով իսրայէլի երկրին ամէն կողմերը ղրկեց եւ ըսաւ.

— Ով որ Սաւուղի ու Սամուէլի ետեւէն չգայ, անոր եզները այսպէս պիտի ընեն:

Թէեւ Սաւուղ թագաւոր ընտրուած էր, սակայն մինչեւ այդ օրը տակաւին թագաւորութիւնը չէր հաստատուած:

Սաւուղի կոչին վրայ վեց հարիւր եօթանասուն հազար հոգի հաւաքուեցան իր շուրջը: Սաւուղ իր մարդոց գլուխն անցած, առաւօտուն յարձակեցաւ Ամմոնացիներուն վրայ եւ անոնց մեծ ջարդ մը տալով ազատեց Յաբիսի բնակիչները:

Այս յաղթանակէն վերջ Սամուէլի առաջնորդութեամբ ժողովուրդը Գաղգաղա գնաց եւ հոն Սաւուղ թագաւոր օծուեցաւ:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Աստուծոյ Հոգին երբ Սաւուղի վրան եկաւ, ան կրցաւ մեծամեծ գործեր ընել Տիրոջ փառքին եւ իր ազգին փրկութեան համար:

Մենք ալ մեր ազգին ու եկեղեցիին ծառայելու համար պէտք ունինք Աստուծոյ շնորհքին եւ Սուրբ Հոգիի զօրութեան: Աստուած պատրաստ է մեզի տալու իր գանազան պարգեւները, եթէ սրբութեան ետեւէ ըլլանք ու հաւատով իրմէ խնդրենք:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

1) Իսրայէլի ազգին գլխաւորները ի՞նչ խնդրեցին Սամուէլէն:

2) Ինչո՞ւ համար անոնց առաջարկը գէշ ազդեց Սամուէլին:

3) Աստուած ի՞նչ ըսաւ Սամուէլին:

4) Սաւուղ իր ծառային հետ ի՞նչ կը փնտռէր:

5) Սաւուղ ինչո՞ւ համար ներկայացաւ Սամուէլին:

6) Յաջորդ առաւօտ Սամուէլ Սաւուղին գլխուն վրայ ի՞նչ թափեց եւ ի՞նչ ըսաւ իրեն:

7) Ամմոնացիներուն թագաւորը՝ Նաաս Յաքիսի բնակիչներուն հետ հաշտուելու համար ի՞նչ առաջարկեց:

8) Յաքիսի բնակիչները օգնութեան համար որո՞ւ դիմեցին:

9) Սաւուղ Յաքիսի ժողովուրդին վիճակը իմանալով ի՞նչ եղաւ, ի՞նչ ըրաւ եւ ի՞նչ ըսաւ:

- 10) Ամմոնացիները ի՞նչ եղան Սաւուղի մարդոց առջեւ:
11) Ամմոնացիներուն շաղթելէ վերջ Գաղատայի մէջ Սաւուղը ի՞նչ ըրին:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Օգնելու եւ կործանելու զօրութիւնը Աստուծոյ ձեռքն է»: Բ. Մնաց. ԻԵ. 8:

Գ. ԴԱՍ

Մաւուղի Անհնազանդութիւնը եւ Յովնաթանի Յաղթանակը (Ա. Թագ. ԺԳ. ԺԴ.1-23)

Մաւուղ թագաւոր թէեւ քաջ էր, սակայն յաճախ ինքնազլուխ կը շարժէր եւ Մամուէլ մարգարէի իմաստուն խօսքերէն ու փորձառութենէն դաս չէր առներ:

Օրին մէկը, փղշտացիները պատերազմի մեծ պատրաստութիւն տեսան Իսրայէլի ազգին դէմ:

Մաւուղ եւ իր մարդիկը թշնամիին դէմ դիրքեր բռնած կը սպասէին: Մամուէլ մարգարէն Մաւուղին լուր զրկած էր որ մինչեւ իր գալը՝ եօթը օր սպասէր, որպէսզի ինք զոհ մատուցանէր Աստուծոյ եւ աղօթէր իսրայէլացիներու յաղթանակին համար:

Այնպէս պատահեցաւ որ ճիշդ որոշուած ժամուն Մամուէլ մարգարէն չկրցաւ հասնիլ. իսկ Մաւուղի մարդոցմէ ոմանք ալ թշնամիին մեծ բազմութիւնը տեսնելով սկսան հեռանալ: Մաւուղ այս բաները տեսնելով չսպասեց Մամուէլի գալուն. աճապարեց ու զոհը ինք մատոյց որ արգիլուած էր ընել իրեն:

Մաւուղ հազիւ թէ զոհը վերջացուցած էր, Մամուէլ հասաւ եւ եղածը տեսնելով ըսաւ.

— Ի՞նչ ըրիր:

Մաւուղ ինքզինք արդարացնելու համար ըսաւ.

— Տեսայ որ ժողովուրդը քովէս կը ցրուի, եւ դուն ալ քու որոշած օրերուդ մէջ չեկար, ես ինծի ըսի,

«Հիմա փղշտացիները իմ վրաս պիտի իջնեն եւ ես Տիրոջ առջեւ առանց աղօթքի պիտի մնամ»: ուստի համարձակեցայ ողջակէզը մատուցանել:

Մամուէլ ըսաւ Մաւուղի.

— Քու Տէր Աստուծոյդ պատուիրանը չպահելով յիմարութիւն ըրիր, քանի որ Տէրը քու թագաւորութիւնդ Իսրայէլի վրայ յաւիտեան պիտի հաստատէր, բայց հիմա քու անհնազանդութեանդ պատճառով թագաւորութիւնդ հաստատ պիտի չըլլայ:

*

* *

Այս դէպքէն վերջ օրեր անցան եւ փղշտացիները յարձակումի համար սկսան շարժիլ: Մաւուղին քով մնացեր էին միայն վեց հարիւր հոգի, որոնք շուրած վիճակով կը դիտէին թշնամիին շարժումները:

Մաւուղի որդին Յովնաթան առանց իր հօրը լուր տալու իր կապարճակիր (զէնքերը կրող) պատանիին հետ մօտեցաւ փղշտացի պահակներուն:

— Քալէ՛, ըսաւ Յովնաթան կապարճակիրին, փղշտացիներու զօրքին առջեւ անցնինք, թերեւս Տէրը մեզի համար բան մը ընէ ու յաղթութիւն շնորհէ:

— Յառաջ գնա՛, ես քու կողքիդ եմ, պատասխանեց պատանին:

Յովնաթան ըսաւ անոր.

— Փղշտացիները մեզ տեսնելով եթէ ըսեն, «ձեր տեղը կայնեցէք», այն ատեն մեր տեղը կենանք. բայց եթէ ըսեն, «մեզի եկէք», այն ատեն դիտնանք թէ Աստուած մեր հետն է եւ մեր թշնամիները մեր ձեռքը պիտի մատնէ:

Յովնաթանն ու իր կապարճակիրը Աստուծոյ զօրութեան եւ օգնականութեան վստահելով առաջ անցան ու երեւցան փղշտացիներուն, որոնք հեռուէն պոռացին:

— Մեզի եկէք որ ձեզի բան մը իմացնենք:

— Հետեւէ ինձի. Աստուած մեր թշնամիները մեր ձեռքը մատնեց, ըսաւ Յովնաթան եւ երկուքը ժայռերու մէջէն դուրս ելլելով խոյացան փղշտացիներուն վրայ եւ յանկարծակի յարձակումով մը անոնցմէ քսան հոգի սպաննեցին: Փղշտացիները այս անակընկալ յարձակումին եւ կոտորածին դիմաց շատ վախցան, խռովեցան, շուարեցան եւ շփոթելով սկըսան զիրար կոտորել:

Այդ օր իսրայէլացիները հալածեցին իրենց թշնամիները եւ մեծ աւար ձեռք ձգեցին:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

1) Սաւուղ Տիրոջ հրամանին եւ օրէնքին հակառակ շարժելով մեղք գործեց եւ անոր համար յանդիմանուեցաւ: Աստուած կը ներէր Սաւուղին յանցանքը եթէ ան գոջար եւ ներողութիւն խնդրէր. սակայն ան իր յանցանքին համար թողութիւն խնդրելու տեղ ջանաց արդարացնել իր արարքը:

Մենք ալ երբ մեղքի մէջ իյնանք, մեր սխալ արարքները արդարացնելու տեղ, խոնարհ սրտով Աստուծմէ թողութիւն խնդրելու եմք՝ ուրիշ անգամ չկրկնելու խոստումով:

2) Յովնաթան յաղթանակ տարաւ թշնամիին վրայ, քանի որ Աստուծոյ վստահելով եւ միայն Անոր յուսալով գործի անցաւ:

Մենք ալ երբ որեւէ գործի ձեռնարկեմք, միշտ Աստուծոյ յուսալով եւ անոր օգնութիւնը խնդրելով ճամբայ ելլելու եմք, որպէսզի Ան մեզի յաջողութիւն շնորհէ:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Սաւուղ Սամուէլին ուշանալուն պատճառով ի՞նչ ըրաւ:
- 2) Սամուէլ Սաւուղը յանդիմանելով ի՞նչ ըսաւ:
- 3) Սաւուղ իր արարքը արդարացնելու համար ի՞նչ ըրաւ:
- 4) Յովնաթան իր կապարճակիրին հետ ո՞ր գնաց:
- 5) Յովնաթան որո՞ւ վստահելով թշնամիներուն մօտեցաւ:
- 6) Փղշտացիները Յովնաթանն ու իր կապարճակիրը տեսնելով ի՞նչ պոռացին:
- 7) Յովնաթանն ու կապարճակիր պատանին առաջին առիթով թշնամիներէն քանի՞ հոգի սպաննեցին:
- 8) Փղշտացիները այդ անակնկալ յարձակումը տեսնելով ի՞նչ եղան եւ ի՞նչ ըրին:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Աստուծով քաջութիւն պիտի ունենանք, ու Ան ամօթահար պիտի ընէ մեր թշնամիները»: Սաղմ. ձէ. (ձԸ.)*13:

* Փակագծի մէջ առնուած թիւերը Ամերիկեան Սուրբ Գրոց Ընկերութեան կողմէ հրատարակուած աշխարհաբար Աստուածաշունչի Սաղմոսաց գիրքին յատուկ են:

Սատուղի Երկրորդ Անհնազանդութիւնը

(Ա. Թագ. ԺԵ. եւ ԺԶ.)

Ամաղեկացիները չար ազգ մըն էին եւ թշնամի իս-
րայէլացիներուն: Աստուած որոշած էր բնաջնջել զա-
նոնք իրենց չարութիւններուն համար. ուստի Սամ-
ուէլ մարգարէին բերնով պատուիրեց Սաւուղին որ
զօրք հաւաքէր եւ յարձակէր Ամաղեկացիներուն վը-
րայ ու զանոնք սուրէ անցընէր, նաեւ չխնայէր ա-
նոնց անասուններուն եւ աւար չառնէր, որովհետեւ
Ամաղէկի չար ազգն ու անոր ինչքերը նզովուած էին
Աստուծոյ կողմէ:

Սաւուղ բազմահազար զօրք հաւաքեց եւ անոնց զը-
լուխն անցած յարձակեցաւ Ամաղեկացիներուն վրայ
ու մեծ կոտորած մը ըրաւ: Սակայն անոնցմէ մնացած
ճոխ աւարը տեսնելով ուզեց իւրացնել զանոնք, ու
Աստուծոյ պատուէրին հակառակ շարժելով Ամաղե-
կացիներուն ընտիր եւ գէր ոչխարներն ու արջառ-
ները մեռցնել չտուաւ: Նաեւ Ամաղեկացիներուն Ա-
զազ թագաւորը ողջ բռնեց:

Սաւուղ իր յաղթանակէն վերջ աւարը հետն առած՝
երբ կը վերադառնար, տեսաւ Սամուէլ մարգարէն
որ իրեն դէմը ելած կու գար:

— Դուն Տիրոջմէ օրհնեալ ըլլաւ. Տիրոջ խօսքը կա-
տարեցի, ըսաւ Սաւուղ Սամուէլին:

— Հապա այդ ոչխարներուն ձայնը ի՞նչ պիտի ըլ-

լայ որ իմ ականջիս կու գայ, ու արջառներուն ձայնը
զոր կը լսեմ, ըսաւ Սամուէլ:

Սաւուղ իր սխալ արարքը արդարացնելու համար
ըսաւ.

— Զանոնք Ամաղեկացիներէն բերին, քանզի ժո-
ղովուրդը ամենէն աղէկ ոչխարներն ու արջառները
ողջ թողուց, որպէսզի զանոնք Աստուծոյ զոհ մա-
տուցանէ:

Սամուէլ պատասխանեց.

— Միթէ Տիրոջ առջեւ ողջակէզներն ու զոհերը իր
ձայնին հնազանդելու չափ հաճո՞յ են: Ահա հնա-
զանդութիւնը զոհէն ու խօսք մտիկ ընելը խոյերու
ճարպէն աղէկ է... քանի որ դուն Տիրոջ խօսքը մեր-
ժեցիր, Տէրն ալ քեզ մերժեց, որպէսզի Իսրայէլի վը-
րայ թագաւոր չըլլաս:

Այս դէպքէն վերջ Սամուէլ Սաւուղին համար ան-
ընդհատ սուգ կ'ընէր ու կ'աղօթէր: Օր մը Աստուած
ըսաւ Սամուէլին.

— Մինչեւ ե՞րբ Սաւուղի համար սուգ կ'ընես. ես
զանիկա մերժեցի, որպէսզի Իսրայէլի վրայ չթագա-
ւորէ: Ելի՛ր, եղջիւրդ իւղով լեցուր ու քեզ ղրկեմ
Բեթղեհէմացի Յեսսէի քով, որովհետեւ անոր որ-
դիններէն մէկը թագաւոր ընտրեցի:

Սամուէլ Բեթղեհէմ երթալով զոհ մատոյց եւ այդ
առիթով ուզեց տեսնել Յեսսէի որդիները: Առաջին
անգամ ներկայացաւ Յեսսէի անդրանիկ որդին: Սա-
մուէլ անոր բարձր հասակը տեսնելով հիացաւ անոր
վրայ եւ ուզեց զայն օծել. բայց Աստուած ըսաւ իրեն.

— Անոր երեւոյթին ու հասակին մի՛ նայիր... մար-
դը երեւցածին կը նայի, բայց Տէրը սրտին կը նայի:

Յեսսէ իր եօթը որդիները կարգով ներկայացուց

Սամուէլին, բայց Աստուած Սամուէլին յայտնեց թէ անոնցմէ ոեւէ մէկը յարմար չէր. Ուստի Սամուէլ ըսաւ Յեսսէի.

— Տէրը ասոնցմէ ոեւէ մէկը չընտրեց. տղաներդ այդչա՞փ են:

Յեսսէ ըսաւ թէ իր ամենէն պզտիկ տղան՝ Դաւիթը ներկայ չէ եւ դաշտերու մէջ իր ոչխարները կ'արածէ: Սամուէլ առաջարկեց իր առջեւ բերել զայն:

Երբոր Դաւիթ ներկայացաւ, Աստուած ըսաւ Սամուէլին.

— Ելի՛ր, ասիկա օծէ:

Սամուէլ իւզին եղջիւրը առաւ եւ Դաւիթը օծեց: Այն օրէն ետք Աստուծոյ Հոգին Դաւիթի վրան եկաւ:

*

* *

Ժամանակ մը ետք, Տիրոջ Հոգին Սաւուղէն հեռացաւ իր անհնազանդութեան եւ մեղքերուն համար, ու չար ոգի մը գալով իրեն նեղութիւն կու տար: Սաւուղի ծառաները իրեն խորհուրդ տուին որ լաւ քնար զարնող մը գտնէ, որպէսզի չար ոգիին նեղութիւն տուած ատենը քնարին ձայնը զինք հանգըստացնէ:

Սաւուղ յօժարեցաւ եւ իր ծառաները զրկեց լաւ քնար զարնող մը փնտռելու համար: Բաւական փրնտըռտուքէ վերջ անոնք լուր առին թէ Յեսսէի որդին Դաւիթ լաւ քնար զարնող մըն էր, ու զայն բերին թագաւորին պալատը: Սաւուղ համակրեցաւ Դաւիթին ու իր պալատին մէջ պահեց զայն: Ու երբ չար ոգին սկսէր Սաւուղը նեղել, Դաւիթ իր քնարը առ-

նելով կը նուագէր եւ քաղցրաձայն սաղմոսներ կ'երգէր: Մինչ Դաւիթ կը նուագէր, չար ոգին կը հեռանար ու Սաւուղ կը հանգստանար:

Դաւիթ ժամանակ մը Սաւուղին արքունիքը մնալէ ետք, իր հօրը քով վերադարձաւ եւ դարձեալ սկսաւ արածել իրենց ոչխարները:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Հաւատացեալից պարտականութիւնն է հնագանդի Աստուծոյ եւ կատարել անոր պատուիրանները: Ով որ Սաւուղի նման Աստուծոյ պատուէրները չի գործադրեր, եւ գարտուղի միջոցներով կ'ուզէ նիւթական շահեր ապահովել՝ գանոնք եկեղեցիի կամ բարեսիրական նպատակներու նուիրելու մտադրութեամբ, չարաչար կը սխալի: Աստուած չ'ուզեր այդպիսի նուէրներ եւ կը պատժէ նման արարքներու մէջ գտնուողները:

Ամէն բանէ առաջ Աստուած կ'ուզէ որ մարդիկ հնագանդին իրեն ու մեղքէ զգուշանան: Աստուած չ'ընդունիր խաբեքայութեամբ, անիրաւութեամբ, կաշառակերութեամբ, գողութեամբ, անբարոյութեամբ, բախտախաղի եւ այլեւայլ ապօրինի միջոցներով ձեռք բերուած նուէրները:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

1) Աստուած ի՞նչ պատուիրեց Սաւուղին Ամաղեկացիներուն համար:

- 2) Սառուղ ի՞նչ ըրաւ Ամադեկացիները:
- 3) Սառուղ որո՞նց խնայեց եւ չմեղաց:
- 4) Սամուէլ Սառուղը տեսնելով ի՞նչ ըսաւ:
- 5) Սառուղ իր արարքը արդարացնելու համար ի՞նչ պատահանեց Սամուէլի:
- 6) Ինչո՞ւ համար Աստուած Սառուղին թագաւորութիւնը վերցնել ուզեց:
- 7) Աստուած ինչո՞ւ համար Սամուէլը Բեթղեհէմ դրկեց:
- 8) Սամուէլ Յեսսէի անդրանիկ որդիին բարձր հասակը տեսնելով ի՞նչ ուզեց ընել:
- 9) Աստուած ի՞նչ ըսաւ Սամուէլի:
- 10) Սամուէլ Յեսսէի որդիներէն որո՞ւն գլուխը օծեց:
- 11) Դաւիթ ի՞նչ գործով կը զբաղէր:
- 12) Դաւիթ ինչո՞ւ համար Սառուղին պալատը կանչուեցաւ:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Հնազանդութիւնը զոհէն ու խօսք մտիկ ընելը խոյտրու ճարպէն աղէկ է»: Ա. Թագ. ԺԵ. 22:

Զ. ԴԱՍ

Դաւիթ Կը Յաղթէ Գողիաթին

(Ա. Թագ. ԺԷ. 1-58)

Իսրայէլացիներն ու փղշտացիները դարձեալ պատերազմի մէջ էին: Երկու բանակները դէմ դիմաց կեցած կը սպասէին յարմար առիթի, իրարու վրայ յարձակելու:

Փղշտացիներու բանակին մէջ կը գտնուէր վեց կանգունէ աւելի բարձր հասակ ունեցող մարդ մը Գողիաթ անունով: Ան երկաթէ զրահ հագած եւ ձեռքը երկայն նիզակ մը բռնած՝ մենամարտի կը հրաւիրէր իսրայէլացիները ու զանոնք նախատելով կը պոռար.

— Ինչո՞ւ համար մեզի դէմ պատերազմի ելած էք... Ձեր մէջէն մարդ մը ընտրեցէք ինծի հետ մենամարտելու: Եթէ ան ինծի յաղթէ եւ զիս մեռցնէ, այն ատեն մենք ձեզի հարկատու կ'ըլլանք. իսկ եթէ ես իրեն յաղթեմ ու զինք մեռցընեմ, այն ատեն դուք մեզի հարկատու կ'ըլլաք:

Սաւուղ թագաւորն ու իր մարդիկը Գողիաթին խօսքերը լսելով կը խռովէին, կը վախնային եւ կը մտածէին թէ ինչ կ'ընային ընել:

Այդ օրերուն Սաւուղի բանակին մէջ կը գտնուէին Յեսսէի երեք որդիներն ալ: Օր մը, Յեսսէ իր կրտսեր որդին՝ Դաւիթը կանչելով կերակուրի ծրար մը տրուաւ անոր եւ զայն ղրկեց իր երեք որդիներուն քով, որպէսզի անոնցմէ լուր մը բերէր:

Դաւիթ երբ իսրայէլացիներուն բանակատեղին հասաւ, հեռուէն տեսաւ Գողիաթը որ Աստուծոյ ու իսրայէլի ազգին դէմ նախատական խօսքեր կ'արտասանէր: Լսեց նաեւ իր ազգակիցներուն խօսքերը որոնք իրարու կ'ըսէին.

— Ով որ այս մարդը մեռցնէ, թագաւորը իր աղջիկը անոր կնուութեան պիտի տայ մեծ պարգեւներով միատեղ:

Դաւիթ այդ խօսքերը իմանալով ըսաւ.

— Այս օտարազգին ո՞վ է որ Աստուծոյ զօրքերը նախատէ: Տիրոջ օգնութեամբ ես կրնամ անոր դէմ ելլել:

Դաւիթին խօսքերը հասան Սաւուղին ականջը եւ զանհկա իր քով բերել տուաւ: Դաւիթ Սաւուղին առջեւ ելլելով ըսաւ.

— Քու ծառադ պիտի երթայ ու այն փղշտացիին դէմ կռուի:

Սաւուղ ըսաւ Դաւիթին.

— Դուն չես կրնար այդ փղշտացիին վրայ երթալ ու անոր հետ ծեծկուիլ, որովհետեւ դուն մանուկ մըն ես, մինչ անհկա իր մանկութենէն ի վեր պատերազմող մարդ է:

Դաւիթ պատասխանեց.

— Քու ծառայիդ արածած ոչխարները երբ առիւծի կամ արջի յարձակման կ'ենթարկուէին, ես զանհկա կը զարնէի ու անոր բերնէն կ'ազատէի ոչխարը. իսկ եթէ ան իմ վրաս յարձակէր, զայն իր մօրուքէն բռնելով կը զարնէի ու կը մեռցնէի: Քու ծառադ առիւծ ալ մեռցուցեր է, արջ ալ, ու այս փղշտացին ալ անոնցմէ մէկուն պէս պիտի ըլլայ, քանի որ Աստուծոյ զօրքերը նախատեց: Առիւծին ու արջին ձեռ-

քէն զիս ազատող Տէրը այս փղշտացիին ձեռքէն ալ պիտի ազատէ:

— Գնա ու Տէրը քեզի հետ ըլլայ, ըսաւ Սաւուղ եւ Դաւիթին հազցուց իր հանդերձներն ու զրահը, եւ անոր գլխուն դրաւ պղինձէ սաղաւարտ մը:

Դաւիթ պատերազմական հանդերձի ու սաղաւարտի վարժ չըլլալով ետ հանեց զանոնք եւ իր գաւազանը ձեռքն առնելով ճամբայ ելաւ Գողիաթին դէմ կռուելու: Ճամբան գետնէն հինգ հատ դայլախազ քարեր ընտրեց եւ զանոնք իր մախաղին մէջ դրաւ. ապա իր պարսատիկը ձեռքը բռնելով մօտեցաւ Գողիաթին:

— Միթէ ես շո՞ւն եմ որ իմ վրաս գաւազանով կու գաս. ինծի եկուր որ քու մարմինդ երկինքի թռչուններուն եւ դաշտի գազաններուն կեր տամ, ըսաւ Գողիաթ ու զայրանալով սկսաւ նախատել Դաւիթը:

Դաւիթ ըսաւ Գողիաթին.

— Դուն ինծի սուրով, նիզակով ու գեղարդով կու գաս, բայց ես զօրութեանց Տիրոջ անունովը կու գամ: Այսօր Տէրը քեզ իմ ձեռքս պիտի մատնէ ու ես քեզ պիտի մեռցնեմ:

Գողիաթ այս խօսքերը լսելէ ետք Դաւիթին մօտեցաւ, սակայն ան շուտով իր մախաղին մէջէն քար մը առաւ եւ զայն պարսատիկովը Գողիաթին նետեց: Քարը երթալով անոր ճակատին մէջ մտաւ ու անհկա երեսի վրայ գետին ինկաւ: Դաւիթ իսկոյն խոյացաւ Գողիաթին վրայ եւ անոր մէջքէն սուրը հանելով գլուխը կտրեց:

Փղշտացիները իրենց զօրաւոր մարդուն պարտութիւնը տեսնելով սարսափեցան ու փախան: Իսրայէլացիները հալածեցին զանոնք եւ մեծ յաղթանակ մը տարին իրենց թշնամիներուն վրայ:

Այս յաղթանակէն վերջ Սաւուղ Դաւիթը բանակի հրամանատար կարգեց եւ իր աղջիկը՝ Մեղքողը անոր կնուծեան սուաւ: Իսկ Սաւուղի որդին՝ Յովնաթան եղբայրական մեծ սիրով մը կապուեցաւ Դաւիթին եւ սկսաւ իր անձին պէս սիրել զայն:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Դաւիթ Աստուծոյ զօրութեան ապաւինելով համբայ ելաւ Գողիաթին դէմ կռուելու եւ յաղթեց անոր:

Ամէն անոնք որոնք Աստուծոյ կը վստահին եւ անոր զօրութիւնը խնդրելով կը պայքարին չարին դէմ, յաղթող կը հանդիսանան: Ով որ Աստուծոյ յուսալով կը գործէ, երբեք չամչնար իր թշնամիներուն առջեւ:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Ո՞վ էր Գողիաթ:
- 2) Գողիաթ ի՞նչ ըսելով կը պոռար:
- 3) Սաւուղ եւ իր մարդիկը Գողիաթին խօսքերը լսելով ի՞նչ կ'ըլլային:
- 4) Դաւիթ ինչո՞ւ համար խրալէլացիներու բանակատեղին եկած էր:
- 5) Սաւուղ ի՞նչ խոստացած էր Գողիաթը սպաննողին:
- 6) Դաւիթ Գողիաթին խօսքերը լսելէ ետք ի՞նչ ըսաւ իր շուրջը գտնուող մարդոց:
- 7) Սաւուղ նորահաս երիտասարդ Դաւիթը տեսնելով ի՞նչ ըսաւ անոր:

- 8) Դաւիթ ի՞նչ պատասխանեց Սաւուղին:
- 9) Դաւիթ Սաւուղին երկաթէ հանդերձներն ու զրահը հագնելէ ետք ի՞նչ ըսաւ եւ ի՞նչ ըրաւ:
- 10) Դաւիթ որո՞ւ վստահելով Գողիաթին դէմ ելաւ:
- 11) Գողիաթ Դաւիթը տեսնելով ի՞նչ ըսաւ:
- 12) Դաւիթ ի՞նչ պատասխանեց անոր:
- 13) Դաւիթ ինչպէ՞ս մեռցուց Գողիաթը:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Տէրը իմ լոյսս ու փրկութիւնս է, ես որմէ՞ պիտի վախանամ. Տէրը իմ կեանքիս ապաւենն է, ես որմէ՞ պիտի դողամ»: Սաղմ. ԻԶ. (ԻԷ.) 1:

Սաւուղ կը նախանձի Դաւիթին
(Ա. Թագ. ԺԸ.1-16, ԺԹ.1-17, Ի)

Գողիաթի սպանութենէն եւ փղշտացիներու վրայ տարուած փառաւոր յաղթանակէն վերջ, իսրայէլացի կիներ Սաւուղ թագաւորն ու Դաւիթը դիմաւորեցին պարերով եւ երգեցին, «Սաւուղ իր հազարաւորները զարկաւ ու Դաւիթ՝ իր բիւրաւորները (տասնեակ հազարաւորները)»:

Սաւուղ այս երգը լսելով շատ զայրացաւ ու նախանձով լեցուեցաւ Դաւիթին հանդէպ՝ անոր վայելած ժողովրդականութեան համար: Թէեւ զայն իր ազգայնացի Մեղքողի հետ ամուսնացուց ու հազարապետի պաշտօնին ալ բարձրացուց, սակայն միշտ ծուռ աչքով նայեցաւ եւ ուզեց վերջ տալ անոր կեանքին: Յաճախ Դաւիթը մղեց կռուելու փղշտացիներու դէմ, որպէսզի ան պատերազմի ընթացքին սպաննուէր թշնամիներէն: Սակայն Դաւիթ հաւատարմօրէն կը ծառայէր իր թագաւորին ու կը կատարէր անոր հրամանները եւ Աստուծոյ զօրութեամբ կը յաղթէր թշնամիներուն:

Զարանենգութիւնը Սաւուղը հեռացուց Աստուծմէ ու դարձեալ չար ոգին եկաւ իրեն եւ անհանգստացուց: Դաւիթ նորէն իր քնարը առաւ եւ սկսաւ սաղջ մոս երգել՝ չար ոգին հեռացնելու համար. ու մինչ կը նուագէր, Սաւուղ իր նիզակը Դաւիթի վրան նե-

տեց՝ զայն սպաննելու համար, բայց Դաւիթ մէկդի քաշուելով ազատեցաւ ստոյգ մահէ:

Սաւուղի նախանձն ու ատելութիւնը այնքան սաստկացան Դաւիթին հանդէպ որ իր որդւոյն Յովնաթանին եւ իր բոլոր ծառաներուն հրամայեց որ զայն մեռցնեն: Սակայն Յովնաթան դէմ կեցաւ իր հօր եւ անոր բարկութիւնը մեղմացնելով խնդրեց որ անմեղ արին չթափէր: Սաւուղ ժամանակ մը հանդարտեցաւ: Այդ միջոցին Դաւիթ նորէն պատերազմի դնաց փղշտացիներու դէմ եւ մեծ յաղթանակով վերադարձաւ Սաւուղի մօտ:

Օրին մէկը, չար ոգին նորէն եկաւ Սաւուղի վրան եւ սկսաւ զինք նեղել: Դաւիթ նորէն իր քնարը ձեռք առաւ: Սաւուղ առիթը յարմար նկատելով դարձեալ իր նիզակը նետեց Դաւիթին վրայ՝ զայն պատին գամելու համար: Դաւիթ մէկդի քաշուեցաւ ու նիզակը պատին գամուեցաւ: Ասոր վրայ Դաւիթ փախաւ ու իր տունը գնաց:

Իր այս անյաջող փորձէն ետք, Սաւուղ իր մարդիկը դրկեց որ Դաւիթին տունը պաշարեն եւ առաւօտուն զայն բռնեն: Դաւիթին կիներ՝ Մեղքող իր հօր սարքած դաւադրութեան լուրը առնելով իր ամուսինը ազատեց տան պատուհանէն վար իջեցնելով:

Դաւիթի հեռանալէն ետք, Մեղքող անոր անկողինին մէջ արձան: մը դրաւ եւ եկող մարդոց ըսաւ թէ Դաւիթ հիւանդ պառկած էր: Անոնք ալ Սաւուղի քով վերադառնալով յայտնեցին թէ Դաւիթ հիւանդ էր: Թագաւորը հրամայեց որ Դաւիթը իր անկողինովը միասին բերեն: Երբ մարդիկը Դաւիթին տունը գացին, անկողինը վերցնելու ատեն անոր մէջ արձանը տեսնելով ձեռնունայն վերադարձան Սաւուղի մօտ, որ

այդ խաղը իմանալով սրդողեցաւ իր աղջկան՝ Մեղ-
քողի վրայ եւս:

Այս դէպքէն վերջ Դաւիթ տեսակցութիւն ունեցաւ
Սաւուղի որդւոյն Յովնաթանի հետ եւ պարզեց անոր
իր վտանգաւոր կացութիւնը: Յովնաթան շատ տըրտ-
մեցաւ իր հօր ըրածներուն համար, սակայն չկրցաւ
Սաւուղը ետ կեցնել իր չար դիտաւորութենէն, ուստի
թելադրեց Դաւիթին հեռանալ ու իր անձը ազատել:

Երկու բարեկամներ իրարու հետ համբուրուելով
լացին ու բաժնուեցան:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

1) Նախանձը մահացու մեղք է որ մարդու սիրտը
ատելութեամբ կը լեցնէ ու զայն կը մղէ չարութիւն
գործելու իր ընկերոջ դէմ՝ մինչեւ իսկ ոնիր գոր-
ծելու, ինչպէս որ Սաւուղը մղեց անմեղ Դաւիթին
դէմ դաւեր լարելու:

Նախանձը, ատելութիւնն ու նենգամտութիւնը մար-
դը կը հեռացնեն Աստուծմէ ու սատանայի նիրան-
ներուն կը մատնեն զայն:

2) Դաւիթին հանդէպ Յովնաթանին ցուցաբերած
եղբայրական անկեղծ սէրը օրինակ դառնալու է բոլոր
մարդոց: Ան իր անձնական շահն ու դիրքը արհա-
մարհեց նշմարտութեան, արդարութեան եւ բարեկա-
մութեան սիրոյն ու Դաւիթի ապահովութեան համար
իր ամէն միջոցները գործածեց:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Իսրայէլացի կիներ Սաւուղն ու Դաւիթը դիմաորելու
ատեն ի՞նչ կ'երգէին:
- 2) Սաւուղ այդ երգը լսելով ի՞նչ եղաւ:
- 3) Սաւուղի չարանենգութեան դիմաց Դաւիթ ի՞նչ դիրք
բռնած էր:
- 4) Դաւիթ ի՞նչ պաշտօն կը վարէր բանակին մէջ:
- 5) Չար ոգին Սաւուղէն հեռացնելու համար Դաւիթ ի՞նչ
ըրաւ:
- 6) Սաւուղ Դաւիթը մեռցնելու համար ի՞նչ նետեց անոր:
- 7) Դաւիթին կիներ իր ամուսինը ազատելու համար ի՞նչ
ըրաւ եւ ապա անոր անկողինին մէջ ի՞նչ դրաւ:
- 8) Դաւիթ իր վտանգաւոր կացութիւնը որո՞ւն պարզեց:
- 9) Յովնաթան ինչ ըրաւ եւ ի՞նչ թելադրեց Դաւիթին:
- 10) Դաւիթ եւ Յովնաթան ինչպէ՞ս բաժնուեցան իրար-
մէ:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Հանդարտ սիրտը մարմինին կեանք է. իսկ նախան-
ձը ոսկորներուն փտութիւն է»: Առակ. ԺԴ. 30:

Սառուղի հալածանքը Դաւիթի դէմ եւ իր մահը
(Ա. Թագ. ԻԱ.1-9, ԻԲ.6-23, ԻԴ.1-23, ԻԴ., ԻԶ. եւ ԼԱ.)

Դաւիթ Յովնաթանէն բաժնուելէ ետք, գնաց Նոմբա քաղաքը եւ հոն ներկայացաւ Աքիմելէք քահանային ու անկէ հաց ուղեց: Աքիմելէք քահանան Աստուծոյ տաճարին մէջ գտնուող սուրբ հացերէն գատ ուրիշ հաց չունենալուն՝ դժուարացաւ Դաւիթին խնդրանքը կատարել, քանի որ միայն քահանաներուն արտօնուած էր անոնցմէ ուտել: Բայց Դաւիթի թախանձանքին վրայ տեղի տուաւ:

Դաւիթ հացերը առնելէ վերջ Աքիմելէքէն սուր մըն ալ ուղեց, եւ անիկա իրեն յանձնեց Գողիաթին սուրը որ հոն կը պահուէր:

Սառուղի օտարազգի մէկ ծառան՝ Դովեկ տեսաւ Դաւիթի գալն ու Աքիմելէքէն հաց առնելը եւ գնաց լուր տուաւ իր տիրոջ: Սառուղ եղելութիւնը իմանալով Աքիմելէքն ու Նոմբայի մէջ գտնուող միւս քահանաները իր քով կանչեց եւ զանոնք մեռցնել տրուաւ: Այդ ջարդէն ազատուեցաւ միայն Աքիմելէքի որդին՝ Աբիաթար քահանան որ փախչելով Դաւիթին քով գնաց եւ անոր պատմեց Սառուղին անգթութիւնները:

Երբոր Դաւիթ Սառուղի երեսէն փախաւ, չորս հարիւրի մօտ մարդիկ իր հրամանին տակ մտան, որոնք այլեւայլ դժգոհութիւններ ունէին օրուան իշխա-

նութեան հանդէպ: Այնուհետեւ Դաւիթ տեղէ տեղ կը փոխադրուէր եւ ապահով վայր մը կը փնտռէր Սառուղի վրէժխնդրութեան զոհ չերթալու համար:

Սառուղ իր զինուորներուն գլուխն անցած շարունակ կը փնտռէր Դաւիթին հետքը, որպէսզի զայն ձեռք անցընելով սպաննէր:

Օր մը, Դաւիթ եւ իր մարդիկը քարայրի մը մէջ պահոււրտած էին, իսկ Սառուղ երեք հազար մարդոց գլուխն անցած զիրենք կը փնտռէր: Այնպէս պատահեցաւ որ Սառուղ իր խումբէն բաժնուելով առանձինն մտաւ այդ քարայրը ու հոն նստաւ եւ ներսը մուտք ըլլալուն հոն գտնուող անձերէն ոեւէ մէկը չտեսաւ: Դաւիթին մարդիկը առաջարկեցին իրեն այդ յարմար առիթը օգտագործել Սառուղը մեռցնելու համար: Սակայն Դաւիթ գաղտագողի Սառուղին մօտեցաւ ու կտրեց միայն անոր վերարկուին ծայրը: Ապա զգուշութեամբ իր մարդոց քովը դառնալով ըսաւ.

— Աստուած չընէ որ ես Տիրոջ օծեալին դէմ ձեռքս վերցնեմ:

Երբ որ Սառուղ քարայրէն հեռացաւ, Դաւիթ անոր ետեւէն դուրս ելաւ ու պոռաց.

— Ով Տէր իմ թագաւոր, ինչո՞ւ համար մարդոց խօսքը մտիկ կ'ընես եւ անոնց հաւատալով կը կարծես թէ ես քեզի դէմ շարութիւն ընել կը ջանամ: Այսօր, քարայրին մէջ Տէրը քեզ իմ ձեռքս մատնած էր, եւ ինձի առաջարկուեցաւ որ քեզ մեռցնէի, բայց ես քեզի խնայեցի ու ըսի, «ես իմ ձեռքս իմ տիրոջս չեմ երկնցներ, որովհետեւ անիկա Տիրոջ օծեալն է»: Տե՛ս, հայր իմ, քու վերարկուիդ ծայրը իմ ձեռքս է: Ես քու վերարկուիդ ծայրը միայն կտրելով՝ քեզ չմեռցուցի: Ասկէ հասկցիր ու տես որ իմ ձեռքիս մէջ շարութիւն ու անօրէնութիւն չկայ:

Սաւուղ Դաւիթին այդ խօսքերը լսելով, գղջաց իր ըրածին վրայ եւ լալով ըսաւ.

— Դուն ինձմէ արդար ես. որդեակ իմ, դուն ինձի բարիք ըրիր, սակայն ես քեզի չարիք հասցուցի: Բայց Սաւուղի գղջումը ժամանակաւոր եղաւ: Օր մը նորէն Զիփի անապատը գնաց Դաւիթը ձեռք անցընելու յոյսով:

Գիշեր մը, երբ Սաւուղն ու իր մարդիկը անապատին մէջ կը քնանային, Դաւիթ իր զօրականներէն Աբեսսան հետն առնելով անոնց բանակատեղին իջաւ: Հոն տեսան որ Սաւուղ կառքերուն մէջտեղ պառկած խոր քունի անցեր էր: Աբեսսա ըսաւ Դաւիթին.

— Աստուած այսօր քու թշնամիդ ձեռքդ մատնեց. թող տուր ինձի որ նիզակով սպաննեմ գայն:

Բայց Դաւիթ ըսաւ Աբեսսային.

— Զայն մի՛ մեռցներ: Տիրոջ օծեալին ո՞վ կրնայ ձեռք երկնցնել ու անմեղ ըլլալ: Աստուած չընէ որ Տիրոջ օծեալին դէմ ձեռքս երկնցնեմ: Միայն թէ անոր գլխուն քովի նիզակը եւ ջուրի կուժը առ ու երթանք:

Դաւիթ Սաւուղի բանակէն հեռանալէ ետք, բարձր լեռան մը գլուխը ելաւ ու Սաւուղի զօրապետին անունը տալով պոռաց.

— Ո՛վ Աբեններ, ինչո՞ւ համար քու թագաւորիդ պահպանութիւն չըրիր: Ժողովուրդէն մէկը քու տէրդ մեռցնելու եկաւ: Կենդանի է Տէրը որ դուք մեռնելու արժանի էք, որովհետեւ Տիրոջ օծեալին պահպանութիւն չըրիք: Նայէ եւ տես, թագաւորին նիզակն ու անոր գլխուն քովի ջուրի կուժը ո՞ւր է:

Սաւուղ արթննալով ճանչցաւ Դաւիթին ձայնը եւ ըսաւ.

— Որդեակ իմ Դաւիթ, այդ քո՞ւ ձայնդ է:

— Ով Տէր իմ թագաւոր, ըսաւ Դաւիթ, իմ ձայնս է: Ինչո՞ւ համար ետեւէս ինկեր ես գիս հալածելու համար:

— Դարձի՛ր, որդեակ իմ Դաւիթ, ալ քեզի դէմ չարութիւն պիտի չընեմ: Ես մեծապէս սխալեցայ ու մեղք գործեցի:

— Ահա թագաւորին նիզակը հոս է. մանչերէն մէկը թող գայ ու առնէ գայն, ըսաւ Դաւիթ:

Այնուհետեւ Սաւուղ հեռացաւ ու գնաց իր մարդոց հետ: Բայց Դաւիթ Սաւուղի խօսքերուն վրայ վստահութիւն չունենալով, իր մարդոց հետ գնաց փղշտացիներու Անքուս թագաւորին քով եւ դիւղաքաղաքի մը մէջ բնակեցաւ մինչեւ Սաւուղի մահը:

*

**

Մինչ Սաւուղ Դաւիթը հալածելով կը զբաղէր, անդին փղշտացիները պատերազմի պատրաստութիւն կը տեսնէին, եւ օրին մէկն ալ մեծ բազմութեամբ երեւցան իսրայէլի սահմաններուն վրայ: Սաւուղ իր զօրքերով թշնամիին դէմը ելաւ. սակայն Աստուած հեռացեր էր իրմէ իր մեղքերուն համար:

Սոսկալի ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ եւ իսրայէլացիները պարտուեցան: Հազարաւորներ ինկան կռիւի ընթացքին: Սպաննուեցան նաեւ Յովնաթան եւ իր երկու եղբայրները: Գեղբուէ լեռան վրայ փղշտացի աղեղնաւորներու կողմէ վիրաւորուեցաւ Սաւուղ եւ զգաց թէ թշնամիները պիտի հասնին իրեն. ուստի ըսաւ իր կապարճակիրին.

— Սուրդ քաշէ եւ անով զիս խոցէ. չըլլայ որ փղըշ-
տացիները դան եւ զիս խոցեն ու ծաղրեն:

Կապարճակիրը վախնալով չգործադրեց Սաւուղին
հրամանը: Սաւուղ կապարճակիրէն իր յոյսը կտրե-
լով իր ձեռքովը սուրը առաւ եւ անոր վրան ինկաւ:
Կապարճակիրը Սաւուղին մեռնիլը տեսնելով ինք ալ
իր սուրին վրան ինկաւ ու մեռաւ:

Դաւիթ պատերազմին վախճանը իմանալով լացաւ
ու ողբաց Սաւուղի եւ մանաւանդ Յովնաթանի մահը:
Ի նշան սուգի Դաւիթ եւ իր մարդիկը իրենց հան-
դերձները պատռեցին եւ մէկ օր ծոմ պահեցին:

Դաւիթ ողբ մը գրեց Սաւուղի, Յովնաթանի եւ իր
ազգին կտրիճ գաւակներուն մահուան վրայ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

1) Սաւուղի ձախողութեանց պատճառը Աստուծոյ
պատուէրներուն հանդէպ իր անհնազանդութիւնն էր
եւ չուզեց սրբագրել իր սխալները: Ան ջանաց ինք-
զինք արդարացնել եւ այդ պատճառով լքուեցաւ Աս-
տուծմէ եւ ողբալի վախճան մը ունեցաւ: Ամէն
անոնք որոնք իրենց գործած մեղքերուն համար չեն
գղջար եւ օրէ օր նոր մեղքեր կ'աւելցնեն իրենց վրայ,
Սաւուղի նման կը լքուին Աստուծմէ ու կը պատ-
ժուին:

2) Դաւիթ վեհանձն գտնուեցաւ եւ միշտ յարգեց
Սաւուղը ու ներեց անոր որ թշնամի դարձած էր իրեն
եւ կ'ուզէր զինք սպաննել: Դաւիթ եթէ վրէժխնդրու-
թեամբ Սաւուղը սպաննէր, Աստուծոյ առջեւ մեծ
մեղք գործած պիտի ըլլար, որովհետեւ ան Աստուծոյ

օծեալն էր ու թագաւորական իշխանութիւն ունէր
Իսրայէլի ազգին վրայ, ով որ գայն անարգէր ու
անոր դէմ ձեռք վերցնէր, անմեղ չէր սեպուեր:

Դաւիթին վեհանձնութիւնը օրինակ պետք է ըլլայ
մեր բոլորին:

Քրիստոսի սուրբ եկեղեցիին քահանաները, եպիս-
կոպոսներն ու կաթողիկոսը Տիրոջ օծեալներն են:
Ամէն անոնք որոնք Տիրոջ օծեալները կը բամբասեն
եւ անոնց դէմ անարգական խօսքեր կը խօսին, մեծ
մեղք կը գործեն: Իսկ Աստուծոյ օծեալ պաշտօն-
եաներուն դէմ ձեռք վերցնելը մեծ մեղք է:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Դաւիթ ո՞ր քահանային քով գնաց եւ ի՞նչ ուզեց
անկէ:
- 2) Աքիմէլէք ինչո՞ւ համար առաջաւորութեան սուրբ
հացերը Դաւիթի տալ չուզեց:
- 3) Սաւուղ ի՞նչ ըրաւ Աքիմէլէքն ու միւս քահանաները:
- 4) Դաւիթ քարայրին մէջ Սաւուղը տեսնելով ի՞նչ ըրաւ:
- 5) Սաւուղ Դաւիթին վեհանձնութիւնը տեսնելով ի՞նչ
ըրաւ անոր:
- 6) Դաւիթ գիշերը Սաւուղի բանակատեղին երթալով
ի՞նչ ըրաւ:
- 7) Դաւիթ ինչո՞ւ համար չէր ուզէր Սաւուղը մեռցնել:
- 8) Ի վերջոյ Դաւիթ ո՞ր թագաւորին քով գնաց:
- 9) Աստուած ինչո՞ւ համար լքէր էր Սաւուղը:
- 10) Պատերազմի դաշտին վրայ որո՞նք պարտուեցան:
- 11) Սաւուղ վիրաւորուելէ ետք ի՞նչ ըրաւ իր կապար-
ճակիրին:

- 12) Կապարճակիրը կատարե՞ց Սաուդին հրամանը:
 13) Սաուդ ինչպե՞ս մեռաւ:
 14) Դաւիթ Սաուդի եւ Յովնաթանի մահը իմանալով
 ի՞նչ ըրաւ:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Աստուած չընէ որ Տիրոջ օծեալին դէմ ձեռքս երկընցնեմ»: Ա. Թագ. ԻԶ.11:

Թ. ԴԱՍ

Դաւիթի Թագաւորութիւնը
 (Բ. Թագ. Բ.1-11, Գ.1, Դ., Ե., Զ.1-19)

Սաւուդի մահէն վերջ Յուդայի ցեղին գլխաւորները Քեբրոնի մէջ Դաւիթը թագաւոր օծեցին իրենց վրայ: Իսկ Սաւուդի զօրավարը՝ Աբեններ, Սաւուդի որդին՝ Յուբուսթէն թագաւոր կարգեց Իսրայէլի մնացեալ ցեղերուն վրայ: Այս ձեւով Դաւիթ եօթը տարի թագաւորեց միայն Յուդայի ցեղին վրայ:

Այս եօթը տարիներու ընթացքին Դաւիթի եւ Յեբուսթէի զօրքերուն միջեւ յաճախ արիւնալի բախումներ տեղի ունեցան Դաւիթի կամքին հակառակ: Դաւիթ օրէ օր կը զօրանար եւ Յեբուսթէի հպատակ ցեղերն ալ իրեն յարելու ձգտում կ'ունենային. սակայն ինք չէր ուզեր բռնի միջոցներով տապալել Յեբուսթէն, այլ կը փափաքէր որ ամէն ինչ խաղաղութեամբ ու Աստուծոյ հաճութեամբ կատարուէր:

Օր մը, ցերեկ ատեն, երբ Յեբուսթէ իր տան մէջ կը քնանար, անոր երկու գնդապետները դաւադրաբար ներս մտան եւ իրենց տիրոջ գլուխը կտրեցին ու Դաւիթի տարին՝ անկէ վարձատրուելու յոյսով: Դաւիթ անոնց դաւաճանութիւնը տեսնելով զայրացաւ: Հրամայեց իր մարդոց որ այդ երկու տիրապան դաւաճաններու ձեռքերն ու ոտքերը կտրեն եւ մարմիններն ալ կախեն:

Երկու ոճրագործներուն տրուած արդար պատիժը

պատճառ դարձաւ որ ամէն մարդ համակրի Դաւիթին ու վստահի անոր արդար դատաստաններուն:

Ամէն կողմերէ Իսրայէլի ցեղերուն ներկայացուցիչները Քեբրոն եկան ու Դաւիթին հպատակութիւն յայտնելով զայն թագաւոր օծեցին բոլոր Իսրայէլի վրայ:

Այնհուետեւ Դաւիթ սկսաւ կազմակերպչական աշխատանքի: Իր առաջին գործը եղաւ Երուսաղէմի վրայ քալել, ուր կը տիրէին Յեբուսացիները: Դաւիթ յաղթեց անոնց եւ գրաւեց Սիոնի բերդը: Հոն շինեց իր պալատը եւ Երուսաղէմը իրեն մայրաքաղաք ըրաւ:

Փղշտացիները Դաւիթին յաջողութիւնները իմանալով մեծ բազմութեամբ յարձակեցան Իսրայէլի վրայ: Դաւիթ Աստուծոյ օգնութեամբ երկու անգամ սոսկալի ջարդ տուաւ անոնց ու մաքրեց իր երկիրը թշնամիներէ:

Այս յաղթութիւններէն վերջ Դաւիթ մեծ հանդիսութեամբ՝ ծնծղաներու եւ այլ նուագարաններու թափօրով Աստուծոյ Ուխտին Տապանակը Երուսաղէմ բերել տուաւ: Ուխտին Տապանակը բերելու ատեն Դաւիթ եւ իր մարդիկը օրհնութեան երգեր երգելով պարեցին եւ զԱստուած փառաբանեցին: Այդ օրը ցնծութեան եւ ուրախութեան մեծ տօն մը եղաւ ու Դաւիթ բազմահազար ժողովուրդին հաց, միս եւ կարկանդակ բաշխեց:

Երբոր Ուխտին Տապանակը Երուսաղէմ եկաւ ու Աստուծոյ խորանին մէջ դրուեցաւ, Դաւիթ քահանաներուն եւ Ղեւտացիներուն գործադրել տուաւ Մովսէս մարգարէի Օրինաց Գիրքին մէջ գրուած բոլոր ծէսերն ու արարողութիւնները: Ինք անձամբ

հսկեց անոնց կանոնաւորութեան: Յօրինեց գեղեցիկ երգեր ու սաղմոսներ, որոնք սկսան կարդացուիլ տաճարին մէջ պաշտամունքներու ընթացքին:

Աստուած Դաւիթը ներշնչեց իր Սուրբ Հոգիով եւ անիկա իր յօրինած սաղմոսներուն մէջ մարգարէացաւ Քրիստոսի մարդեղութիւնը, աստուածութիւնը, չարչարանքները, թաղումը եւ յարութիւնը:

Աստուած օրհնեց Դաւիթը իր հաւատարմութեան համար: Ան զօրացաւ ու յաղթեց իր թշնամիներուն: Նըջակայ ազգերէն շատեր իրեն հարկատու եղան:

Տիրոսի Քիրձմ թագաւորը Դաւիթին հետ բարեկամութիւն հաստատեց եւ Լիբանանէն Եղեւինի փայտեր ու որմնաղիրներ ղրկեց իրեն որպէսզի Երուսաղէմը գեղեցիկ շէնքերով զարդարուէր:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Աստուած Դաւիթը օրհնեց եւ անոր թագաւորութիւնը զօրացուց անոր հաւատարմութեան, հնագանդութեան եւ արդարադատութեան համար:

Տէրը կ'օրհնէ ու կը պահէ բոլոր սրտով գինձ պաշտողները եւ անոնց բարի փափաքները կը լեցնէ: Բոլոր հաւատացեալներուն պարտականութիւնն է խոնարհիլ Աստուծոյ առջեւ եւ ուրախութեամբ կատարել անոր պատուիրանները:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

1) Առաջին անգամ Դաւիթ Իսրայէլի ո՞ր ցեղին վրայ թագաւոր եղաւ:

- 2) Իսրայելի միւս ցեղերուն վրայ ո՞վ թագաւոր եղաւ:
- 3) Որո՞նք սպաննեցին Յերուսթէն եւ անոր գլուխը որո՞ւ տարին:
- 4) Դաւիթ ի՞նչ ըրաւ Յերուսթէի ոճրագործները:
- 5) Յերուսթէի մահէն ետք Իսրայելի միւս ցեղերը Քերթոն գալով ի՞նչ ըրին Դաւիթը:
- 6) Դաւիթ ո՞ր քաղաքը գրաւեց եւ իրեն մայրաքաղաք դարձուց:
- 7) Դաւիթ ո՞ր բերել տուաւ Աստուծոյ Ուխտին Տապանակը:
- 8) Ուխտին Տապանակը բերելու ատեն Դաւիթ ի՞նչ ըրաւ:
- 9) Դաւիթ ի՞նչ բաներ յօրինեց եւ գրեց:
- 10) Աստուած ինչո՞ւ համար օրհնեց եւ զօրացուց Դաւիթը:

ԳՈՅ ՍՈՐՎԻՒ

«Տիրոջ աչքը իրմէ վախցողներուն ու իր ողորմութեանը յուսացողներուն վրան է»: Սաղմ. ԼԲ. (ԼԳ.) 18:

Ժ. ԴԱՍ

Դաւիթ Թագաւորին Մեծ Մեղքը

(Բ. Թագ. ԺԱ., ԺԲ.1-14, ԺԳ.23-36. ԺԵ., ԺԸ.)

Օր մը, Դաւիթ թագաւոր իր պալատի տանիքին վրայ պտըտելու ատեն, երբ դէպի վար կը նայէր, Բերսաբէ անունով կին մը տեսաւ, որուն ամուսինը՝ Ուրիա պատերազմի գացած էր Ամմոնացիներու դէմ կռուելու համար: Դաւիթ չար մտածում մը ունեցաւ Բերսաբէն իրեն սեփականացնելու համար. ուստի իր զօրքերուն վրայ կեցող Յովաբին նամակ մը գրելով պատուիրեց որ Ուրիան վտանգաւոր վայր մը զրկէր, որպէսզի սպաննուէր թշնամիներու ձեռքով:

Յովաբ կատարեց թագաւորին կողմէ իրեն եկած հրամանը եւ Ուրիա սպաննուեցաւ պատերազմի ընթացքին: Ուրիայի մահէն վերջ Դաւիթ Բերսաբէն իրեն կնութեան առաւ եւ ունեցաւ մանչ զաւակ մը:

Դաւիթին այս արարքը Աստուծոյ աչքին շատ գէշ երեւցաւ եւ զայն յանդիմանելու համար Նաթան մարգարէն զրկեց ու ան Դաւիթին ներկայանալով ըսաւ.

— Քաղաքի մը մէջ երկու մարդիկ կային, մէկը՝ հարուստ, միւսը՝ աղքատ: Հարուստը շատ հօտեր ու արջառներ ունէր, բայց աղքատը միայն գառնուկ մը ունէր, որուն վրայ կը գուրգուրար: Օր մը, հարուստ մարդը հիւր մը ունեցաւ եւ ուզեց զայն կերակուրով պատուել. սակայն փոխանակ իր ոչխարներէն

մէկը մորթելու, իր աղքատ դրացիին ունեցած մէկ հատիկ գառնուկը անոր ձեռքէն խլելով մորթեց եւ անով իր հիւրին ճաշ պատրաստեց:

Դաւիթ կատարուած այս դէպքը իմանալով զայրացաւ ու բարկութեամբ ըսաւ.

— Տէրը կենդանի է որ այդ բանը ընող մարդը մեռնելու արժանի է:

Նաթան մարգարէն յանդիմանական շեշտով ըսաւ Դաւիթին.

— Այդ մարդը դո՛ւն ես... Իսրայէլի Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ, «Քեզ Իսրայէլի վրայ ես թագաւոր օծեցի ու քեզ Սաւուղի ձեռքէն ես ազատեցի... Ինչո՞ւ համար Տիրոջ խօսքը անարգեցիր անոր աչքերուն առջեւ չարութիւն ընելով... Ինչո՞ւ համար Ուրիան Ամմոնացիներուն սուրովը սպաննել տուիր եւ անոր կինը քեզի առիր»: Այս չար արարքիդ համար քեզ պիտի պատժեմ ու քու տունէդ սուրը յաւիտեան պակաս պիտի չըլլայ:

Դաւիթ Նաթան մարգարէին յանդիմանութենէն շատ զգացուեցաւ: Ընդունեց իր մեղապարտութիւնը եւ զղջաց իր կատարած ահաւոր մեղքին համար: Ողբաց, լացաւ, ապաշխարեց ու կոտրած սրտով թողութիւն խնդրեց Աստուծմէ:

Դաւիթ թագաւորին սրտանց զղջումին վրայ՝ Աստուած Նաթան Մարգարէին բերնով ըսաւ իրեն.

— Քանի որ զղջացիր ըրած մեղքիդ համար, Տէրն ալ քու մեղքը ներեց. պիտի չմեռնիս. սակայն քու գործած մեղքիդ համար այս նոր ծնած զաւակդ պիտի մեռնի:

Աստուած զարկաւ Դաւիթին նորածին զաւակը ու ան մեռաւ:

Այս դէպքէն վերջ Դաւիթի տունէն ներս խռովութիւնը անպակաս եղաւ: Իր Աբիսողոմ որդին սպաննեց իր Ամնոն եղբայրը եւ օրին մէկն ալ Իսրայէլի ժողովուրդէն հազարաւոր մարդիկ իրեն հրապուրեց ու ինքզինք թագաւոր հռչակելով հօրը դէմ ապստամբեցաւ եւ Երուսաղէմը գրաւեց: Դաւիթ հագիւ հագ կրցաւ Երուսաղէմէն դուրս փախչիլ իր մարդոց հետ եւ ազատիլ Աբիսողոմի սուրէն: Տագնապալի օրեր անցուց եւ քիչ մնաց որ թագաւորութիւնը տապալէր: Սակայն Աստուած խնայեց Դաւիթին ու պատերազմի ընթացքին Աբիսողոմ սպաննուեցաւ երբ ան իր մազերու երկարութեան պատճառով կախուած մնացած էր ծառի մը ճիւղերէն: Դաւիթ շատ լացաւ ու ողբաց Աբիսողոմին համար:

Աբիսողոմի ապստամբութենէն ետք, ուրիշ խռովութիւն մըն ալ տեղի ունեցաւ երկրին մէջ որ զըսպըւեցաւ: Նաեւ փղշտացիները նորէն յարձակումներ գործեցին եւ քիչ մնաց որ Դաւիթ սպաննուէր:

Իր կրած նեղութիւններուն եւ ցաւերուն ընթացքին Դաւիթ ընդունեց թէ իր մեղքերուն պատիժն էր որ կը կրէր ինք, որով խոնարհեցաւ Աստուծոյ առջեւ ու շարունակ ներում խնդրեց Աստուծմէ եւ այնուհետեւ զգուշացաւ մեղանչելէ:

Դաւիթ իր գործած մեղքին համար գրեց «Ողորմեա ինձ Աստուած» զղջումի սաղմոսը զոր Հայ Եկեղեցին ամէն օր կը կարդայ արարողութեանց ընթացքին:

Աստուած Դաւիթը պատժելով հանդերձ, վերականգնեց զայն, ազատեց իր թշնամիներէն ու անոր թագաւորութիւնը հաստատ պահեց, քանի որ ան սրտանց զղջաց իր մեղքերուն համար:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Աստուծոյ քով աչառութիւն չկայ: Ան կը պատժէ բոլոր մեղաւորները եւ կը ներէ սրտանց գղջացողներուն մեղքերը: Բոլոր մեղաւորները թողութիւն ստանալու համար պարտաւոր են գղջալու, խոստովանելու իրենց մեղքերը եւ ապաշխարելու Աստուծոյ առջեւ:

ՀԱՐՅՈՒՄՆԵՐ

- 1) Նաթան մարգարէն ինչո՞ւ համար յանդիմանեց Դաւիթ թագաւորը:
- 2) Նաթան մարգարէն ի՞նչ պատմեց Դաւիթին:
- 3) Դաւիթ Նաթան մարգարէին պատմութիւնը մտիկ ընելէ ետք ի՞նչ ըսաւ:
- 4) Նաթան մարգարէն ի՞նչ ըսաւ Դաւիթին:
- 5) Դաւիթ ի՞նչ ըրաւ իր մեղքերուն համար:
- 6) Իր գործած մեղքերուն պատճառով ի՞նչ տեսակ պատիժներու ենթարկուեցաւ Դաւիթ թագաւորը:
- 7) Դաւիթ թագաւորի գղջումին վրայ Աստուած Նաթան մարգարէին քերնով ի՞նչ ըսաւ իրեն:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Ողորմեա ինձ Աստուած, ըստ մեծ ողորմութեան քում, ըստ բազում գթութեան քում, քաւեա զանօրէնութիւնս իմ»: Սաղմ. Ծ. (ԾԱ.) 1:

ԺԱ. ԴԱՍ

Սողոմոն Իմաստունի թագաւորութիւնը

(Գ. Թագ. Ա.32-40. Գ., Դ.29-34:

Բ. Մնաց. Բ., Ե., Գ. Թագ. ԺԱ.)

Դաւիթ թագաւոր, իր մահէն առաջ, Աստուծոյ հրամանով, իր որդին Սողոմոնը թագաւոր օժել տուաւ եւ ըսաւ անոր.

— Որդեակ իմ Սողոմոն, քու հօրդ Աստուածը ճանչցիր ու Անոր ծառայէ կատարեալ սրտով ու յօժար կամքով... Տէրը քեզ ընտրեց իր սրբարանին համար տուն մը շինելու: Զօրացի՛ր, ու այս գործը կատարէ:

Նախապէս Դաւիթ ուզած էր փառաւոր տաճար մը կանգնել Աստուծոյ անուան համար, սակայն Աստուած իրեն ըսած էր, «Դուն իմ անուանս համար տուն պիտի չշինես, որովհետեւ դուն պատերազմի մարդ ըլլալով շատ արիւն թափեցիր... Քու որդիդ՝ Սողոմոն պիտի շինէ իմ տունս»: Դաւիթ որոշած էր տաճարին վայրը: Հաւաքած էր մեծ քանակութեամբ մարմարիտն եւ այլ գեղեցիկ քարեր, նաեւ պղինձ, երկաթ, փայտ, արծաթ ու ոսկի:

Դաւիթի մահէն ետք Սողոմոն սկսաւ կառավարել երկիրը Աստուծոյ կամքին համաձայն: Գիշեր մը Աստուած երազի մէջ Սողոմոնին յայտնուեցաւ եւ ըսաւ.

— Բան մը խնդրէ որ քեզի տամ:

— Քու ծառայիդ իմաստուն սիրտ տուր, որպէսզի քու ժողովուրդդ դատէ եւ բարին ու չարը որոշէ, ըսաւ Սողոմոն:

Աստուած ըսաւ Սողոմոնի.

— Քանի որ հարստութիւն ու երկար օրեր չխընդրեցիր, եւ ոչ ալ քու թշնամիներուդ հոգին, այլ իմաստութիւն խնդրեցիր, ահա քեզի իմաստուն եւ հանճարեղ սիրտ տուի, այնպէս որ քեզմէ առաջ ոեւէ մէկը քեզի պէս եղած չէ, ու քեզմէ ետքն ալ քու նըմանդ պիտի չելլէ: Նաեւ քու չխնդրած բաներդ ալ քեզի տուի, թէ հարստութիւն եւ թէ փառք: Եթէ իմ ճամբաներուս մէջ քալես, այն ատեն քու օրերդ պիտի շատցնեմ:

Այնուհետեւ Սողոմոն Աստուծոյ իմաստութեամբ լեցուեցաւ եւ ամենուն հիացումին առարկայ դարձաւ: Ամէն կողմէ մարդիկ իրեն կու գային իրենց մեծ դատերը ներկայացնելու համար եւ ան արդարութեամբ կը լուծէր ամենէն կնճռոտ դատերը:

Օր մը երկու կիներ Սողոմոն իմաստունին առջեւ կայնեցան եւ անոր ներկայացուցին իրենց դատը: Առաջինը ըսաւ.

— Տէր իմ, ողորմէ ինձի. ես ու այս կինը մէկ տան մէջ կը բնակինք: Ընկերս քնանալու ատեն իր մանկիկին վրան պառկելով զայն մեռցուցած է: Կէս գիշերին անոր մեռնիլը զգալով եկած է եւ իմ ուղջ մանկիկս քովէս առնելով տարած է իր անկողինին ու իր մեռած գաւակը պառկեցուցած է իմ ծոցս: Երբ առաւօտուն արթնցայ, տեսայ թէ ծոցս պառկող տղան մեռած է եւ իմս չէ:

Միւս կինը ըսաւ.

— Ո՛չ, ողջ տղան իմս է եւ մեռածը իրն է:

Երկու կիները թագաւորին առջեւ սկսան վիճիլ: Սողոմոն երկու կիներուն խօսքերը մտիկ ընելէ ետք ըսաւ.

— Սուր մը բերէք եւ ողջ տղան երկու կտոր ըրէք. կէսը մէկուն տուէք եւ կէսն ալ՝ միւսին:

Ողջ տղուն մայրը թագաւորին աղաղակեց եւ ըսաւ.

— Տէր իմ, ողորմէ ինձի. զաւակս անոր տուէք, մի՛ մեռցնէք:

Բայց միւս կինը ըսաւ.

— Ոչ ինձի ըլլայ, ոչ քեզի, զանիկա ճեղքեցէք:

Սողոմոն հասկեցաւ թէ ողջ տղուն հարազատ մայրը առաջին կինն էր, ուստի ըսաւ.

— Ողջ տղան այս կնոջ տուէք, որովհետեւ այս է անոր մայրը:

Ամէն ոք զարմացաւ Սողոմոնի իմաստութեան վըրայ որ կրցաւ երեւան բերել ճշմարտութիւնն ու արդարութիւնը:

Սողոմոն ամուսնացաւ Եգիպտոսի թագաւորի աղջրկան հետ եւ երկու երկիրներու միջեւ բարեկամութիւն հաստատուեցաւ: Աստուած օրհնեց Սողոմոնը եւ դրացի ազգերէն շատեր անոր հարկատու եղան. իսկ ուրիշներ ալ անոր բարեկամութիւնը խնդրեցին:

Սողոմոն իր հօրը՝ Դաւիթի պատուէրին համաձայն ձեռնարկեց տաճարի շինութեան:

Տիւրոսի Քիրամ թագաւորը Սողոմոնի թագադրութիւնը իմանալով շնորհաւորեց եւ Լիբանանէն Եղեփնի փայտեր ու վարպետ գործաւորներ զրկեց տաճարի շինութեան համար:

Եօթը տարուան մէջ շինուեցաւ հոյակապ տաճար մը Երուսաղէմի մէջ, որուն շքեղութիւնը հիացում

պատճառեց արար աշխարհին: Սողոմոն տաճարին ներքին մասերը զարդարել տուաւ ոսկիով:

Երկրի ամէն կողմերէն հազարաւոր մարդիկ Երուսաղէմ հաւաքուեցան եւ օրհնութեան երգեր երգելով Աստուծոյ Ուխտին Տապանակը բերին ու դրին տաճարին Սրբութիւն Սրբութեանց կոչուած սրահը: Այս տօնախմբութենէն վերջ գիշեր մը Աստուած երազի մէջ նորէն յայտնուեցաւ Սողոմոնին եւ ըսաւ.

— Այս տունը ընտրեցի ու սրբեցի որպէսզի իմ անունս յաւիտեան հոն ըլլայ: Եթէ դուն իմ առջեւ քու հօրդ Դաւիթի նման քալես եւ իմ կանոններս ու դատաստաններս պահես, քու թագաւորութեանդ աթոռը Իսրայէլի վրայ յաւիտեան պիտի հաստատեմ: Սակայն եթէ դուք կամ ձեր որդիները ինձմէ խոտորիք եւ օտար աստուածներու երկրպագութիւն ընէք, այն ատեն Իսրայէլը պիտի ջնջեմ այս երկրէն ու այս սրբած տունս ալ երեսէս պիտի ձգեմ:

Սողոմոն թագաւոր սկսաւ Աստուծոյ օրէնքին համեմատ քալել: Աստուած ալ զայն բարձրացուց ու հարստացուց: Ինչ բանի որ ձեռք զարկաւ, յաջողեցաւ: Խաղաղութիւն տիրեց իր երկրին մէջ: Գեղեցիկ պալատ մը շինեց իրեն համար ու բազմաթիւ շէնքերով զարդարեց Երուսաղէմը: Իր իմաստութեան ու հանճարին համբաւը տարածուեցաւ աշխարհի ամէն կողմերը: Սողոմոն թագաւոր խօսեցաւ երեք հազար առակներ ու շարադրեց հինգ հազար երգեր:

Սաբայի թագուհին Սողոմոնի իմաստութեան համբաւը իմանալով մեծ հանդէսով մը Երուսաղէմ եկաւ եւ իրեն հետ ուղտերու վրայ բեռցուած շատ ոսկի, պատուական քարեր եւ անուշահոտ յարգի խունկեր բերաւ Սողոմոնին: Սաբայի թագուհին խրթին հար-

ցումներով փորձեց Սողոմոնի իմաստութիւնը, եւ իր ստացած պատասխաններուն վրայ հիացաւ անոր հանճարին: Ան զմայլեցաւ Սողոմոնի շինած պալատին կարգուսարքին եւ ըսաւ.

— Քու վիճակիդ եւ իմաստութեանդ վրայով լսած խօսքերս ճշմարիտ են եղեր: Երանի քու մարդոցդ ու ծառաներուդ, որոնք միշտ քու առջեւ կայնելով քու իմաստութիւնդ կը լսեն:

*

* *

Դժբախտաբար Սողոմոն մինչեւ վերջ հաւատարիմ չմնաց Աստուծոյ, այլ Տիրոջ օրէնքին հակառակ շարժելով կռապաշտ ազգերէն կիներ առաւ իրեն, որոնք զինք խոտորեցուցին, այնպէս որ իր ծերութեան ատեն կուռքերու ետեւէն դնաց եւ Երուսաղէմի դիմաց լերան մը վրայ կռատուն շինեց: Աստուած բարկացաւ Սողոմոնին դէմ եւ ըսաւ.

— Քանի որ դուն այսպէս ըրիր եւ իմ ուխտս ու քեզի պատուիրած կանոններս չպահեցիր, քու թագաւորութիւնդ քեզմէ պիտի առնեմ ու զայն քու ծառայիդ պիտի տամ. միայն թէ այս բանը քու օրերուդ չեմ ըներ՝ քու հօր Դաւիթի սիրոյն համար. բայց զայն քու որդիիդ ձեռքէն պիտի առնեմ: Սակայն բոլոր թագաւորութիւնը պիտի չառնեմ, հապա իմ ծառայիս Դաւիթի համար ու իմ ընտրած Երուսաղէմիս համար քու որդիիդ ցեղ մը պիտի տամ:

Աստուած իր այս որոշումը յայտնեց Սողոմոնի ծառային՝ Յերոբոամին ալ՝ Աքիա մարգարէին բերնով, երբ ան Երուսաղէմէն դուրս՝ ճամբու մէջ էր:

Մարգարէն Յերոբովամի վրայէն վերարկուն առնելով տասներկու կտոր ըրաւ: Կտորներէն երկուքը իրեն պահեց, իսկ տասը հատը Յերոբովամին տալով ըսաւ.

— Այս տասը կտորը քեզի առ, որովհետեւ Իսրայէլի Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ, «Սողոմոնի թագաւորութիւնը պիտի բաժնեմ ու տասը ցեղը քեզի պիտի տամ»:

Սողոմոն երբ այս բանը իմացաւ, Յերոբովամը մեռցնել ուզեց, բայց ան Եգիպտոս փախաւ եւ հոն ապաստանեցաւ:

Սողոմոն թագաւոր իր վերջին օրերուն թէեւ անդրադարձաւ իր սխալներուն, սակայն իր գործած մեղքերուն պատճառով Իսրայէլի երկրին խաղաղութիւնը վրդովեցաւ: Կարգ մը հարկատու ազգեր սկսան խլրտիլ եւ գլուխ բարձրացնել: Սողոմոն քառասուն տարի թագաւորելէ վերջ մեռաւ եւ իր հօրը քաղաքին մէջ թաղուեցաւ:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Իմաստութեան սկիզբը Տիրոջ վախն է: Աստուած իմաստութիւն կու տայ իրմէ խնդրողներուն: Ամէն անոնք որոնք Աստուծոյ պատուիրանները կը կատարեն ու անոր օրէնքները կը պահեն, Աստուծոյ օրհնութեան ու շնորհներուն կ'արժանանան եւ յաջողութիւն կը գտնեն: Սակայն անոնք որոնք Տիրոջ նամբէն կը խոտորին եւ Աստուծոյ պատուերները աննկատ ձգելով կը մեղանջեն, անպատիժ չեն մնար:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Ո՞վ յաջորդեց Դաւիթ թագաւորին:
- 2) Աստուած երազի մէջ Սողոմոնին յայտնուելով ի՞նչ ըսաւ:
- 3) Սողոմոն ի՞նչ խնդրեց Աստուծմէ:
- 4) Աստուած ի՞նչ ըսաւ Սողոմոնին:
- 5) Երկու կիները ինչո՞ւ համար Սողոմոնին քով եկան:
- 6) Սողոմոն երկու կիները մտիկ ընելէ ետք ի՞նչ ըսաւ:
- 7) Մանկան հարազատ մայրը Սողոմոնին ի՞նչ առաջարկեց:
- 8) Սողոմոն որո՞ւն յանձնեց ողջ մանուկը:
- 9) Քանի՞ տարուան մէջ շինուեցաւ Երուսաղէմի տաճարը:
- 10) Աստուծոյ Ուխտին Տապանակը ո՞ր փոխադրեցին:
- 11) Ո՞վ այցելութեան եկաւ Սողոմոն թագաւորին:
- 12) Սարայի թագուհին Սողոմոնի իմաստուն խօսքերը լսելով եւ անոր գործերը տեսնելով ի՞նչ ըսաւ:
- 13) Սողոմոն միևնչեւ վերջ հաւատարիմ մնա՞ց Աստուծոյ:
- 14) Աստուած Սողոմոնը յանդիմանելով ի՞նչ ըսաւ:
- 15) Աքիա մարգարէն ի՞նչ ըրաւ Յերոբովամի վերարկուն եւ ի՞նչ ըսաւ անոր:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Աստուծմէ վախցիր ու անոր պատուիրանները պահէ, վասնզի մարդու մը ամբողջ պարտականութիւնը ասիկա է»: Ժող. ԺԲ. 13:

Ռոբոզվամ եւ Յերոբոզվամ

(Գ. Թագ. ԺԲ., ԺԳ., 1-6, ԺԴ. 19-31)

Սողոմոնի մահէն վերջ Իսրայէլի տասներկու ցեղերուն ներկայացուցիչները անոր որդւոյն Ռոբոզվամի ներկայացան եւ անկէ խնդրեցին որ իր հօրը դրած ծանր տուրքերը թեթեւցնէ:

Ռոբոզվամ խոստացաւ երեք օրէն պատասխանել իրենց, ու սկսաւ խորհրդակցութեանց: Առաջին անգամ իր հօրը նախկին խորհրդականներուն կարծիքը հարցուց թէ ինչ պատասխանէր: Փորձառու ծերերը խորհուրդ տուին իրեն որ ժողովուրդին խնդրանքը կատարէ եւ անոնց հետ քաղցրութեամբ վարուի, որպէսզի անոնք ալ իրեն հաւատարիմ հպատակներ դառնան:

Ռոբոզվամ ծերերուն խորհուրդը մերժեց եւ իր մանկութեան ընկերներուն կարծիքը հարցուց: Երիտասարդները իրեն խորհուրդ տուին որ մերժէ ժողովուրդին խնդրանքը եւ խիստ ըլլայ անոնց հանդէպ:

Ռոբոզվամ անփորձ ու շփացած երիտասարդներուն խօսքին կարեւորութիւն տալով, ժողովուրդին ներկայացուցիչներուն խիստ լեզուով ըսաւ.

— Իմ հայրս ձեր լուծը ծանրացուցեր է, բայց ես ձեր լուծը աւելի պիտի ծանրացնեմ: Իմ հայրս ձեզ

խարազաններով խրատեր է, բայց ես ձեզ կարիճներով պիտի խրատեմ:

Ռոբոզվամի այս պատասխանին վրայ Իսրայէլի ժողովուրդին տասը ցեղերը ապստամբեցան եւ Սողոմոնի նախկին ծառան՝ Յերոբոզվամը իրենց համար թագաւոր ընտրեցին: Ռոբոզվամին հաւատարիմ մնացին միայն Յուդայի եւ Բենիամինի ցեղերը: Այս ձեւով Դաւիթի ու Սողոմոնի օրով կազմուած Իսրայէլի հզօր թագաւորութիւնը երկու մասերու բաժնուեցաւ:

Ռոբոզվամ 180.000 մարդ ժողվեց ու պատերազմի ելաւ տասը ցեղերուն ապստամբութիւնը զսպելու համար: Սակայն Սեմայիա մարգարէն Աստուծոյ կողմէ զրկուեցաւ եւ պատերազմիկներուն պատգամեց որ ետ կենան եղբայրասպան կոիւէ, քանի որ թագաւորութեան բաժանումը Աստուծոյ կողմէ եղած էր:

Մարգարէին խօսքերուն վրայ ամէն մարդ իր տունը դարձաւ: Այնուհետեւ տասը ցեղերու երկիրը կոչուեցաւ Իսրայէլի Թագաւորութիւն, իսկ Ռոբոզվամի երկիրը կոչուեցաւ Յուդայի Թագաւորութիւն՝ իր Երուսաղէմ մայրաքաղաքով:

*
* *

Իսրայէլի թագաւորութեան ամէն կողմերէն մարդիկ Երուսաղէմ կ'երթային Աստուծոյ տաճարին մէջ զոհ մատուցանելու եւ աղօթելու համար: Յերոբոզվամ ուզեց արգելք ըլլալ անոնց ընթացքին՝ վախնալով որ իր ժողովուրդը Երուսաղէմ երթալով կրնար Ռոբոզվամին յարիլ: Ուստի ոսկիէ երկու հորթեր

չինեց ու անոնցմէ մէկը Բեթէլի մէջ եւ միւսն ալ Դանի մէջ դրաւ: Հրամայեց ժողովուրդին Երուսաղէմ չերթալ եւ այդ հորթերուն առջեւ զոհ մատուցանել ու երկրպագել:

Յերոբովամ իր այս ընթացքով ժողովուրդը մղեց կռապաշտութեան եւ չարութեան:

Օր մը, Յերոբովամ Բեթէլի մէջ իր շինած կուռքին առջեւ սեղանի վրայ երբ զոհ կը մատուցանէր, յանկարծ Աստուծոյ կողմէ մարգարէ մը եկաւ ու յանդիմանեց զինք եւ ըսաւ.

— Ո՛վ սեղան, ո՛վ սեղան. ահա Դաւիթի տանը Յովսիա անունով որդի մը պիտի ծնանի եւ քու վրադ զոհ մատուցանող քուրմերը քու վրադ պիտի զոհէ, ու քու մարդոցդ ոսկորները պիտի այրին: Տիրոջ խօսքին նշանը այս է. — Ահա այս սեղանը պիտի ճեղքուի եւ անոր վրայի զոհերը պիտի թափին:

Մարգարէին խօսքերը լսելով Յերոբովամ զայրացաւ եւ սեղանին վրայէն իր ձեռքը երկնցնելով ըսաւ.

— Այս մարդը բռնեցէք:

Նոյն միջոցին Յերոբովամին ձեռքը չորցաւ եւ չկրցաւ ետ առնել. իսկ սեղանն ալ ճեղքուեցաւ ու զոհերը վրայէն թափեցան:

Այդ արտասովոր եղելութիւնը տեսնելով Յերոբովամ այլայլեցաւ եւ Աստուծոյ մարդուն ըսաւ.

— Քու Տէր Աստուծոյդ առջեւ աղաչէ ու ինծի համար աղօթէ որ ձեռքս ետ դառնայ:

Աստուծոյ մարդը աղօթեց ու Յերոբովամին ձեռքը իր նախկին վիճակը ստացաւ:

Յերոբովամ թէեւ տեսաւ Աստուծոյ զօրութիւնը, սակայն իր ընթացքը չփոխեց, որով Աստուած անոր թագաւորութիւնը հաստատ չպահեց՝ անոր ըրած

մեղքերուն եւ չարութիւններուն համար: Թէեւ ան քսաներկու տարի թագաւորեց, սակայն իր երկիրը տկարացաւ ու թշուառ վիճակ մը ունեցաւ: Յերոբովամի մահէն ետք անոր որդին հազիւ երկու տարի կրցաւ թագաւորել: Բասաա անունով մէկը ապստամբեցաւ եւ զայն մեռցնելով ինք թագաւոր եղաւ:

*

**

Անդին, Յուդայի թագաւորը Ռոբովամ նախ սկսաւ Աստուծոյ կամքին համեմատ ապրիլ ու Աստուծմէ յաջողութիւն գտնել: Բայց երբ զօրացաւ, Աստուծոյ օրէնքը թողուց: Իր ժողովուրդն ալ չարութեան ետեւէ եղաւ: Մարդիկ սկսան Աստարովթի կուռքին արձանները կանգնել ու անոր երկրպագել: Աստուած անոնց չարութիւնը տեսնելով, զիրենք մատնեց Եգիպտոսի Միսակ թագաւորին ձեռքը, որ Երուսաղէմի վրայ ելաւ եւ տաճարին ոսկիները առնելով իր երկիրը վերադարձաւ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

1) Խելացի եւ փորձառու մարդոց խրատները կարեւոր են: Անոնց խօսքերը մտիկ ընելով եւ գործադրութեան դնելով շատ անգամ մեծ փորձանքներու եւ չարիքներու առաջք կ'առնուի: Իսկ անփորձ ու ինքնահաւան մարդոց անխոհեմ խորհուրդներուն անասցողները սխալ ընթացքի մէջ մտնելով մեծ կորուստներ կ'ունենան ու նեղուրիւն կը կրեն:

2) Ծանր եւ խիստ խօսքերով մարդիկ իրենց բարեկամները կը վշտացնեն ու կը հեռացնեն:

3) Աստուածպաշտութիւնը, իրարհասկացողութիւնն ու արդարութիւնը ընտանիքները, ժողովուրդներն ու ազգերը կը զօրացնեն ու կը բարձրացնեն: Իսկ ապականութիւնն ու չարութիւնը կը տկարացնեն ու կը կործանեն զանոնք: Աստուած անպատիժ չի թողուր զանոնք: Բայց կ'ողորմի ու կը վերականգնէ, եթէ անոնք ետ կենան իրենց չար ընթացքէն:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Ո՞վ յաջորդեց Սողոմոն թագաւորին:
- 2) Իսրայէլի ցեղերուն ներկայացուցիչները ի՞նչ խնդրեցին Ռոբովամէն:
- 3) Ծեր խորհրդատուները ի՞նչ պատուիրեցին Ռոբովամին:
- 4) Երիտասարդները ի՞նչ խորհուրդ տուին:
- 5) Ռոբովամ որո՞նց խրատը մտիկ ըրաւ:
- 6) Ո՞վ թագաւոր եղաւ Իսրայէլի տասը ցեղերուն վրայ:
- 7) Յերոբովամ ինչո՞ւ համար ոսկիէ երկու հորթեր շինեց:
- 8) Չոհ մատուցանելու ատեն Աստուծոյ մարդը ի՞նչ ըսաւ Յերոբովամին:
- 9) Յերոբովամ երբ ձեռքը երկնցուց, ի՞նչ պատահեցաւ:
- 10) Յերոբովամի ձեռքը որո՞ւ աղօթքով առողջացաւ:
- 11) Ռոբովամ մինչեւ վերջ հաւատարիմ մնա՞ց Աստուծոյ ճամբուն մէջ:
- 12) Եգիպտոսի Սիսակ թագաւորը Երուսաղէմի տաճարէն ի՞նչ առաւ:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Արդարութիւնը ազգը կը բարձրացնէ, բայց մեղքը ժողովուրդներուն անարգանք է»: Առակ. ԺԴ. 34:

Աքաաբ Թագաւորն ու Եղիա Մարգարէն
(Գ. Թագ. ԺԶ.29-33, ԺԷ.1-16 եւ ԺԸ.)

Յերոբոավամէն ետք, Իսրայէլի տասը ցեղերուն վը-
րայ իշխող թագաւորներուն մէջ Աքաաբ նշանաւոր
դարձաւ իր չար գործերով: Ան ամուսնացած էր Սի-
դոնի հեթանոս թագաւորի աղջկան՝ Յեզաբէլի հետ
ու անոր խորհուրդով Իսրայէլի երկիրը բերել տուած
էր Բահաղի եւ Աստարովթի պիղծ կուռքերը: Իսրա-
յէլի ժողովուրդն ալ իր թագաւորէն քաջալերուած
սկսած էր այդ կուռքերը պաշտել եւ իւրացնել հեթա-
նոսական անբարոյ սովորութիւններ:

Եղիա մարգարէն Աստուծմէ պատգամ առնելով
ներկայացաւ Աքաաբին. յանդիմանեց զայն եւ ըսաւ.

— Քու եւ քու ժողովուրդիդ գործած չարութիւն-
ներուն համար Աստուած իր ցօղն ու անձրեւը պիտի
դադրեցնէ եւ ձեզ սովով պիտի պատժէ:

Երբ սովը սաստկացաւ, Աստուած Եղիային պատ-
ուիրեց երթալ Քերիթ կոչուած հեղեղատը: Եղիա
հնազանդեցաւ ու գնաց: Աստուած ամէն օր ագռաւ-
ներու միջոցաւ հաց եւ միս զրկեց Եղիային ու զայն
կերակրեց:

Փամանակ մը ետք, երբ հեղեղատին ջուրը ցամքե-
ցաւ, Աստուած Եղիան զրկեց Սիդոնացիներու Մա-
րեփթա քաղաքը՝ որբեւայրի կնոջ մը քով, որպէսզի
հոն բնակէր մինչեւ սովին վախճանը: Եղիա երբ

քաղաքին դուռը հասաւ, տեսաւ որբեւայրի կին մը
որ փայտ կը ժողվէր:

— Կ'աղաչեմ, ինծի քիչ մը ջուր բեր, ըսաւ Եղիա
կնոջ:

Մինչ կինը ջուր բերելու կ'երթար, Եղիա անոր
ետեւէն կանչեց եւ ըսաւ.

→ Ձեռքդ պատառ մըն ալ հաց առ ու ինծի բեր:

— Հաց չունիմ, ըսաւ կինը, սակայն կարասին մէջ
բուռի մը չափ ալիւր կայ ու կուժին մէջ ալ քիչ մը
իւղ: Ահաւասիկ փայտ կը ժողվեմ հաց եփելու
համար, որպէսզի ես ու տղաս ուտենք եւ ետքը
մեռնինք:

— Մի՛ վախնար, ըսաւ Եղիա մարգարէն, դուն այդ
ալիւրէն նախ ինծի համար պզտիկ շօթ (բարակ հաց)
մը շինէ: Իսրայէլի Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ,
«Կարասէն ալիւրը պիտի չհատնի ու կուժէն իւղը
պիտի չպակսի՝ մինչեւ այն օրը որ Տէրը երկրի վրայ
անձրեւ բերէ»:

Կինը գնաց ու կատարեց Եղիային պատուէրը եւ
այդ օրուրնէ սկսեալ Աստուծոյ օրհնութեամբ որբե-
ւայրի կնոջ կարասին ալիւրը չհատաւ ու անոր կու-
ժին իւղը չպակսեցաւ: Այնուհետեւ Եղիա մարգարէն
բնակեցաւ որբեւայրի կնոջ տան վերնայարկը:

Երեք տարի ու աւելի ամիսներ անցան: Սաստիկ
սովը աւեր կը գործէր Իսրայէլի երկրին մէջ ու տա-
կաւին անձրեւ չէր գար: Աքաաբ թագաւոր ամէն կողմ
մարդ զրկած էր Եղիա մարգարէն ձեռք անցընելու
համար, սակայն չէր կրցած անոր հետքը գտնել:

— Գնա՛, երեւցիր Աքաաբին ու երկրի վրայ անձ-
րեւ պիտի զրկեմ, ըսաւ Աստուած Եղիային:

Մարգարէն հնազանդեցաւ ու ճամբայ ելաւ դէպի

Իսրայէլի երկիրը: Աքաաբ թագաւոր Եղիա մարգարէն տեսածին պէս ցասումով մը ըսաւ.

— Իսրայէլը նեղութեան մէջ ձգողը դո՞ւն ես:

Եղիա մարգարէն քաջաբար պատասխանեց անոր.

— Իսրայէլը ես չնեղեցի, այլ՝ դուն ու քու հօրդ տունը պատճառ դարձաք Աստուծոյ այս պատուհասին: Դուք Աստուծոյ պատուիրանները թողուցիք ու Բահաղի ետեւէն երթալով չարութիւն գործեցիք:

Ապա Եղիա առաջարկեց Աքաաբին ըսելով.

— Հիմա մարդ զրկէ, ու բոլոր Իսրայէլը եւ Բահաղի չորս հարիւր յիսուն մարգարէները (քուրմերը) եւ Յեզաբէլ թագուհին սեղանէն ուտող Աստարովթի չորս հարիւր մարգարէները Կարմեղոս լերան վրայ՝ իմ քովս ժողովէ:

Աքաաբ դժուարացաւ Եղիային հրամանը կատարելու, սակայն զգաց թէ առանց անոր աղօթքին Աստուած անձրեւ պիտի չզրկէր: Ուստի երկրի ամէն կողմերէն հաւաքեց Բահաղի քուրմերը եւ զանոնք Կարմեղոս լեռը բերաւ: Մեծ բազմութիւն մըն ալ հաւաքուեցաւ հոն: Եղիա մարգարէն բազմահազար ժողովուրդին մօտեցաւ եւ յանդիմանական շեշտով մը ըսաւ.

— Դուք մինչեւ ե՞րբ երկու մտքի վրայ պիտի կադաք: Եթէ Տէրը (Եհովան) Աստուած է՝ Անոր ծառայեցէք, իսկ եթէ Բահաղը աստուած է՝ անոր ետեւէն գացէք:

Ոեւէ մէկը չկրցաւ պատասխան մը տալ Եղիային. իսկ ինք շարունակեց.

— Տիրոջ մարգարէներէն միայն ես կամ, իսկ Բահաղի մարգարէները չորս հարիւր յիսուն հոգի են: Ուրեմն մեզի երկու զուարակ բերէք: Մէկը իրենք

թող առնեն, իսկ միւսը ես կ'առնեմ: Ոեւէ մէկը իր զոհը այրելու համար կրակ չընէ. այլ ամէն մարդ իր Աստուծոյն անունը թող կանչէ եւ անկէ կրակ խնդրէ: Որուն Աստուածը որ կրակ իջեցնէ, անիկա է ճշմարիտը:

Ժողովուրդը հաւանութիւն յայտնեց Եղիայի առաջարկին:

Առաջին անգամ Բահաղի քուրմերը զուարակ մը առին ու կտրելով զայն դրին իրենց զոհի սեղանին վրայ: Ապա սկսան երկար ատեն աղօթել ու ըսել, «Ո՛վ Բահաղ, մեզի պատասխան տուր»: Բայց պատասխանող չկար: Անոնք իրենց զոհի սեղանին քով սկսան ցատքոտել հեթանոսական սովորութեամբ ու պոռչտալ: Սակայն ապարդիւն անցան իրենց բոլոր ճիգերը: Երբ կէսօր եղաւ, Եղիա զանոնք ծաղր ընելով ըսաւ.

— Բարձր ձայնով կ'անչեցէք: Ձեր աստուածը թերեւ խօսակցութիւն մը ունի, կամ զբաղած է, կամ ճամբորդութիւն կ'ընէ, կամ քնացած է ու պէտք է արթննայ:

Քուրմերը իրենց ձայնը Բահաղին լսելի դարձնելու համար ալ աւելի պոռացին եւ իրենց մարմինները դանակով կտրեցին: Սակայն զիրենք լսող մը չեղաւ ու չկրցան երկինքէն կրակ իջեցնել իրենց զոհը այրելու համար:

Երբ կէսօրը անցած էր, ու քուրմերուն ջանքը ապարդիւն եղած, Եղիա մարգարէն հրամայեց ժողովուրդին իրեն մօտենալ: Ապա Իսրայէլի ցեղերութիւն համեմատ գետնէն տասներկու քարեր առաւ եւ անոնցմով Աստուծոյ անուն համար զոհի սեղան մը շինեց ու անոր շուրջը փոս փորեց: Սեղանին վրայ

փայտեր շարեց եւ զուարակը կտրելով անոր միսերը փայտերուն վրայ դրաւ: Ապա չորս սափորներով երեք անգամ ջուր թափել տուաւ զուարակին եւ փայտերուն վրայ, այնպէս որ ջուրը սեղանին բոլորտիքը քալեց ու փոսն ալ լեցուց: Այս բաներէն ետք Եղիա մարգարէն սկսաւ աղօթել ու ըսել.

— Տէր Աստուած Աբրահամի, Իսահակի եւ Իսրայէլի, թող այսօր գիտցուի որ Իսրայէլի մէջ Աստուած միայն դուն ես, ու ես քու ծառադ եմ եւ այս բոլոր բաները քու խօսքովդ ըրի: Ինձի պատասխան տո՛ւր, ո՛վ Տէ՛ր, ինձի պատասխան տո՛ւր, որ այս ժողովուրդը գիտնայ թէ Դուն ես Աստուած:

Եղիայի աղօթքէն վերջ, յանկարծ Տիրոջ կողմէ երկինքէն կրակ իջնելով ողջակէզն (զոհը) ու փայտերը այրեց. իսկ փոսին մէջ հաւաքուած ջուրն ալ լափեց: Բազմահազար ժողովուրդը Աստուծոյ զօրութիւնն ու այս մեծ հրաշքը տեսնելով՝ իրենց երեսները մինչեւ դետին խոնարհեցուցին ու սկսան աղաղակել, «Արդարեւ Տէր, նա (Եհովան) է Աստուած, Տէր, նա է Աստուած»:

Եղիա ըսաւ ժողովուրդին.

— Բահաղի մարգարէները բռնեցէք ու անոնցմէ մարդ մը չազատի:

Ժողովուրդը բռնեց Բահաղի քուրմերը եւ Եղիա գանոնք Կիսոն հեղեղաւը իջեցնելով մեռցնել տրւաւ:

Այս մեծ դէպքէն ետք, Եղիա Կարմեղոս լերան գազաթը ելաւ ու Աստուծոյ աղօթեց: Աստուած լսեց անոր աղօթքը եւ երկինքը ամպերով ծածկուեցաւ ու անձրեւ իջաւ:

Աքաաբ թագաւոր տեսաւ այս բոլոր բաները, սա-

կայն իր սիրտը Աստուծոյ չղարձուց: Ան իր կնոջ Յեզաբէլին ցուցմունքներով շարունակեց անիրաւութիւն ընել ու շարութիւն գործել: Եղիա միշտ յանդիմանեց զիրենք, սակայն անոնք շարունակեցին իրենց անօրէնութիւններն ու ոճիրները: Ի վերջոյ Աստուծոյ պատիժը իրենց վրան հասաւ: Աքաաբ Ասորիներու դէմ պատերազմելու ատեն վիրաւորուելով մեռաւ եւ շուները անոր վէրքերէն հոսող արիւնը լափեցին:

Հետագային Իսրայէլի երկրին մէջ ապստամբութիւն ծագեցաւ ու Աքաաբի որդին՝ Յովրամ թագաւորը սպաննեցին. իսկ Յեզաբէլ թագուհին ալ պալատի պատուհանէն վար նետեցին: Շրջակայ վայրերէն շուներ յարձակեցան անոր մարմինին վրայ ու յօշոտեցին:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

1) Աստուած յաճախ չար եւ անգութ մարդիկը ըզգաստութեան կը հրաւիրէ գանազան պատիժներով, որպէսզի ետ կեանք իրենց չար գործերէն: Պարագան նոյնն է նաեւ ժողովուրդներու եւ ազգերու նկատմամբ:

2) Աստուած Եղիայի նման իր հաւատարիմ եւ արդար ծառաներուն աղօթքները կը լսէ եւ անոնց քարեխօսութեամբ կ'ողորմի քազմութիւններու վրայ եւ առիթ կու տայ անոնց ուղղուելու:

3) Անիրաւութիւն կամ ոճիր գործողները ուշ կամ կանուխ կը պատժուին Աստուծոյ կողմէ Աքաաբի եւ Յեզաբէլի նման:

ՀԱՐՅՈՒՄՆԵՐ

1) Աքաաք ինչպիսի՞ թագաւոր մըն էր եւ ո՞վ էր անոր թագուհին:

2) Ո՞ր մարգարէն յանդիմանեց Աքաաքը եւ ի՞նչ ըսաւ:

3) Աստուած որո՞նց միջոցաւ հաց եւ միս կը դրկէր Եղիային:

4) Եղիա Սարեփթա քաղաքը երթալով որո՞ւ հանդիպեցաւ եւ ի՞նչ ուզեց անկէ:

5) Աքաաք Եղիային վերադարձը տեսնելով ի՞նչ ըսաւ անոր:

6) Եղիա ի՞նչ պատասխանեց Աքաաքին եւ ի՞նչ առաջարկեց:

7) Եղիա քազմահազար ժողովուրդին ի՞նչ առաջարկեց:

8) Բահադի քուրմերը կրցա՞ն երկինքէն կրակ իջեցնել:

9) Եղիա մարգարէն երբ իր ողջակէզին առջեւ աղօթեց, ի՞նչ պատահեցաւ:

10) Ժողովուրդը երկինքէն իջնող կրակը տեսնելէն ետք ի՞նչ ըրաւ եւ ի՞նչ ըսելով աղաղակեց:

11) Ինչո՞ւ համար եւ ինչպէս պատժուեցաւ Աքաաք թագաւորը:

12) Յեզաբէլ թագուհին ինչպէ՞ս մեռաւ եւ որո՞նք յօշոտեցին անոր մարմինը:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Զարութիւնը մեղաւորները կը կործանէ»: Առակ. ԺԳ.6:

ԺԴ. ԴԱՍ

Եղիսէ Մարգարէն եւ Ասորի Նէեմանի Բժշկութիւնը

(Գ. Թագ. ԺԹ. 19-21, Դ. Թագ. Բ. 1-16, Ե. 1-27)

Աստուած Եղիային պատուիրեց որ իր տեղը Եղիսէն Մարգարէ օծէ: Եղիա գնաց ու Եղիսէն գտաւ որ արտ կը վարէր: Կանչեց զայն ու իր վերարկուն անոր վրան ձգեց: Եղիսէ ընդունեց Մարգարէին հրակէրը եւ անկէ հրաման առնելով գնաց իր հօրն ու մօրը քով. համբուրեց զանոնք եւ ողջագուրուելով բաժնըւեցաւ անոնցմէ. ապա հետեւեցաւ Եղիային ու հաւատարմօրէն ծառայեց անոր:

Ժամանակ մը վերջ, Աստուած որոչեց Եղիան Երկինք վերցնել. ուստի Եղիա ըսաւ Եղիսէի.

— Տէրը զիս Բեթէլ դրկեց եւ ես հոն պիտի երթամ. իսկ դուն հոս կեցիր:

— Ես քեզ չեմ թողուր, ըսաւ Եղիսէ ու երկուքը միասին Բեթէլ գացին:

Բեթէլի մէջ ալ Եղիա ըսաւ Եղիսէի.

— Ո՞վ Եղիսէ, դուն հոս կեցիր. Տէրը զիս Երիքով դրկեց:

— Ես քեզ չեմ թողուր, ըսաւ Եղիսէ ու անոր ետեւէն գնաց:

Երիքովի մէջ ալ Եղիա ըսաւ Եղիսէի.

— Դուն հոս կեցիր, Տէրը զիս Յորդանան դրկեց: Եղիսէ դարձեալ չթողուց Եղիան ու երկուքը միա-

սին Յորդանան գետին եզերքը գացին: Եղիա իր վերարկուն առաւ ու ջուրերուն զարկաւ: Գետը իսկոյն երկուքի ճեղքուեցաւ եւ երկուքը ցամաքով անցան միւս ափը:

— Խնդրէ՛, ի՞նչ կ'ուզես որ ընեմ քեզի, քանի քեզմէ վերցուած չեմ տակաւին, ըսաւ Եղիա Եղիսէի:

— Քու ոգիիդ կրկնապատիկը կ'ուզեմ ունենալ, պատասխանեց Եղիսէ:

Եղիա պատասխանեց անոր.

— Դժուար բան խնդրեցիր. բայց եթէ քեզմէ վերցրւելու ատենս զիս տեսնես՝ այնպէս թող ըլլայ, ապա թէ ոչ՝ չըլլայ:

Մինչ երկուքը խօսելով կ'երթային, յանկարծ հրեղէն կառք մը ու հրեղէն ձիեր երեւցան եւ գալով Եղիան Եղիսէէն գատեցին. ու Եղիա մրրիկով երկինք ելաւ: Եղիսէ այդ տեսարանին առջեւ աղաղակեց.

— Հայր իմ, հայր իմ, Իսրայէլի կառքը ու անոր ձիաւորները:

Երկինք վերանալու ատեն, Եղիա իր վերարկուն Եղիսէի թողուց: Եղիսէ վերարկուն առնելով Յորդանանու ջուրերուն զարկաւ եւ գետը դարձեալ երկուքի ճեղքուեցաւ ու ինք ցամաքով անցաւ միւս ափը:

Այնուհետեւ Եղիայի ոգին Եղիսէի վրան հանգչեցաւ ու ան դարձաւ հրաշագործ մարգարէ մը:

*

* *

Եղիսէի օրերուն, Ասորիներու թագաւորը ունէր զօրապետ մը Նէեման անունով որ շատ սիրելի էր

իրեն, որովհետեւ ան կտրիճ մարդ էր եւ շատ ծառայութիւններ մատուցած էր իրեն:

Նէեման բորոտութեան ախտէն վարակուեցաւ եւ ոեւէ մէկը չկրցաւ անոր հիւանդութեան դարման գտնել: Նէեմանի կինը իր տան մէջ, որպէս աղախին կը պահէր Իսրայէլի երկրէն գերեվարուած փոքրիկ աղջիկ մը, որ շատ հաւատարիմ էր իրեն: Այս աղջիկը Նէեմանի տառապանքը տեսնելով կը ցաւէր եւ կ'ուզէր օգտակար ըլլալ անոր: Օր մը իր տիկնոջ յայտնեց թէ իր հայրենիքին մէջ՝ Սամարիա քաղաքը մարգարէ մը կայ որ կրնայ Նէեմանը բժշկել:

Փոքրիկ աղջկան խօսքին վրայ, Նէեման իր թագաւորէն արտօնութիւն խնդրեց Սամարիա երթալու համար: Թագաւորը ամէն դիւրութիւն շնորհեց Նէեմանին եւ իր կողմէն ալ յանձնարարական նամակ մը գրեց Իսրայէլի թագաւորին:

Ասորի Նէեման իր ծառաներուն հետ միասին գնաց Իսրայէլի երկիրը ու Յովրամ թագաւորին ներկայանալով յանձնեց իր թագաւորին զրկած նամակը, որուն մէջ գրուած էր, «Իմ ծառաս Նէեմանը քեզի կը զրկեմ, որպէսզի զայն իր բորոտութենէն բժշկես...»:

Իսրայէլի թագաւորը երբ նամակը կարդաց, խոռվեցաւ, վախցաւ ու իր հանդերձները պատուելով իր շուրջը գտնուողներուն ըսաւ.

— Աղէկ գիտցէք ու տեսէք որ Ասորիներու թագաւորը ինձմէ պատճառ մը կը փնտռէ, որպէսզի վրաս պատերազմի ելլէ: Միթէ ես մեռցնելու եւ ապրեցրնելու կարողութիւն ունեցող Աստուած եմ որ ինձի մարդ մը զրկեր է՝ իր բորոտութենէն բժշկելու համար:

Եղիսէ Մարգարէն Իսրայէլի Թագաւորին վախն ու մտահոգութիւնը իմանալով, լուր ղրկեց անոր ըսելով.

— Ինչո՞ւ հանդերձներդ պատուեցիր. թող անիկա գայ ու գիտնայ թէ Իսրայէլի մէջ մարգարէ կայ:

Թագաւորին թելադրութեամբ Նէեման իր ձիերովն ու կառքովը գնաց ու կայնեցաւ մարգարէի դրան առջեւ: Եղիսէ դուրս չելաւ իր տունէն, այլ մարդ մը ղրկելով ըսաւ անոր.

— Գնա՛, Յորդանան գետին մէջ եօթը անգամ լուացուէ ու պիտի մաքրուիս բորոտութենէդ:

— Այս ի՞նչ տեսակ բան է, ըսաւ Նէեման բարկութեամբ, ես կը կարծէի թէ մարգարէն քովս պիտի գար ու իր Եհովա Աստուծոյն անունը կանչելով ձեռքը վէրքիս վրան պիտի երերցնէր ու զիս բորոտութենէս մաքրէր: Միթէ Դամասկոսի գետերը իսրայէլի ջուրերէն աղէկ չե՞ն:

Նէեման բարկութեամբ ետ դարձաւ իր երկիրը երթալու համար: Սակայն իր ծառաներուն թախանձանքին վրայ Յորդանան գետը գնաց եւ եօթը անգամ լուացուեցաւ, ու յանկարծ տեսաւ թէ մաքրուած ու սրբուած էր իր բորոտութենէն:

Նէեման շատ ուրախացաւ իր առողջութիւնը վերագտնելով եւ իր երախտագիտութիւնը յայտնելու համար իր մարդոց հետ գնաց Եղիսէի տունը եւ ըսաւ անոր.

— Հիմա հասկցայ թէ միակ ճշմարիտ Աստուածը Եհովան է: Կ'աղաչեմ, քու ծառայէդ ընծայ մը ընդունէ:

Եղիսէ մերժեց ընդունիլ Նէեմանի բերած նուէրները: Ասոր վրայ Նէեման ըսաւ.

— Ինծի հրաման տուր որ այս երկրին հողէն երկու ջորիի բեռ հետս Դամասկոս տանիմ ու յետ այսու միայն Եհովա Աստուծոյ զոհ մատուցանեմ անոր վըրայ եւ ուրիշ կուռքեր չպաշտեմ:

Նէեման նոյն ատեն Եղիսէէն խնդրեց, որ Աստուած իրեն թողութիւն տայ, եթէ ինք ի պաշտօնէ, իր Թագաւորին հետ կուտուն մտած ատենը կուռքին առջեւը ակամայ խոնարհելու ըլլայ:

Եղիսէ մարգարէն Նէեմանի երկու խնդրանքներուն գոհացում տուաւ եւ խաղաղութեամբ ճամբու դրաւ գայն:

Եղիսէի ծառան՝ Գէեզի երբ տեսաւ որ իր տէրը որեւէ նուէր կամ դրամ չառաւ Նէեմանէն, չար մտածում մը ունեցաւ եւ Եղիսէէն զաղտնի Նէեմանի ետեւէն վազեց ու անոր հասնելով ըսաւ.

— Երկու պատանիներ իմ տիրոջս այցելութեան եկան եւ անիկա զիս քեզի ղրկեց. շնորհք ըրէ՛, անոնց համար տաղանդ մը արծաթ եւ երկու ձեռք հագուստ տուր:

Նէեման փոխանակ մէկ տաղանդ արծաթ տալու, երեք տաղանդ արծաթ եւ երկու ձեռք հագուստ տուաւ իրեն: Գէեզի զանոնք առնելով իր տան մէջ պահեց ու ետքը Եղիսէի քով գնաց:

— Ո՛վ Գէեզի, ուրկէ՞ կու գաս, հարցուց Եղիսէ իր ծառային:

— Քու ծառադ տեղ մը չգնաց, պատասխանեց Գէեզի:

Եղիսէ մարգարէն Գէեզիին յայտնեց թէ ինք աստուածային յայտնութեամբ տեսած էր ամէն բան: Ապա յանդիմանելով ըսաւ.

— Քանի որ այս բանը ըրիր, թող Նէեմանի բորոտութիւնը քեզի ու քու սերունդիդ փակչի:

Եղիսէի խօսքէն ետք, Գէեզի իսկոյն վարակուեցաւ բորոտութեան ախտէն:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

1) Եղիսէ Եղիա մարգարէին միջոցաւ իրեն ուղղուած երկնային հրաւերին ընդառաջեց եւ իր կարգին անցաւ Աստուծոյ ընտրեալ մարգարէներու շարքին: մեր ալ պարտականութիւնն է Եղիսէի նման ընդառաջել մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի հրաւերին որ կ'ուղղէ մեզ իր Ս. Աւետարանով եւ իր խօսքը փարձողներուն միջոցաւ, որպէսզի պարկեշտութեամբ փայեմք իր նամբուն մէջ:

2) Աստուած ամենակարող է: Ան իր մարգարէներուն եւ սուրբերուն միջոցաւ բժշկութիւններ կը կատարէ:

3) Իսրայէլացի փոքրիկ աղջկան հաւատարմութիւնը եւ իր տիրոջ հանդէպ ցուցաբերած կարեկցութիւնը գնահատելի են: մենք ալ անոր նման ջանալու ենք օգտակար ըլլալ մեր շրջապատին:

4) Եղիսէ իր կատարած բժշկութեան համար վարձք կամ ընծայ չառաւ: Մենք ալ Աստուծոյ կողմէ մեզի շնորհուած պարգեւները ձրի բաշխելու ենք ուրիշներուն:

5) Գէեզիի ըրածը ազահութիւն եւ գողութիւն էր: Սուտ խօսելով խաբեց Ասորի Նէեմանը ու անկէ դրամ եւ հագուստ առաւ: Աստուած Եղիսէի բերնով յանդիմանեց ու պատժեց զայն: Չար ազահութեամբ հարստութեան ցանկութիւնը մարդ արարածը դէպի կործանում կ'առաջնորդէ:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Եղիա մարգարէն Եղիսէի հանդիպելով ի՞նչ ըրաւ:
- 2) Եղիսէ Եղիայի կոչին ընդառաջելով ի՞նչ ըրաւ:
- 3) Եղիա եւ Եղիսէ ինչպէ՞ս անցան Յորդանան գետին միւս ափը:
- 4) Յորդանան գետը անցնելէ ետք Եղիա ի՞նչ ըսաւ Եղիսէի:
- 5) Եղիսէ ի՞նչ խնդրեց Եղիայէն:
- 6) Եղիա ինչպէ՞ս երկինք ելաւ:
- 7) Եղիսէ Եղիայի երկինք վերանալը տեսնելով ի՞նչ աղաղակեց:
- 8) Ո՞վ էր Ասորի Նէեման եւ ի՞նչ տեսակ ախտէ վարակուեցաւ:
- 9) Իսրայէլացի փոքրիկ աղջիկը ի՞նչ ըսաւ Նէեմանի կնոջ:
- 10) Նէեման Սամարիա երթալով առաջին անգամ որո՞ւ ներկայացաւ:
- 11) Իսրայէլի թագաւորը իրեն դրկուած նամակը կարդալէ ետք ի՞նչ ըրաւ եւ ի՞նչ ըսաւ:
- 12) Եղիսէ մարգարէն ի՞նչ առաջարկեց Իսրայէլի թագաւորին:
- 13) Եղիսէ մարգարէն ի՞նչ առաջարկեց Նէեմանին որ ընէր:
- 14) Գէեզի ինչո՞ւ համար Նէեմանի ետեւէն վազեց:
- 15) Եղիսէ ի՞նչ հարցոց Գէեզիի:
- 16) Գէեզի ի՞նչ պատասխանեց Եղիսէի:
- 17) Գէեզի իր ըրած յանցանքին համար ինչպիսի՞ պատիժ ստացաւ:

ԳՈՅ ՍՈՐՎԻԼ

«Ագահութիւնը իրեն անձնատուր եղողները կը մեռ-
ցընէ»: (Առակ. Ա. 19):

ԺԵ. ԴԱՍ

Եզեկիայի Թագաւորութիւնը

(Բ. Մնաց. Իթ.-ԼԲ. 1-23, Եսայ. ԼԷ. 1-20, Դ. Թագ.
ԺԹ. 20-37)

Յուդայի թագաւորներուն մէջ Եզեկիան նշանաւոր
եղաւ իր բարեպաշտութեամբ ու առաքինի գործերով:
Ան քսանհինգ տարեկանին գահ բարձրացաւ՝ յա-
ջորդելով իր հօրը՝ Աքազի:

Իր հայրը եղած էր չար թագաւոր մը եւ երկիրը
լեցուցած էր կուռքերով: Ան գոցած էր Երուսաղէմի
տաճարին դռները եւ այդ պատճառով Աստուծոյ
քահանաները պաշտօն մատուցանելէ դադրած էին:
Աքազ թագաւորի չարութիւններուն պատճառով Աստ-
ուած երես դարձուցած էր Յուդայի երկրէն եւ ամէն
կողմէ թշնամիներ սարսափի տակ առած էին ժողո-
վուրդը ու յարձակումներ կը գործէին:

Եզեկիա երբ գահ բարձրացաւ, իր առաջին գործը
եղաւ Աստուծոյ տաճարին դռները բանալ եւ զայն
մաքրել: Ապա ամէն կողմ մարդ ղրկեց եւ կանչել
տուաւ քահանաները եւ զանոնք իրենց պաշտօննե-
րուն վրայ հաստատեց, որպէսզի ամէն օր Աստուծոյ
զոհ մատուցանէին եւ աղօթէին:

Եզեկիա Երուսաղէմի եւ Յուդայի միւս քաղաքնե-
րու մէջէն վերցնել տուաւ կուռքերը եւ զանոնք կո-
տրրտեց:

Աստուած Եզեկիային առաքինութիւններն ու կա-

տարած բարեկարգութիւնները տեսնելով օրհնեց
զայն եւ զօրացուց:

*
* *

Եզեկիայի օրով Ասորեստանի վրայ կ'իջխէր շատ
գորաւոր եւ անգութ թագաւոր մը Սենեքերիմ անու-
նով: Ան բազմաթիւ երկիրներ գրաւեց ու դարձաւ
աշխարհակալ: Օր մըն ալ որոշեց պաշարել Յուդայի
երկիրը՝ զայն գրաւելու համար:

Եզեկիա ամրացուց իր երկրին քաղաքները՝ նամա-
նաւանդ Երուսաղէմը եւ իր զօրապետները կանչելով
ըսաւ անոնց.

— Զօրացէք ու քաջասիրտ եղէք: Ասորեստանի թա-
գաւորին երեսէն ու անոր զօրքին բազմութենէն մի՛
վախնաք: Թէեւ անոր հետ մարմնեղէն բազուկ կայ,
բայց մեզի հետ է մեր Տէր Աստուածը որ պիտի օգնէ
մեզի:

Ժողովուրդը Եզեկիայի խօսքերէն սիրտ առաւ ու
սկսաւ ինքնապաշտպանութեան պատրաստուիլ:

Սենեքերիմ իր ղեսպանները Երուսաղէմ զրկեց ու
անոնց բերնով ժողովուրդին եւ Եզեկիայի մարդոց
ըսաւ.

— Դուք որո՞ւ ապաւինելով Երուսաղէմի մէջ պա-
շարուած կը նստիք ու ինծի չէք յանձնուիր: Եզեկիա
ձեզ գլխէ կը հանէ, ըսելով թէ Եհովա Աստուածը
ձեզ Ասորեստանի թագաւորին ձեռքէն պիտի ազատէ:
Մի՛ հաւատաք անոր խօսքերուն: Զէ՞ք գիտեր թէ ես
ու իմ հայրերս ուրիշ ազգերուն ինչե՞ր ըրինք: Միթէ
այդ երկիրներուն աստուածները կրցա՞ն զանոնք

ազատել մեր ձեռքէն: Հետեւաբար ձեր պաշտած Աստ-
ուածն ալ չի կրնար ձեզ ազատել իմ ձեռքէս: Ուստի
յանձնուեցէք ինծի որ ձեզ չկոտորեմ:

Սենեքերիմի ղեսպանները Աստուծոյ ու Եզեկիայի
դէմ անարգական խօսքեր ալ ըրին ու վերադարձան
իրենց թագաւորին քով:

Եզեկիա երբ անոնց խօսքերը իմացաւ, իր հան-
դերձները պատռեց. քուրճ հագնելով մտաւ Աստու-
ծոյ տաճարը եւ հոն աղօթեց ու իր սիրտը բացաւ
Տիրոջ առջեւ: Ապա իր պալատականներն ու քահա-
նաներուն ձեռքերը զրկեց Եսայի մարգարէին քով եւ
անկէ խնդրեց որ աղօթէ ու աղաչէ Աստուծոյ, որ-
պէսզի ազատէ զիրենք անգութ Սենեքերիմի ձեռքէն:

Եսայի մարգարէն աղօթեց եւ Աստուծմէ պատգամ
առնելով Եզեկիայի զրկած մարդոց ըսաւ.

— Խօսեցէք Եզեկիային թէ Տէրը այսպէս կ'ըսէ,
«մի վախնար այն լսած խօսքերէդ, որոնցմով Ասո-
րեստանի թագաւորին ծառաները զիս անարգեցին ու
հայհոյեցին: Ահա ես անոր վրայ ոգի մը կը զրկեմ,
ու լուր մը լսելով՝ իր երկիրը պիտի դառնայ եւ
զանիկա իր երկրին մէջ սուրով պիտի կործանեմ»:

Ժամանակ մը ետք Սենեքերիմ նորէն ղեսպաններ
զրկեց Երուսաղէմ ու Աստուծոյ դէմ նախատական
խօսքերով նամակ մը զրկեց Եզեկիային:

Եզեկիա երբ նամակը կարդաց, ուղղակի Աստուծոյ
տունը մտաւ եւ հոն Տիրոջ առջեւ բացաւ նամակը ու
աղօթելով ըսաւ.

— Ո՛վ Տէր Զօրութեանց, Աստուած Իսրայէլի որ
քերովբէներու վրայ կը նստիս. երկրի բոլոր թա-
գաւորութիւններուն վրայ միայն Դու ես Աստուած:
Երկինքը ու երկիրը դուն ստեղծեցիր: Ո՛վ Տէր,

ականջդ խոնարհեցուր ու լսէ: Ո՛վ Տէր, աչքերդ բաց ու նայէ եւ լսէ Սենեքերիմի բոլոր խօսքերը որոնք զրկեց կենդանի Աստուածդ նախատելու համար... Եւ հիմա դուն, ո՛վ Տէր Աստուած մեր, ազատէ մեզ անոր ձեռքէն, որպէսզի երկրի բոլոր թագաւորութիւնները գիտնան թէ Տէրը միայն դուն ես:

Աստուած լսեց Եզեկիային աղօթքն ու աղաչանքը եւ Եսայի մարգարէին պատգամ տալով ըսաւ իրեն.

— Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորին համար ինձի ըրած աղօթքդ լսեցի: Անիկա այս քաղաքը պիտի չմտնէ ու անոր նետ պիտի չնետէ. անոր առջեւ վահանով պիտի չգայ ու անոր դէմ պատնէչ պիտի չկանգնէ: Իր եկած ճամբայէն ետ պիտի դառնայ: Այս քաղաքը ես պիտի պաշտպանեմ ու զանիկա պիտի ազատեմ ինձի համար ու իմ ծառայիս Դաւիթի համար:

Նոյն գիշերը Տիրոջ հրեշտակը ելաւ եւ Ասորեստանի բանակին մէջ 185000 մարդ զարկաւ:

Սենեքերիմ իր զօրքերուն կոտորածը տեսնելով չուեց ու իր մայրաքաղաքը՝ Նինուէ գնաց: Ու օր մը, երբ իր աստուծոյն՝ Նեսրաքի տան մէջ երկըրպազուլթիւն կ'ընէր, իր երկու որդիները՝ Ադրամելէք եւ Սարասար զինք սուրով սպաննեցին ու Հայաստան փախան:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

1) Աստուած կը պահէ ու կը պաշտպանէ իրեն հաւատարմօրէն ծառայող զաւակները ու կ'ազատէ զանոնք վտանգներէ ու փորձանքներէ: Իւրաքանչիւր

քրիստոնեայի պարտականութիւնն է հաւատարիմ զաւակ ըլլալ Աստուծոյ, Անոր յուսալ եւ ապաւինիլ:

2) Աստուած կը պատժէ ամբարտաւաններն ու Իր սուրբ անուան դէմ անարգական արտայայտութիւն ունեցողները, ինչպէս որ պատժեց գոռոզ Սենեքերիմ թագաւորը ու ամօթապարտ ձգեց զայն:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Եզեկիա՝ ինչպիսի՞ թագաւոր մըն էր:
- 2) Ո՞ր թագաւորը Երուսաղէմը գրաւել ուզեց:
- 3) Սենեքերիմի դեսպանները ի՞նչ ըսին Եզեկիայի մարդոց:
- 4) Եզեկիա ո՞ր մարգարէին դիմեց որ աղօթէր:
- 5) Եզեկիա Սենեքերիմ թագաւորին նամակը առնելով ո՞ր գնաց եւ որո՞ւ առջեւ բացաւ զայն:
- 6) Եզեկիա ի՞նչ խնդրեց Աստուծմէ:
- 7) Աստուած Եսայի մարգարէին միջոցաւ ի՞նչ պատասխան տուաւ Եզեկիային:
- 8) Տիրոջ հրեշտակը Սենեքերիմի բանակէն քանի՞ հազար մարդ զարկաւ:
- 9) Ինչպէ՞ս մեռաւ Սենեքերիմ թագաւորը:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Տէրը բոլոր զինք սիրողները կը պահէ, սակայն բոլոր ամբարիշտները կը կորսնցնէ»: Սաղմ. ճԽԴ. (ճԽԵ.) 20:

Իսրայելի Ազգին Չարութիւնը
եւ Երուսաղէմի Տաճարին Կործանումը
(Բ. Մնաց. Գ.1-17: Դ. Թագ. ԻԲ.-ԻԵ.17)

Իսրայելի տասը ցեղերուն վրայ իշխող թագաւորները կռապաշտութեան եւ չարութեան ետեւէ եղան միշտ եւ իրենց հետ մոլորեցուցին նաեւ ժողովուրդը: Աստուած զանոնք զգուշացուց իր մարգարէներուն միջոցաւ. սակայն անոնք իրենց ընթացքը չփոխեցին եւ Աստուծոյ բարկութիւնը իրենց վրայ բերին: Ի վերջոյ Աստուած Իսրայելի տասը ցեղերու թագաւորութիւնը մատնեց Ասորեստանի Սաղմանասար թագաւորին ձեռքը, որ մեծ բանակով մը եկաւ եւ երկիրը գրաւելէ ետք, ժողովուրդը գերի տարաւ ու բնակեցուց Ասորեստանի եւ Մարաստանի կողմերը:

Յուդայի երկրի թագաւորներուն մէջ թէեւ եղան աստուածավախ եւ բարեպաշտ անձեր, սակայն իշխեցին նաեւ ժողովուրդը կռապաշտութեան եւ փարջելի մեղքերու մղող թագաւորներ:

*

* *

Եզեկիա թագաւորին յաջորդեց իր որդին՝ Մանասէ: Դժբախտաբար ան չհետեւեցաւ իր հօրը բարեպաշտ ընթացքին: Մանասէ Երուսաղէմի տաճարին

մէջ կուռքեր դնել տուաւ: Կախարդներով ու վհուկներով շրջապատեց ինքզինքը ու հետեւեցաւ անոնց չար խորհուրդներուն: Նաեւ բազմաթիւ անմեղ մարդոց արիւնը թափեց:

Աստուած Մանասէ թագաւորին գործած չարութիւններուն համար Յուդայի երկրին վրայ զրկեց Ասորեստանի թագաւորին զօրագլուխները, որոնք կարթերով բռնեցին զինք ու Բաբելոն գերի տարին:

Մանասէ բանտին մէջ իր նեղութեան ատեն զղջաց իր ահաւոր մեղքերուն համար ու լալով ապաշխարեց: Աստուած անոր սրտանց զղջումը եւ խոնարհութիւնը տեսնելով ողորմեցաւ, ներեց ու զինք նեղողներուն գութը շարժելով ազատ արձակել տուաւ իր կապանքներէն եւ վերադարձուց իր գահուն վրայ:

Այնուհետեւ Մանասէ հաւատարիմ մնաց Աստուծոյ: Քանզեց բոլոր կուռքերը եւ պատուիրեց ժողովուրդին որ պաշտեն միայն Եհովան:

(Մանասէ թագաւորին զղջումի աղօթքը գրի առնելու է եւ հայ եկեղեցիներէն ներս կը կարդացուի Մեծ Պահքի օրերուն):

Մանասէին յաջորդեց իր որդին Ամոն որ եղաւ չար թագաւոր մը եւ իր հօրմէն աւելի մեծ մեղքեր գործեց: Ամոն չխոնարհեցաւ Աստուծոյ առջեւ: Օրին մէկը իր ծառաները դաւադրաբար զինք սպաննեցին:

Ամոնի մահէն ետք թագաւոր հռչակուեցաւ անոր ութ տարեկան որդին՝ Յովսիա, որ երբ խելահաս դարձաւ, Աստուծոյ ճամբուն հետեւեցաւ: Ան երկիրը մաքրեց կուռքերէ: Նաեւ նորոգել տուաւ Աստուծոյ տաճարը: Նորոգութեան ատեն, տաճարին մէջ գտնուեցաւ Մովսէս մարգարէին գրած Օրինաց Գիրքը զոր թագաւորին բերին ու անոր առջեւ կարդացին զայն: Յովսիա Օրինաց Գիրքին խօսքերը

մտիկ ընելով վերահասու եղաւ թէ իրմէ առաջ իշխող չար թագաւորներուն եւ ժողովուրդին գարշելի մեղքերուն պատճառով պիտի կործանէր Յուդայի թագաւորութիւնն ալ, ուստի իր հանդերձները պատուելով լացաւ ու Քեղկիա քահանայապետին ըսաւ.

— Տիրոջ բարկութիւնը բորբոքեր է մեր վրայ, արդ, գացէք Տիրոջ հարցուցէք թէ ի՞նչ է իր կամքը մեզի համար:

Աստուած Ոգդա մարգարէութիւն միջոցաւ ըսաւ Յովսիային.

— Ես այս տեղին ու անոր բնակիչներուն վրայ չարիք պիտի բերեմ, որովհետեւ անոնք զիս թողուցին եւ ուրիշ աստուածներու խոսնկ ծխեցին... բայց քու խոնարհելուդ համար քու մահէդ ետք պիտի պատժեմ զանոնք:

Այս պատասխանը առնելէ ետք Յովսիա ոչ միայն Յուդայի երկրէն վերցնել տուաւ կուռքերը, այլ նաեւ Իսրայէլի տասը ցեղերու երկրին մէջ գտնուող կուռքերու զոհասեղանները փլցնել տուաւ: Բեթէլ քաղաքը զնաց եւ Նաբատեան Յերոբովամի շինել տուած զոհասեղանը քանդեց եւ անցեալի մահացած քուրմերու ոսկորները իրենց գերեզմաններէն հանելով անոր վրան այրեց:

Յովսիա իր երկրէն վերցուց նաեւ կախարդներն ու վհուկները:

Այսքան բարի գործերէն ետք, Յովսիա մեծ սխալ մը գործեց որ աղիտալի եղաւ իրեն եւ իր ժողովուրդին համար: Օրին մէկը Եգիպտոսի Նեքաւով փարաւոնը Ասորեստանի դէմ պատերազմելու ելաւ: Յովսիան անոր յառաջխաղացքին առջեւ դիրք բռնեց: Երեմիա մարգարէն Աստուծոյ պատգամ առնելով

զգուշացուց Յովսիան որ Նեքաւովի դէմ պատերազմի չելլէ: Սակայն ան մտիկ չըրաւ եւ կռիւի ընթացքին ծանրօրէն վիրաւորուեցաւ եւ ապա մեռաւ՝ խոր սուգի մատնելով իր ժողովուրդը:

Յովսիայի մահէն ետք, անոր որդին Յովաքազ, երբ երեք ամսուան թագաւոր էր, Նեքաւով փարաւոնը զայն գահէն վար առաւ եւ անոր տեղ թագաւոր կարգեց անոր Եղիակիմ եղբայրը զոր կոչեց Յովակիմ: Սա եւս հետեւեցաւ Յուդայի երկրի չար թագաւորներու օրինակին: Անոր օրով Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը Երուսաղէմը գրաւեց եւ տաճարը կողոպտեց եւ անոր ոսկի անօթները առաւ. իսկ Յովակիմ թագաւորն ալ շղթայակապ գերի տարաւ Բաբելոն:

Յովակիմին յաջորդեց իր Յովաքին որդին, որ նոյնպէս Աստուծոյ խոտորեցաւ եւ չարութիւն գործեց: Աստուած զայն ալ մատնեց Նաբուգոդոնոսորի ձեռքը եւ ան նորէն գրաւեց Երուսաղէմը եւ Յովաքինը ընտանեօք գերի տարաւ Բաբելոն: Նաբուգոդոնոսոր կողոպտեց Երուսաղէմի թագաւորական պալատի գանձերը, տաճարին ոսկեղէն եւ արծաթեղէն անօթներն ու սպասները. իսկ Երուսաղէմի ազնուական դասակարգէն ու արհեստաւոր վարպետներէն ալ հազարաւոր մարդիկ գերի տարաւ դէպի Բաբելոն:

Նաբուգոդոնոսոր Յովաքինին տեղ անոր եղբայրը՝ Սեղեկիան թագաւոր կարգեց: Դժբախտաբար Սեղեկիան ալ չար ընթացք մը ունեցաւ Աստուծոյ առջեւ, ու նաեւ հակառակ իր ըրած երդումին, ապրստամբեցաւ Նաբուգոդոնոսորին դէմ եւ իր վրան բերաւ արագահաս կործանում:

Երեմիա մարգարէն զգուշացուց Սեղեկիան որ չա-

պըստամբի. սակայն իր յորդորները ապարդիւն անցան: Երեմիա Աստուծմէ պատգամ առնելով գու- շակեց թէ Երուսաղէմի տաճարը հեթանոսներու ու- քերուն կոխան պիտի ըլլար, պղծուէր եւ կործանէր: Սեղեկիա եւ իր մարդիկը նկատի չառին Երեմիայի խօսքերը եւ զայն բանտարկեցին:

Քիչ ժամանակ ետք Նաբուգոդոնոսորին Քաղզէա- ցի գինուորները պաշարեցին Երուսաղէմը, ապա ճեղ- քեցին անոր պարիսպները ու ներս խոյացան: Սե- ղեկիա գիշերով քաղաքէն դուրս փախաւ իր մարդոց հետ: Քաղզէացի գինուորները անոր փախուստը իմանալով ետեւէն ինկան ու զայն բռնելով Նաբու- գոդոնոսորի առջեւ հանեցին:

Նաբուգոդոնոսոր Սեղեկիայի երկու որդիները անոր աչքերուն առջեւ մորթել տալէ ետք կուրցուց զայն եւ շղթայի զարնելով գերի տարաւ Բաբելոն:

Նաբուգոդոնոսորի դահճապետը Երուսաղէմի մէջ մեծ կոտորած ըրաւ եւ տաճարը ամբողջութեամբ կողոպտելէ ետք կործանեց ու այրեց: Նոյնպէս կոր- ծանեց ու այրեց թագաւորական պալատն ու գեղեցիկ տունները: Քաղաքին մէջ վերապրող ժողովուրդն ալ գերի տարաւ Բաբելոն:

Այսպէս կործանեցաւ Երուսաղէմ: Անոր բնակիչ- ներէն շատերը սպաննուեցան եւ մնացորդներն ալ գերի տարուեցան ու ցրուեցան, քանի որ անոնք հպարտ ու ամբարտաւան դարձած էին եւ չէին ուզեր իրենց չար ճամբաներէն ետ դառնալ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

1) Մեղքը առանց պատիժի չի մնար. սակայն Աստ-

ուած պատրաստ է բոլոր մեղաւորներուն մեղքերը ներելու, որքան ալ ծանր ըլլան անոնք: Տէրը կը սպասէ որ մեղաւորները սրտանց գղջան ու ապաշ- խարեն Մանասէ թագաւորի նման:

2) Ազգեր եւ ժողովուրդներ երբ չարութեան մէջ յառաջանան, Աստուծոյ բարկութիւնը իրենց վրայ կը հրաւիրեն, սակայն Յովսիայի նման բարի առաջ- նորդներու սիրոյն Աստուած կը յետաճգէ իր տալիք պատիժը, որպէսզի մարդիկ գղջան, խոստովանին իրենց մեղքերը եւ ողորմութիւն գտնեն:

3) Ոեւէ մէկը երբ Աստուծոյ կամփին հակառակ շարժի, անպայման կը տուժէ, ինչպէս որ Յովսիա Աստուծոյ կամփին հակառակ ընթանալով, նեխաւովի դեմ պատերազմի ելաւ ու վիրաւորուելով մեռաւ:

4) Ինչպէս որ Յուդայի ժողովուրդը պատժուեցաւ իր մեղքերուն պատճառով, այնպէս ալ ոեւէ ազգ կամ ժողովուրդ եթէ Աստուծմէ խոտորելով չարութիւն գործէ, կը պատժուի եւ իր թշնամիներէն կը նախատ- ուի: Մեղքն ու անօրէնութիւնը կը կործանեն ազգերն ու ժողովուրդները:

5) Եթէ Իսրայէլի ժողովուրդը իր մարգարէներուն խօսքերը մտիկ ընէր եւ իր անօրէնութիւններէն դառնար, Աստուած պիտի ներէր իրենց եւ թոյլ պիտի չտար Երուսաղէմի կործանումին: Աստուածավախ եւ իմաստուն մարդոց խրատներն ու յանգիմանութիւն- ները պէտք է նկատի առնուին ամէն ատեն:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

1) Մանասէ ինչպիսի՞ թագաւոր եղաւ:

- 2) Որո՞նք բռնեցին Մանասէ թագաւորը եւ ո՞ր տարին:
- 3) Մանասէ բանտին մէջ իր նեղութեան ատեն ի՞նչ ըրաւ:
- 4) Մանասէ Երուսաղէմ վերադառնալէ ետք ի՞նչ ըրաւ:
- 5) Մանասէի որդին՝ Ամոն ինչպիսի՞ թագաւոր եղաւ:
- 6) Յովսիա քանի՞ տարեկանին թագաւոր հռչակուեցաւ:
- 7) Տաճարի նորոգութեան ատեն ի՞նչ գտնուեցաւ:
- 8) Յովսիա Օրինաց Գիրքին խօսքերը մտիկ ընելէ ետք ի՞նչ ըրաւ եւ ի՞նչ ըսաւ Քեղկիա քահանայապետին:
- 9) Աստուած ի՞նչ պատասխանեց Յովսիային:
- 10) Յերոքովամի շինել տուած կոտրքի գոհասեղանը ի՞նչ եղաւ Յովսիայի կողմէ:
- 11) Յովսիա որո՞ւ դէմ պատերազմի ելաւ եւ ինչպէ՞ս մեռաւ:
- 12) Յովսիայի յաջորդող թագաւորները Աստուծոյ օրէնքներուն համեմատ քալեցի՞ն:
- 13) Նաբուգոդոնոսոր ո՞ր տարաւ Յովսիան թագաւորը:
- 14) Յովսիանին տեղ ո՞վ թագաւոր եղաւ:
- 15) Նաբուգոդոնոսոր ինչո՞ւ համար պաշարեց Երուսաղէմը:
- 16) Նաբուգոդոնոսոր Սեդեկիա թագաւորին ի՞նչ ըրաւ:
- 17) Աստուած ինչո՞ւ համար Երուսաղէմը հեթանոսներուն ձեռքը մատնեց:

ԳՈՅ ՍՈՐՎԻԼ

«Կոտորածին առջեւէն հպարտութիւն, ու կործանման առջեւէն ամբարտաւանութեան ոգին կ'երթայ»: Առակ. ԺԶ. 18:

ԺԷ. ԴԱՍ

Իրենց կրօնքին հաւատարիմ Չորս Պատանհներ (Դան. Ա.)

Նաբուգոդոնոսոր թագաւոր իր գրաւած երկիրներէն Բաբելոն բերած էր բազմաթիւ գերիներ եւ կ'ուզէր որ անոնցմէ ալ գտնուէին ուսեալ եւ իմաստուն մարդիկ իր ծառայութեան ներքեւ: Ուստի հրամայեց իր ներքինապետին որ Հրէաստանէն* բերուած Իսրայէլացի գաղթականներէն ալ ուշիմ եւ կայտառ պատանհներ ընտրէր ու պալատ բերէր, որպէսզի անոնք երեք տարի ուսուժ ստանային ու քաղաքական լեզուն սորվելով պետութեան մէջ պաշտօններ վարէին:

Ներքինապետը թագաւորի հրամանին համաձայն խումբ մը հրեայ պատանհներ բերաւ պալատ ու անոնց տուաւ թագաւորին ազնիւ կերակուրներէն եւ անոր խմած գինիէն, որպէսզի լաւ սնունդ ստանալով առողջ ու զօրաւոր Փիզիքականի տէր դառնային:

Պալատ բերուած պատանհներու խումբին մէջ իրենց բարեպաշտութեամբ աչքի կը զարնէին Դանիէլ, Անանիա, Ազարիա եւ Միսայէլ: Այս չորս պա-

* Յուդայի թագաւորութեան հողամասը կոչուած է Յուդայաստան կամ Հրէաստան: Նաեւ ժողովուրդն ալ Յուդայեանք կամ Հրեայ: Երուսաղէմի գերութենէն վերջ Իսրայէլի տասներկու ցեղերուն ամբողջութիւնն ալ Հրեայ անունով ճանչցուեցաւ:

տանինները շատ բծախնդիր էին իրենց հայրենի կրօնի օրէնքներուն եւ կանոններուն:

Դանիէլ եւ իր երեք ընկերները որոշեցին չուտել թագաւորական պալատի համադամ կերակուրներէն եւ չխմել ընտիր գինիէն, որպէսզի մեղանշած չլլային Աստուծոյ դէմ, քանի որ այդ կերակուրները պատրաստուած կ'ըլլային կուռքերու զոհուած միսերէն. նոյնպէս տրուած գինին ալ կուռքերու նուիրուած կ'ըլլար: Իրենց այդ որոշումը յայտնեցին ներքինապետին եւ խնդրեցին անկէ որ թագաւորական կերակուրներուն տեղ իրենց տար պարզ ընդեղէն եւ բանջարեղէն, իսկ գինիի փոխարէն ալ՝ պարզ ջուր միայն:

Ներքինապետը չյօժարեցաւ կատարել անոնց առաջարկը: Ան առարկեց թէ միայն ընդեղէն եւ բանջարեղէն ուտելով կրնային տկարանալ մարմնով, ու այդ պարագային ինք պատասխանատու կը մնար թագաւորին առջեւ իրենց վատառողջութեան համար եւ յայտնի կ'ըլլար ամէն բան: Չորս պատանիները ըսին իրեն.

— Քու ծառաներդ տասը օր փորձէ. եթէ մեզ միւս պատանիներէն աւելի տկար տեսնես, այն ատեն ուզածիդ պէս ըրէ:

Ներքինապետը յօժարեցաւ ու միայն ընդեղէն եւ պարզ ջուր տալով փորձեց զանոնք: Տասը օր ետք, երբ զանոնք միւս տղոց հետ բաղդատութեան դրաւ, տեսաւ թէ այս չորս պատանիները աւելի առողջ ու կայտառ էին քան միւսները: Այնուհետեւ շարունակեց այդ ձեւով: Անոնց տրուելիք համադամ կերակուրները ինք կ'առնէր եւ փոխարէնը ընդեղէն կու տար:

Ներքինապետը այս չորս պատանիներուն նոր անուններ դրաւ: Դանիէլը կոչեց Պաղտասար, Անանիան՝ Սեդրաք, Միսայէլը՝ Միսաք եւ Ազարիան՝ Աբեդնագով:

Աստուած օրհնեց այս չորս պատանիները իրենց օրինապահութեան համար ու անոնց տուաւ իմաստութիւն եւ հանճար. իսկ Դանիէլին շնորհեց նաեւ երազ մեկնելու իմաստութիւն:

Երեք տարի վերջ բոլոր պատանիները ուսման ընթացքը աւարտելով ներկայացան թագաւորին առջեւ: Նաբուգոդոնոսոր անոնց հետ խօսելէ ու անոնց հարցումներ ուղղելէ վերջ այս չորս տղաքը ամենէն աւելի իմաստուն եւ հանճարեղ գտաւ:

Հետագային այս չորս տղաքը Բաբելոնի ուսեալ եւ իմաստուն մարդոց կարգին անցնելով պետական պաշտօնեաներ զարձան:

*
* *

Ժամանակ մը վերջ Նաբուգոդոնոսոր երազ մը տեսաւ ու առաւօտուն արթննալէ ետք մոռցաւ իր երազը եւ խռովեցաւ: Քովը կանչեց իր իմաստուններն ու բախտագուշակները եւ անոնցմէ պահանջեց որ իրեն յայտնեն ու մեկնեն իր տեսած ու մոռցած երազը: Ոեւէ մէկը չկրցաւ բան մը յայտնել: Ասոր վրայ թագաւորը զայրացաւ եւ հրամայեց որ Բաբելոնի գաւառին մէջ գտնուող բոլոր իմաստունները սպաննուին:

Դանիէլ եւ իր երեք ընկերներն ալ իմաստուն մարդոց շարքին մէջ էին. ուստի թագաւորին մարդիկը

զանոնք ալ փնտռելու ելան սպաննելու համար: Դանիէլ այս բանը իմանալով Նաբուգոդոնոսորին ներկայացաւ եւ խնդրեց որ իրեն ժամանակ տրուի աղօթելու իր Աստուծոյն եւ անոր զօրութեամբ յայտնէ թագաւորին տեսած երազը ու մեկնէ զայն: Նաբուգոդոնոսորէն հրաման առնելէ ետք, Դանիէլ զնաց իր ընկերներուն քով եւ անոնցմէ խնդրեց որ միասին աղօթեն Աստուծոյ ու անոր օգնութիւնը հայցեն թագաւորի երազին իրազեկ դառնալու եւ մեկնելու համար:

Աստուած լսեց այս չորս երիտասարդներուն աղօթքը եւ տեսիլքով յայտնեց Դանիէլին թէ թագաւորը իր երազին մէջ տեսած էր մեծ արձան մը որուն գլուխը ոսկիէ, կուրծքն ու թեւերը արծաթէ, մէջքն ու ազդերը պղինձէ, սրունքները երկաթէ եւ ոտքերուն մէկ մասն ալ կաւէ էին: Ապա մեծ քար մը գլորուելով զարնուած էր այդ արձանին ու փշրած զայն:

Տեսիլքէն վերջ Դանիէլ ներկայացաւ թագաւորին, պատմեց անոր տեսած եւ մոռցած երազը ու մեկնեց: Նաբուգոդոնոսոր շատ ուրախացաւ, գոհ մնաց եւ Դանիէլը մեծ պատիւներու արժանացնելով Բաբելոնի գաւառին վրայ կառավարիչ կարգեց: Իսկ Դանիէլի խնդրանքով Սեդրաքը, Միսաքն ու Աբեղնազովը բարձր պաշտօններու կոչեց:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Աստուծոյ օրէնքներուն հանդէպ այս չորս պատանիներուն ունեցած նախանձախնդրութիւնը օրինակ պէտք է ըլլայ մեր բոլորին: Որպէս հայ քրիստոնեայ

մեր պարտականութիւնն է կատարել Աստուծոյ պատուիրանները եւ մեր եկեղեցւոյ օրէնքները:

Երբ մեզ նախանձախնդիր ըլլանք կատարելու Աստուծոյ պատուիրանները, Աստուած կ'օրհնէ մեզ, կ'իմաստնացնէ ու գոհացում կու տայ մեր բարի խնդրանքներուն:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

1) Նաբուգոդոնոսոր ի՞նչ հրամայեց իր ներքինապետին:

2) Չորս պատանիները ինչո՞ւ համար չուզեցին ուտել թագաւորին համադամ կերակուրները:

3) Ներքինապետը նախապէս ինչո՞ւ համար չուզեց կատարել անոնց առաջարկը:

4) Չորս պատանիներուն առողջական վիճակը ինչպէ՞ս եղաւ միայն բանջարեղէն եւ ընդեղէն ուտելով:

5) Աստուած ի՞նչ շնորհեց այս չորս պատանիներուն:

6) Աստուած ի՞նչ տեսակ իմաստութիւն տուաւ Դանիէլին:

7) Նաբուգոդոնոսոր այս չորս պատանիները հարցուփորձելով ինչպէ՞ս գտաւ զանոնք:

8) Նաբուգոդոնոսոր ինչո՞ւ համար Բաբելոնի իմաստունները սպաննելու հրաման տուաւ:

9) Դանիէլ ի՞նչ խնդրեց Նաբուգոդոնոսորէն:

10) Դանիէլ ի՞նչ խնդրեց իր ընկերներէն:

11) Աստուած չորս պատանիներուն աղօթքը լսելով ի՞նչ ըրաւ:

12) Ի՞նչ տեսած էր Նաբուգոդոնոսոր իր երազին մէջ:

13) Նաբուգոդոնոսոր իր երազն ու անոր մեկնութիւնը
իմանալէ ետք ինչպէ՞ս վարձատրեց Դանիէլը:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Երանի բոլոր անոնց՝ որոնք Տիրոջմէ կը վախճան ու
անոր ճամբաներուն մէջ կը քալեն»: Սաղմ. ՃԻԷ.
(ՃԻԸ.):

ԺԸ. ԴԱՍ

Աստուծոյ Յուսացող Երեք Երիտասարդները (Դան. Գ.1-97)

Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը ոսկիէ մեծ
արձան մը շինել տուաւ, որուն բարձրութիւնը վաթ-
սուն կանգուն էր եւ լայնութիւնն ալ՝ վեց կանգուն:
Այդ ոսկիէ արձանը կանգնել տուաւ ընդարձակ դաշ-
տի մը մէջ ու հրաման արձակեց իր բոլոր կուսակալ-
ներուն, նախարարներուն, զօրավարներուն եւ ամէն
ազգէ իշխաններուն ու պաշտօնեաներուն որ ներկայ
ըլլան արձանին նաւակատիքին եւ անոր երկրպագու-
թիւն ընեն:

Թագաւորը նոյն վայրին մէջ շինել տուած էր նաեւ
կրակի հնոց մը եւ որոշած էր անոր մէջ նետել իր
հրամանին չենթարկուող անձերը:

Որոշուած օրը բոլոր պալատականներն ու պաշտօ-
նատարները ներկայացան թագաւորին ու մեծ հան-
դէսով կայնեցան ոսկիէ արձանին առջեւ: Նաբուգո-
դոնոսորի կողմէ մունետիկ մը բազմահազար բազ-
մութեան կը պոռար:

— Ո՛վ ժողովուրդներ, ազգեր ու լեզուներ, ձեզի
կ'ըսեմ, երբ փողի, սրինգի, թմբուկի, քնարի, տա-
ւիղի եւ ամէն տեսակ նուագարաններու ձայնը լսէք,
նոյն ժամուն արձանին երկրպագութիւն պիտի ընէք:
Իսկ ով որ երկրպագութիւն չընէ, պիտի նետուի
բորբոքած կրակի հնոցին մէջ:

Նուազախուամբը սկսելուն պէս, բոլոր իշխաններն ու ժողովուրդը ոսկիէ արձանին առջեւ կ'երկրպագէին: Սակայն թագաւորի պաշտօնեաներէն Սեդրաք, Միսաք եւ Աբեղնազով մահը աչք առնելով արձանին երկրպագութիւն չըրին, քանի որ կուռքի մը երկըրպագելով ուրացած պիտի ըլլային երկինքն ու երկիրը ստեղծող Եհովա Աստուածը:

Այդ միջոցին մի քանի քաղաքացի պաշտօնեաներ Նաբուգոդոնոսորի քով երթալով չարախօսեցին եւ ըսին.

— Տէր թագաւոր, Սեդրաք, Միսաք եւ Աբեղնաքով քու հրամանիդ չեն ենթարկուիր ու քու կանգնած ոսկիէ արձանիդ երկրպագութիւն չեն ըներ:

Նաբուգոդոնոսոր այդ լուրը առնելով բարկացաւ ու երեք երիտասարդները իր առջեւ կայնեցնելով ըսաւ.

— Իրա՞ն է որ դուք իմ աստուածներս չէք պաշտեր եւ իմ կանգնած ոսկիէ արձանիս երկրպագութիւն չէք ըներ: Հիմա եթէ պատրաստ էք իմ շինած արձանիս երկրպագելու, աղէկ. իսկ եթէ երկրպագութիւն չընէք, ձեզ կրակի հնոցին մէջ նետել պիտի տամ: Եւ ո՞վ է այն Աստուածը որ ձեզ իմ ձեռքէս պիտի ազատէ:

— Տէր արքայ, ըսին երեք երիտասարդները, մենք կը պաշտենք երկինքն ու երկիրը ստեղծող Աստուածը որ կարող է մեզ փրկել բորբոքած կրակի հնոցէն ալ, քու ձեռքէդ ալ: Նոյնիսկ եթէ մեզ չազատէ, թող քեզի յայտնի ըլլայ, որ մենք քու աստուածներդ չենք պաշտեր եւ ոչ ալ քու կանգնած ոսկիէ արձանիդ երկըրպագութիւն կ'ընենք:

Երեք երիտասարդներուն համարձակ պատասխանը

չատ զայրացուց Նաբուգոդոնոսոր արքան ու հրամայեց իր մարդոց որ հնոցին կրակը եօթնապատիկ սաստկացնեն եւ զանոնք մէջը նետեն:

Թագաւորին հրամանը իսկոյն կատարուեցաւ եւ երեք երիտասարդները կապեցին ու նետեցին կրակի հնոցին մէջ:

Հնոցին կրակը այնքան սաստկացաւ, որ բոցերը սկսան մինչեւ քառասուն եւ ինը կանգուն բարձրանալ, ու կրակին տաքութենէն հնոցին շուրջ գլուխուղ մարդիկը մեռան:

Մինչ երեք երիտասարդները կրակին մէջ կը ձրգուէին, Տիրոջ հրեշտակը հնոցին մէջ իջնելով ցրուեց եւ թօթափեց բոցերը, որով կրակը ամենեւին չկրցաւ վնաս մը հասցնել անոնց: Կրակին հնոցը իրենց համար դարձաւ բնակելի վայր մը ուր կրցան շնչել, շարժիլ եւ խօսիլ: Սեդրաք, Միսաք եւ Աբեղնաքով հնոցին մէջ սկսան բարձրաձայն զԱստուած օրհնել, գովել եւ փառաւորել:

Նաբուգոդոնոսոր հնոցին մէջէն օրհնութեան եւ երգի ձայն լսելով զարմացաւ ու կրակին մէջ նայելով ապշած մնաց: Անմիջապէս ոտքի ելլելով ըսաւ իր պալատականներուն.

— Մենք կրակին մէջ երեք կապուած մարդ նետեցինք:

— Այո, ով թագաւոր, ըսին անոնք:

— Բայց ես կրակին մէջ արձակուած չորս մարդիկ կը տեսնեմ, որոնք կը քալեն եւ որեւէ վնաս չեն քաշեր. իսկ չորրորդին դէմքը Աստուծոյ Որդիի նման է, ըսաւ Նաբուգոդոնոսոր ու հնոցի դրան մօտեցաւ ու բարձր ձայնով կանչեց:

— Ո՞վ բարձրեալ Աստուծոյ ծառաներ՝ Սեդրաք,

Միսաք եւ Աբեղնագով, դուրս ելէք ու հոս եկէք:

Երեք երիտասարդները հնոցէն ելան ու մօտեցան թագաւորին: Բոլոր կուսակալները, նախարարները, կառավարիչներն ու թագաւորին խորհրդականները հաւաքուեցան անոնց շուրջ եւ զարմացան թէ անոնց գլխուն մէկ մազն անգամ չէր խանձուած կրակէն:

Նաբուգոդոնոսոր յուզուեցաւ. հաւատաց թէ Սեղրաքի, Միսաքի եւ Աբեղնագովի պաշտած Աստուածը ամենակարող է եւ Տէրն է ամբողջ Տիեզերքի. ուստի երկրպագեց Անոր եւ ըսաւ.

— Օրհնեալ ըլլայ Սեղրաքի, Միսաքի եւ Աբեղնագովի Աստուածը որ իր հրեշտակը զրկեց ու ազատեց իր ծառաները, որովհետեւ անոնք իրեն ապաւինելով թագաւորին խօսքը անարգեցին եւ իրենց մարմինները կրակի տուին, որպէսզի իրենց Աստուծմէն զատ ուրիշ աստուծոյ մը ծառայութիւն ու երկրպագութիւն չընեն: Արդ, ես հրաման կու տամ որ ամէն ժողովուրդ, ազգ ու լեզու որ Սեղրաքի, Միսաքի ու Աբեղնագովի Աստուծոյն դէմ խօսի, կտոր կտոր ըլլայ ու անոր տունը աղբանոց դառնայ. որովհետեւ ուրիշ աստուած չկայ որ կարող ըլլայ այսպէս ազատել:

Այս դէպքէն վերջ Նաբուգոդոնոսոր աւելի մեծ-ցուց Սեղրաքը, Միսաքը եւ Աբեղնագովը:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Սեդրաք, Միսաք եւ Աբեղնագով քաջութեամբ դաւանեցան Աստուծոյ հանդէպ իրենց ունեցած հաւատքն ու վստահութիւնը: Անոնց ամուր հաւատքն ու քաջութիւնը օրինակ ըլլալու են մեզի, որպէսզի

հաստատ մնանք մեր հաւատքին վրայ ու հաւատարմօրէն կատարենք Աստուծոյ պատուիրանները: Նեղութիւններու եւ հալածանքներու առջեւ տկարանալու չենք: Միշտ վստահելու ենք Աստուծոյ եւ Անոր յուսալու ենք: Ան կարող է մեզ ազատել ու փրկել ամէն տեսակ փորձութիւններէ ու վտանգներէ, եթէ իր կամքը տնօրինէ:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Նաբուգոդոնոսոր ի՞նչ շինել տուաւ:
- 2) Թագաւորը ի՞նչ հրամայեց բոլոր իշխաններուն, պաշտօնեաներուն եւ ժողովուրդներուն:
- 3) Մունետիկը պոռալով ի՞նչ կ'ըսէր:
- 4) Որո՞նք երկրպագութիւն չըրին ոսկիէ արծառին:
- 5) Նաբուգոդոնոսոր Սեդրաքը, Միսաքը եւ Աբեղնագովը իր առջեւ բերել տալով ի՞նչ ըսաւ:
- 6) Երեք երիտասարդները ի՞նչ պատասխանեցին թագաւորին:
- 7) Ո՞րն անեցին երեք երիտասարդները:
- 8) Ո՞վ իջաւ հնոցին մէջ երեք երիտասարդները ազատելու համար:
- 9) Երեք երիտասարդները հնոցին մէջ ի՞նչ ըրին:
- 10) Նաբուգոդոնոսոր կրակի հնոցին մէջ քանի՞ հոգի տեսաւ եւ ի՞նչ ըսաւ իր շուրջը գտնուողներուն:
- 11) Նաբուգոդոնոսոր հնոցին մօտեկալով որո՞նց ձայն տուաւ:
- 12) Նաբուգոդոնոսոր այս մեծ հրաշքը տեսնելով ի՞նչ ըսաւ երկինքն ու երկիրը ստեղծող Արամարիտ Աստուծոյ համար:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Մեր պաշտած Աստուածը մեզ բորբոքած կրակի հնոցէն ազատելու կարող է»: Դան. Գ.17:

ԺԹ. ԴԱՍ

Նաբուգոդոնոսորի Հպարտութիւնն Ու Պատիժը
(Դան. Դ.1-34)

Իր տարած յաղթանակներէն ետք, Նաբուգոդոնոսոր դարձաւ աշխարհակալ ու շատ հարստացաւ: Ան իր գուրգուրանքին առարկայ դարձուց Բաբելոն մայրաքաղաքը եւ ամէն ջանք ի գործ դրաւ անոր բերեզարդումին համար: Իր գրաւած երկիրներէն բերած բազմաթիւ գաղթականներուն դիւրութիւններ շնորհեց, որպէսզի անոնք շէնցեն Բաբելոնը եւ զարգացնեն առեւտուրը: Քաղաքը գեղեցկացնելու համար շինել տուաւ գեղեցիկ շէնքեր, պալատներ եւ պարտէզներ:

Երբ Նաբուգոդոնոսոր իր զօրութեան ու հարստութեան գագաթնակէտին հասած կը հպարտանար, գիշեր մը երազ տեսաւ ու խռովեցաւ: Անմիջապէս իր քով կանչեց Բաբելոնի բախտագուշակներն ու իմաստունները որ մեկնեն իր երազը. սակայն անոնցմէ ոեւէ մէկ չկրցաւ մեկնել: Այն ատեն Նաբուգոդոնոսոր Դանիէլը կանչեց եւ անոր պատմեց իր երազը ըսելով.

— Երազիս մէջ տեսայ բարձր ծառ մը որ հետզհետէ մեծցաւ եւ անոր բարձրութիւնը մինչեւ երկինք հասաւ. իսկ լայնութիւնը տարածուեցաւ ամէն երկիրներու վրայ: Անոր տերեւները գեղեցիկ ու պտուղները առատ էին: Վայրի գազանները անոր հովանիին

տակ կը բնակէին եւ երկինքի թռչունները անոր ոստերուն վրայ կը թառէին, ու բոլորը այդ ծառէն կը կերակրուէին: Յանկարծ տեսայ երկինքէն իջնող սուրբ հրեշտակ մը որ բարձրաձայն ըսաւ, «Մառը կտրեցէք ու ոստերը մէկդի նետեցէք. տերեւները թօթափեցէք ու պտուղները ցրուեցէք: Անոր տակէն գազանները եւ ոստերուն վրայէն թռչունները թող փախչին: Բայց անոր արմատին բունը երկրի մէջ թողուցէք ու երկաթէ եւ պղինձէ կապանքով դաշտի խոտերուն մէջ թող ըլլայ, ու երկինքի ցօղովը թըրջրի, եւ անոր բաժինը անապատի գազաններուն հետ երկրի խոտին մէջ ըլլայ: Անոր սիրտը մարդու սիրտէն փոխուի ու գազաններու սիրտ տրուի, եւ անոր վրայէն եօթը ժամանակ (տարի) անցնի... որպէսզի բոլոր ապրողները գիտնան թէ Բարձրեալը կը տիրէ մարդոց թագաւորութեան վրայ ու զանկա իր ուզածին կու տայ եւ անոր վրայ մարդոց անարգը կը դնէ»:

Երազը մտիկ ընելէ ետք, Դանիէլ մէկ ժամու չափ լուռ մնաց, որովհետեւ հասկցաւ թէ ինչպիսի՛ դրժբախտութիւն մը պիտի գար թագաւորին վրայ: Նաբուզոդոնոսոր Դանիէլին լռութեան պատճառը կուհելով ըսաւ.

— Երազը կամ անոր մեկնութիւնը քեզ չխոռովեցընէ:

Դանիէլ համարձակութիւն առնելով ըսաւ.

— Տէր իմ, այն տեսած մեծ ծառը դուն ես: Քու մեծութիւնդ բարձրացաւ եւ քու իշխանութիւնդ մինչեւ երկրի ծայրերը հասաւ: Հրեշտակին ըսած խօսքերուն մեկնութիւնը այս է, — Բարձրեալ Աստուծոյ դատաստանը քու վրայ հասած է: Քեզ մարդոց մէջէն

պիտի վճնտեն եւ քու բնակութիւնդ դաշտի գազաններուն հետ պիտի ըլլայ, ու քեզ պիտի թողուն որ արջառներու պէս խոտ ուտես ու երկինքի ցօղովը թըջուիս: Քու վրայէդ եօթը տարի պիտի անցնի, մինչեւ որ գիտնաս թէ մարդոց թագաւորութեան վրայ Բարձրեալը կը տիրէ ու զանկա իր ուզածին կու տայ: Իսկ հրեշտակին կողմէ «ծառին արմատին բունը հողին մէջ թող մնայ» ըսուած խօսքին մեկնութիւնը այս է. — Երբ դուն Երկնաւոր Աստուծոյ իշխանութիւնը ճանչնաս, այն ատեն քու թագաւորութիւնդ վերստին պիտի հաստատուի: Արդ, ո՛վ թագաւոր, մեղքերդ ողորմութեամբ եւ անօրէնութիւնդ ալ աղքատներուն օգնելով քաւէ: Թերեւս Աստուծոյ քու յանցանքներուդ հանդէպ երկայնամիտ ըլլայ:

Նաբուզոդոնոսոր թէեւ հաւատաց Դանիէլի մեկնութեան, սակայն հպարտութիւնը իրմէ չհեռացուց: Տարի մը ետք, երբ օր մը իր պալատին վրայ կը ճեմէր եւ կը դիտէր Բաբելոնի ամրութիւններն ու գեղեցիկ շէնքերը, հպարտացաւ իր մեծութեան վրայ եւ ըսաւ.

— Այս չէ՞ այն մեծ Բաբելոնը որ իմ զօրութեամբ ու կարողութեամբ, իմ մեծութեանս փառքին համար, թագաւորութեան տուն շինեցի:

Երբ խօսքը տակաւին իր բերանն էր, երկինքէն ձայն մը իջաւ եւ ըսաւ.

— Քեզի կ'ըսեմ, ով Նաբուզոդոնոսոր, թագաւորութիւնը քեզմէ գնաց, ու քեզ մարդոց մէջէն պիտի վճնտեն եւ քու բնակութիւնդ անապատի գազաններուն հետ պիտի ըլլայ...

Նոյն ժամուն նաբուզոդոնոսոր ինքզինքը կորսընցուց եւ Աստուծոյ տնօրինութեամբ մարդոց մէջէն վճնտուեցաւ ու խելագարած անապատը փախաւ: Հոն

գիշեր ցերեկ ապրեցաւ զազաններու մէջ եւ արջառնեբու պէս խոտ կերաւ: Անոր մարմինը երկինքի ցողովը թրջուեցաւ, մազերը առիւծի մազերուն պէս եւ եղունգներն ալ թռչուններու մազիչներուն պէս եղան:

Երբ եօթը տարիները անցան, Նաբուգոդոնոսորին խելքը վրան եկաւ եւ հասկցաւ թէ Աստուած տէր է երկինքի ու երկրի եւ կը տիրէ բոլոր թագաւորութիւններու վրայ: Ուստի խոնարհեցաւ ու սկսաւ զԱստուած օրհնել, գովել եւ փառաւորել:

Աստուած Նաբուգոդոնոսորին խոնարհութիւնը տեսնելով, բաւ համարեց անոր կրած նեղութիւնն ու նախատինքը եւ զայն իր նախկին վիճակին բերելով եւ բազմեցուց իր թագաւորական զահուն վրայ:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Ուել մէկը հպարտանալու չէ իր ունեցած հարստութեան, բարձր դիրքին, գօրութեան, գիտութեան, հանճարին եւ կամ զանազան ձիրքերուն ու յաջողութիւններուն համար: Աստուած է ամէն բանին տէրը եւ բաշխողը: Մարդոց պարտականութիւնն է Աստուծոյ փառք տալ իրենց տրուած շնորհներուն եւ բարիքներուն համար ու զանոնք գործածել իրենց նմաններու օգուտին:

Ով որ հպարտանայ ու ինքզինք տեսնելով ամբարտաւան դառնայ, Աստուծոյ դէմ կը մեղանչէ եւ անպատիժ չի մնար Նաբուգոդոնոսորի նման:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Նաբուգոդոնոսոր ի՞նչ տեսաւ իր երագին մէջ:
- 2) Ո՞վ մեկնեց Նաբուգոդոնոսորին երագը:
- 3) Նաբուգոդոնոսորին տեսած հսկայ ծառը ո՞վ էր:
- 4) Ի՞նչ պիտի պատահէր Նաբուգոդոնոսորին:
- 5) Դանիէլ ի՞նչ առաջարկեց Նաբուգոդոնոսորին որ ընէր՝ իր անօրէնութիւններուն քարութիւն ստանալու համար:
- 6) Նաբուգոդոնոսոր իր պալատին վրայ ճեմելու ատեն ի՞նչ ըսաւ:
- 7) Երկինքէն եկող ձայնը ի՞նչ ըսաւ Նաբուգոդոնոսորին:
- 8) Նաբուգոդոնոսոր խելագարելով ո՞ր փախաւ:
- 9) Նաբուգոդոնոսոր անապատին մէջ որո՞նց հետ բնակեցաւ եւ ինչ կ'ուտէր ապրելու համար:
- 10) Նաբուգոդոնոսորի մազերն ու եղունգները ի՞նչ բաներու նմանեցան:
- 11) Նաբուգոդոնոսորի զազանային կեանքը քանի՞ տարի տեւեց:
- 12) Երբ Նաբուգոդոնոսորին խելքը վրան եկաւ, ի՞նչ ըրաւ:
- 13) Աստուած Նաբուգոդոնոսորի խոնարհութիւնը տեսնելով ի՞նչ ըրաւ զայն:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Աղքատացնողն ու հարստացնողը, ցածցնողն ու բարձրացնողը Տէրն է»: Ա. Թագ. Բ. 7:

Պաղտասար Թագաւոր

(Դան.Ե.)

Նաբուգոդոնոսորի մահէն ետք, Բաբելոնի գահուն վրայ նստաւ իր թոռնիկը՝ Պաղտասար: Օր մը Ան մեծ կոչունք տուաւ եւ իր մեծամեծներէն հազար հոգի հրաւիրեց:

Գինարբուքի ժամանակ Պաղտասար թագաւորի հրամանով մէջտեղ հանեցին Երուսաղէմի տաճարէն Նաբուգոդոնոսորի ձեռքով բերուած ոսկիէ ու արծաթէ անօթները, եւ բոլոր ներկաները այդ սուրբ անօթներով սկսան գինի խմել ու իրենց կուռքերը փառաբանել:

Նոյն ժամուն, յանկարծ ձեռքի մատներ երեւցան ու ընդարձակ սրահի պատին վրայ գրութիւն մը գրեցին: Թագաւորը գրող ձեռքին թաթը տեսնելով խռովեցաւ ու դէմքին գոյնը փոխուեցաւ: Այնքան վախցաւ որ ծունկերը սկսան դողդողալ եւ իրարու զարնուիլ: Անմիջապէս իր մոզերն ու հմայողները կանչեց, որպէսզի կարդան այդ գրութիւնը եւ մեկնեն իրեն: Սակայն ոեւէ մէկը չկրցաւ կարդալ զայն ու մեկնել: Ասոր վրայ բոլոր հրաւիրեալներուն վրայ վախ ինկաւ:

Մայր թագուհին պատահած դէպքին եւ իրարանցումին լուրը առնելով կոչունքին սրահը եկաւ եւ ըսաւ Պաղտասար թագաւորին.

— Քու թագաւորութեանդ մէջ Դանիէլ անունով մարդ մը կայ որուն ներսիդին Սուրբ Աստուծոյ Հոգին կայ... Քու հայրդ՝ Նաբուգոդոնոսոր զայն բուր իմաստուններուն եւ մոզերուն վրայ իշխան կարգած էր... Արդ, հիմա Դանիէլը թող հոս կանչուի, որպէսզի այս գրութիւնը մեկնէ:

Երբ Դանիէլ ներս մտաւ, թագաւորը ըսաւ անոր.

— Լսեցի թէ քու ներսիդիդ Սուրբ Աստուծոյ Հոգին կայ եւ կրնաս մեկնութիւններ ընել: Հիմա իմ առջեւ իմաստուններ եւ հմայողներ բերուեցան, սակայն անոնցմէ ոեւէ մէկը չկրցաւ այս գիրը կարդալ ու ինծի մեկնել: Եթէ դուն այս գրութիւնը կարդաս եւ ինծի մեկնես, ծիրանի պիտի հազնիս, պարանոցդ ոսկիէ մանեակ պիտի դրուի ու թագաւորութեանս մէջ երրորդ իշխանը պիտի ըլլաս:

Դանիէլ պատասխանեց թագաւորին.

— Քու պարգեւներդ քեզի ըլլան, եւ քու պատիւներդ ուրիշին տուր, բայց ես այդ գրութիւնը պիտի կարդամ ու քեզի պիտի մեկնեմ: Ո՛վ թագաւոր, բարձրեալ Աստուածը քու հօրդ՝ Նաբուգոդոնոսորի թագաւորութիւն ու զօրութիւն տուաւ: Ամէն ազգեր ու լեզուներ անկէ կը դողային: Անիկա իր ուզածը կը բարձրացնէր եւ իր ուզածը կը ցածցնէր: Բայց երբ անոր հոգին ամբարտաւանութեամբ կարծրացաւ, իր աթոռէն ինկաւ ու պատիւը անկէ առնուեցաւ: Անիկա մարդոց մէջէն վռնուեցաւ ու անոր բնակութիւնը վայրի էջերուն հետ եղաւ: Արջառներու պէս խոտ կը կերցնէին անոր ու մարմինը երկինքի ցողովը կը թրջուէր, մինչեւ որ գիտցաւ թէ թագաւորութեան վրայ բարձրեալ Աստուածը կը տիրէ: Իսկ դուն, ով Պաղտասար, թէեւ այս ամէն

բաները գիտէիր, սակայն Աստուծոյ առջեւ քու սիրտը չխոնարհեցուցիր: Դուն Աստուծոյ դէմ հպարտացար. ու երբ Տիրոջ տաճարին անօթները քու առջեւ դրեցին, դուն, քու մեծամեծներդ եւ քու կիներդ անոնցմով գինի խմեցիք. եւ դուն ոսկիէ, արծաթէ, պղինձէ, երկաթէ, փայտէ ու քարէ աստուածները օրհնեցիր, ու այն Աստուածը որուն ձեռքն է քու շունչդ, չփառաւորեցիր: Անոր համար է որ այս ձեռքի թաթը դրկուեցաւ երկինքէն ու այս գիրը գրեց: Գրուածը հետեւեալն է.— Մանէ, թեկեղ, փարէս: Իսկ մեկնութիւնը՝ Մանէ կը նշանակէ՝ Աստուած քու թագաւորութիւնդ համրեց ու զանիկա վերջացուց: Թեկեղ կը նշանակէ՝ կշռուեցար ու պակաս գտնուեցար: Փարէս կը նշանակէ՝ քու թագաւորութիւնդ բաժնուեցաւ ու Մարերու եւ Պարսիկներու տրուեցաւ:

Պաղտասար պատին վրայի մեկնութիւնը լսելէ ետք, իր խոստումին համաձայն հրամայեց որ Դանիէլին ծիրանի հագցնեն ու պարանոցէն ալ մանեակ կախեն: Ապա մունետիկ կանչել տուաւ եւ զանիկա իր թագաւորութեան մէջ երրորդ իշխան հռչակեց:

Սակայն Պաղտասար թագաւոր չխոնարհեցաւ Աստուծոյ առջեւ եւ չզղջաց իր մեղքերուն վրայ: Ուստի նոյն գիշերն իսկ սպաննուեցաւ եւ թագաւորութիւնը Մարերու Դարեհ թագաւորը առաւ ու կատարուեցաւ պատին վրայ գրուած գիրին վճիռը:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

1) Բոլոր թագաւորութիւններուն, պետութիւններուն եւ իշխանութիւններուն վրայ կը տիրէ Աստ-

ուած: Ան է որ կը բարձրացնէ ու կը ցածցնէ թէ անհատները եւ թէ ազգերը: Ան իր ծրագիրներն ունի ազգերու առաջնորդներուն վրայ: Ով որ հպարտանայ ու Աստուծոյ դէմ ամբարտաւան դառնայ, Պաղտասար թագաւորի նման կը կշռուի ու պակաս գտնուելով կը հասնի անփառունակ վախճանի մը:

2) Եկեղեցիներու մէջ Աստուծոյ փառքին համար գործածուող որեւէ անօթ, սպաս կամ զգեստ սուրբ է. հետեւաբար անոնք գործածուելու են միայն եկեղեցական արարողութիւններու համար: Ով որ Աստուծոյ տան պատկանող որեւէ անօթ, սպաս, զգեստ կամ որեւէ առարկայ այլ նպատակի համար գործածէ, մեղք կը գործէ Աստուծոյ առջեւ ու կը պատժուի:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Ո՞վ յաջորդած էր Նաբուգոդոնոսորին:
- 2) Պաղտասար թագաւոր քանի՞ հոգի հրաւիրած էր կոչունքի:
- 3) Գինարբուքի ատեն Պաղտասար ի՞նչ բաներ քերել տուաւ:
- 4) Աստուծոյ Տաճարին ոսկիէ ու արծաթէ անօթներով ի՞նչ ըրին:
- 5) Նոյն միջոցին ի՞նչ պատահեցաւ:
- 6) Թագաւորը ձեռքի թաթը եւ անոր գրութիւնը տեսնելով ի՞նչ եղաւ:
- 7) Թագաւորը առաջին անգամ որո՞նք կանչեց պատին վրայ գրուած գիրը կարդալու եւ մեկնելու համար:

8) Մոզերն ու հմայողները կրցա՞ն կարդալ ու մեկնել այդ գրութիւնը:

9) Ո՞վ կրցաւ կարդալ ու մեկնել այդ գրութիւնը:

10) Ի՞նչ էր մեկնութիւնը այդ գրութեան:

11) Նոյն իրիկունը ի՞նչ եղաւ Պաղտասար թագաւորը:

12) Աստուած ինչո՞ւ համար պատժեց Պաղտասար թագաւորը:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Աստուած հակառակ է ամբարտաւաններուն, մինչ խոնարհներուն շնորհք կու տայ»: Ա. Պետր. Ե. 5:

ԻԱ. ԴԱՍ

ԴԱՆԻԷԼ ԱՌԻՃՆԵՐՈՒ ԳՈՒՔԻՆ ՄԷջ

(Դան. 2.)

Մարաց Դարեհ թագաւորը իր պետութեան սահմաններուն մէջ գտնուող հարիւր քսան կուսակալներուն վրայ երեք մեծ հրամանատարներ կարգեց, որոնցմէ մէկն էր Դանիէլ:

Թագաւորը Դանիէլին հաւատարմութիւնը տեսնելով օրէ օր աւելի կը համակրէր անոր եւ կը պատուէր: Բայց միւս հրամանատարներն ու կուսակալները կը նախանձէին Դանիէլի վայելած վարկին եւ պատճառ մը կը փնտռէին չարախօսելու իր մասին եւ սակայն չէին կրնար գտնել:

Օր մը Դանիէլին թշնամիները իրարու հետ խորհրդակցելէ ետք Դարեհ թագաւորին քով գացին եւ ըսին.

— Ո՞վ թագաւոր, դուն ամէն յարգանքի, պատիւի ու փառքի արժանի ես: Մենք եկած ենք քեզմէ հրամանագիր մը խնդրելու, որպէսզի դուն անով փառաւորուիս ու քու անունդ աւելի բարձրանայ: Արդ, ո՞վ թագաւոր, դուն հրաման մը արձակէ երեսուն օրուան համար, որ այդ միջոցին ոեւէ մէկը արտօնութիւն չունենայ իր Աստուծոյն աղօթելու եւ կամ ոեւէ մէկու մը խնդրուածք ներկայացնելու: Այդ օրերուն մարդիկ կարող ըլլան միայն քեզի աղաչելու եւ քեզմէ խնդրելու:

Դարեհ թագաւոր փառասիրութենէ տարուելով ընթացք տուաւ չար իշխաններու փափաքին եւ առանց հետեւանքը մտածելու, միամտօրէն ստորագրեց հրովարտակ մը, որուն մէջ կը հրամայէր որ մինչեւ երեսուն օր, ոեւէ մէկը իր Աստուծոյն չաղօթէր. ու կը սպառնար անսաստղները նետել առիւծներու գուրին մէջ:

Դանիէլին թշնամիները դիտումնաւոր կերպով այդպիսի հրամանագիր մը ստորագրել տուին Դարեհ թագաւորին, որպէսզի կարենային Դանիէլը ամբաստանել որպէս ըմբոստ եւ թագաւորական հրամանագիրը անարգող անձնաւորութիւն: Դաւադիրները վստահ էին թէ Դանիէլ, ըստ իր սովորութեան, պիտի չդադրէր աղօթելէ իր Աստուծոյն:

Թագաւորական հրամանագրի հրապարակումէն ետքն ալ Դանիէլ իր սենեակին պատուհանները դէպի Երուսաղէմ բացած, օրը երեք անգամ կ'աղօթէր Աստուծոյ: Չար իշխանները որ արդէն կը հետապնդէին Դանիէլը, անմիջապէս թագաւորին ներկայացան եւ զայն ամբաստանեցին որպէս անհնազանդ եւ ապստամբ պաշտօնեայ իր թագաւորին դէմ: Միեւնոյն ատեն պահանջեցին որ Դանիէլ առիւծներու գուրին մէջ ձգուի:

Չար իշխաններուն առաջարկին վրայ թագաւորը հասկցաւ անոնց նենգամտութիւնն ու դաւադրութիւնը. շատ տրամեցաւ ու զղջաց որ այդպիսի հրովարտակ մը ստորագրած էր: Ուզեց կերպ մը գտնել Դանիէլը ազատելու համար, որովհետեւ շատ կը սիրէր զայն: Սակայն Մարաց ու Պարսից օրէնքին համաձայն թագաւորին հրամանագիրը անփոփոխելի էր: Իսկ չար իշխաններն ալ կը պնդէին որ անպայման գործադրուէր պատիժը, քանի որ Դանիէլ արքայական հրամանագրին հակառակ շարժած էր:

Թագաւորը ակամայ հրամայեց որ Դանիէլը առիւծներու գուրին մէջ նետեն: Հրամանը կատարուեցաւ ու գուրին բերանը գոցեցին մեծ քարով մը: Բայց Աստուծոյ հրեշտակը օգնութեան հասաւ: Ան գուրին մէջ իջնելով անօթի առիւծներուն բերանը գոցեց եւ անոնք վնաս մը չհասցուցին Դանիէլին:

Այդ գիշեր թագաւորը այնքան նեղուած էր Դանիէլին համար որ բան մը չկերաւ եւ ոչ ալ նուազարաններ բերել տուաւ, զոր սովոր էր ընել ամէն գիշեր, ու քունը աչքերէն փախաւ:

Յաջորդ առաւօտ թագաւորը կանուխ ելաւ ու արտորալով գնաց դէպի առիւծներուն գուրը եւ տրտում ձայնով պոռաց.

— Ո՛վ Դանիէլ, կենդանի Աստուծոյ ծառան, քու Աստուածդ զոր դուն անդադար կը պաշտես, կարող եղա՞ւ քեզ առիւծներէն ազատել:

— Ո՛վ թագաւոր, յաւիտեան ողջ կեցիր, ձայնեց Դանիէլ գուրին մէջէն, իմ Աստուածս իր հրեշտակը ղրկեց ու առիւծներուն բերանը գոցեց, եւ անոնք ինծի վնաս մը չտուին, քանի որ ես յանցանք մը գործած չէի քեզի դէմ:

Թագաւորը շատ ուրախացաւ Դանիէլը ողջ գտած ըլլալուն համար: Ծուտով հրամայեց որ զայն գուրէն հանեն եւ անոր տեղ չարախօս իշխանները նետեն:

Հրամանը իսկոյն կատարուեցաւ: Առիւծները զանոնք տեսածնուն պէս բզբտեցին:

Այս դէպքին վրայ Դարեհ թագաւոր հաւատաց թէ Դանիէլին պաշտած Աստուածը ճշմարիտ ու ամենակարող է:

Այնուհետեւ Դանիէլ աւելի մեծարուեցաւ Դարեհ թագաւորին կողմէ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

1) Աստուած մօտ է բոլոր անոնց որոնք անկեղծ սրտով գինք կը պաշտեն, հաւատարմօրէն կը կատարեն իր պատուէրները եւ անդադար կ'աղօթեն իրեն ու կ'աղերսեն: Ան կը լսէ արդարներուն աղօթքը ու կ'ազատէ զանոնք չար մարդոց որոգայթներէն:

2) Ամէն անոնք որոնք անմեղներուն դէմ չարութիւն կը մտածեն եւ որոգայթ կը լարեն, օր մը իրենք կ'իյնան անոր մէջ Դանիէլի թշնամիներուն նման:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

1) Չար իշխանները ի՞նչ տեսակ հրամանագիր ստորագրել տուին Դարեհ թագաւորին:

2) Ինչո՞ւ համար այդպիսի հրամանագիր ստորագրել տուին:

3) Դանիէլ ամէն օր քանի՞ անգամ կ'աղօթէր:

4) Չարախօս իշխանները Դանիէլը աղօթքի վրայ տեսնելով ի՞նչ ըրին:

5) Թագաւորը կ'ուզէ՞ր որ Դանիէլ առիծներու գուրը նետուէր:

6) Ինչո՞ւ համար առիծները չբզբտեցին Դանիէլը:

7) Այդ գիշեր թագաւորը ինչպէ՞ս անցուց իր ժամանակը:

8) Առաւօտուն թագաւորը դէպի ո՞ր գնաց:

9) Թագաւորը դանիէլին անունը կանչելով ի՞նչ ըստ:

10) Դանիէլ ի՞նչ պատասխանեց թագաւորին:

11) Չար իշխանները ինչպէ՞ս պատժուեցան:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Փոս փորողը ինք անոր մէջ կ'իյնայ»: Ժող. Ժ. 8:

Հրեաներուն Գերութենէ Վերադարձը

(Եզր.Ա., Գ.8-13, Ե.1-5, Զ.1-5, Թ.-Ժ.17:

Նէեմ.Բ., Դ.7-23, Ը.1-8)

Հրեաներ իրենց գերութեան ատեն ենթարկուեցան զրկանքներու եւ տառապանքներու: Օտարութեան մէջ եղան կորագլուխ ու զԱստուած փնտռեցին: Անոնք հասկցան թէ իրենց կրած նեղութիւններուն պատճառը իրենց մեղքերն ու անօրէնութիւններն էին:

Աստուած թէեւ պատժեց Իսրայէլի ազգը, սակայն դարձեալ իր ողորմութիւնը անպակաս ըրաւ: Մարգարէներու բերնով տուաւ իր պատգամները: Եզեկիէլ եւ Դանիէլ մարգարէները նշանաւոր եղան իրենց գուշակութիւններովն ու յորդորական խօսքերովը: Անոնք Աստուածային ներշնչումով մարգարէացան թէ իսրայէլացիները օր մը պիտի վերադառնային իրենց երկիրը ու պիտի վերաշինէին Երուսաղէմն ու Աստուծոյ տաճարը: Անոնք մարգարէացան նաեւ Քրիստոսի մասին, որ աշխարհ գալով պիտի փրկէր համայն մարդիկը իրենց մեղքերէն:

Հրեաներ հետզհետէ իրենց տնտեսութիւնը բարւոքեցին: Իրենցմէ շատեր վաճառականութեամբ զբաղեցան եւ հաստատուեցան այլեւայլ երկիրներու մէջ եւ մինչեւ Պարսկաստանի ու հեռաւոր երկիրներու մէջ կազմուեցան հրէական գաղութներ:

Նաբուգոդոնոսորի մահէն ետք անցան տարիներ, եւ յանկարծ Պարսկաստանի Կիւրոս թագաւորը զօրանալով գրաւեց Բաբելոնը ու իր սուրը ամէն կողմ տարածելով դարձաւ մեծ աշխարհակալ մը:

Աստուած պարսից Կիւրոս թագաւորին գուլթը շարժեց գերավարուած իսրայէլացիներուն վրայ, եւ անիկա հրովարտակ մը հանեց ըսելով, «երկինքի Եհովա Աստուածը երկրի բոլոր թագաւորութիւնները ինծի տուաւ, ու Անիկա ինծի պատուիրեց որ Երուսաղէմի մէջ իրեն տուն մը շինեմ: Ձեր մէջ ով որ անոր ժողովուրդէն է, թող Երուսաղէմ երթայ եւ Իսրայէլի Եհովա Աստուծոյն տունը շինէ»:

Կիւրոս թագաւոր Բաբելոնի մեհեանէն հանել տըլաւ Նաբուգոդոնոսորի ձեռքով Երուսաղէմի տաճարէն առնուած ոսկիէ ու արծաթէ անօթները եւ զանոնք յանձնեց Հրեաներուն: Այսպէս կատարուեցաւ երկու հարիւր տարի առաջ Եսայի մարգարէին ըրած գուշակութիւնը, որ ըսած էր, «այսպէս կ'ըսէ Տէրը իր օծեալ Կիւրոսին, որուն աջ ձեռքը բռնեցի, որպէսզի ազգերը անոր առջեւ հնազանդեցնեմ... Անիկա իմ քաղաքս պիտի շինէ եւ իմ ժողովուրդս գերութենէ ետ պիտի դարձնէ»:

Կիւրոսի հրովարտակին վրայ քառասուն երկու հազար հրեաներ ճամբայ ելան դէպի Երուսաղէմ, եօթանասուն տարի գերութեան մէջ մնալէ ետք:

Իրենց վերադարձի երկրորդ տարին Զօրաբաբէլ իշխանին եւ Յեսու քահանայապետին առաջնորդութեամբ հրեաներ Երուսաղէմի մէջ հաւաքուեցան եւ մեծ հանդիսութեամբ Տիրոջ տաճարին հիմը դրին ու փողեր հնչեցնելով գոհութեան երգեր երգեցին: Սակայն երբ տաճարը շինելու սկսան, շրջակայ քաղաք-

ներու մէջ բնակող Սամարացիներն ու այլ հեթանոս ժողովուրդները նախանձով ոտքի ելան եւ իրենց խափանարարութիւններովը կասեցուցին շինութիւնը երկար ատեն:

Պարսից Դարեհ թագաւորի երկրորդ տարին, Անգէ եւ Զաքարիա մարգարէները Աստուծոյ պատգամ անելով, ժողովուրդին քարոզեցին որ վերսկսին տաճարի շինութեան: Հրեաներուն թշնամիները դարձեալ ջանացին արգելք ըլլալ եւ թելադրեցին որ դադրեցնեն աշխատանքը: Նոյն ատեն պարսից Դարեհ թագաւորին նամակ գրեցին ու ամբաստանեցին հրեաները թէ տաճարը շինելէ ետք կրնան ապրստամբիլ իրեն դէմ: Նաեւ հասկնալ ուզեցին թէ արդեօք հրեաներուն արտօնուած էր տաճարը վերաշինել:

Դարեհ թագաւոր պետական արխիւներուն մէջ փնտռել տալով գտաւ Կիւրոս թագաւորին հրովարտակը Երուսաղէմի տաճարին վերաշինութեան համար, եւ ապա իր կողմէն ալ հրամանագիր մը հանեց որ ոեւէ մէկը արգելք չըլլար տաճարի շինութեան:

Երբ տաճարին շինութիւնը աւարտեցաւ հրեաներ Երուսաղէմի մէջ մեծ ցնծութիւն ըրին եւ զոհեր մատուցանելով փառք տուին Աստուծոյ:

Սակայն ժամանակ մը ետք, Երուսաղէմի հրեաներէն շատեր դարձեալ սկսան յարաբերիլ իրենց դրացի հեթանոսներուն հետ եւ անոնց հետ խնամութիւն հաստատելով հետեւեցան անոնց չար ճամբաներուն:

Պարսից Արտաշէս թագաւորին օրով Եզրաս քահանան Բաբելոնէ Երուսաղէմ եկաւ արքայական հրովարտակով մը: Ան տեսնելով ժողովուրդին մոլորութիւնը շատ տրտմեցաւ ու Աստուծոյ առջեւ իյնալով

լալով աղօթեց եւ Իսրայէլի ազգին բոլոր մեղքերը խոստովանելով թողութիւն խնդրեց:

Եզրաս քահանային այս ընթացքը մեծ տպաւորութիւն թողուց ժողովուրդին վրայ եւ բոլորն ալ լացին իրենց մեղքերուն համար ու խոստացան Աստուծոյ ճամբուն մէջ քալել: Այնուհետեւ Եզրաս կարգ ու կանոն դրաւ Երուսաղէմի մէջ ու Աստուծոյ օրէնքներն ու պատուիրանները սորվեցուց ժողովուրդին:

*
* *

Թէեւ Երուսաղէմի մէջ Աստուծոյ տաճարը շինուեցաւ, սակայն քաղաքին պարիսպները կործանած վիճակի մէջ էին եւ շրջակայ այլազգի թշնամիները գիշեր ատեն մութէն օգտուելով փլատակներու մէջէն անցնելով քաղաք կը մտնէին կողոպուտի եւ յափըշտակութեան համար:

Այդ օրերուն, Արտաշէս թագաւորին մատուակապեան էր Նէեմիա որ երբ իմացաւ իր ազգին ողբալի կացութիւնը, արքայական հրովարտակով Երուսաղէմ եկաւ անոր պարիսպները վերականգնելու համար: Հրեաներ Նէեմիայի ներկայութենէն սիրտ առին ու սկսան քաղաքին պարիսպները շինել: Երջակայ թշնամիները ուզեցին խանգարել անոնց աշխատանքը: Նէեմիա վտանգին առջեւ չընկրկեցաւ. Աստուծոյ աղօթեց, անոր օգնութիւնը խնդրեց եւ ապա ժողովուրդը քաջալերեց, զինեալ պահակներ դրաւ ամէն կողմ եւ ըսաւ անոնց:

— Թշնամիներուն երեսէն մի՛ վախնաք. յիշեցէք Տէրը որ մեծ ու ահեղ է, եւ ձեր եղբայրներուն,

տղաներուն, աղջիկներուն, կիներուն եւ տուներուն համար պատերազմ ըրէք:

Թշնամիները Երուսաղէմի վրայ յարձակելէ զգուշացան եւ իսրայէլացիները եռանդով շինեցին պարիսպներն ու անոնց դռները:

Այնուհետեւ Նէեմիա Երուսաղէմի ժողովուրդը հրապարակի մը վրայ հաւաքեց: Հոն բեմի մը վրայէն Եզրաս դպիրը կարդաց Մովսէս մարգարէի Օրինաց Գիրքը եւ ժողովուրդին բացատրեց Աստուծոյ պատուիրաններն ու օրէնքները:

Նէեմիա բարեկարգութիւններ մտցուց Երուսաղէմէն ներս: Յորդորեց բոլորը որ զիրար սիրեն եւ իրարու կարեկից ըլլան: Նէեմիայի աշխատանքն ու յորդորները ապարդիւն չանցան: Բոլորը Աստուծոյ առջեւ խոստովանեցան իրենց մեղքերը եւ ուխտեցին միշտ հաւատարիմ մնալ իրենց կրօնքին:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Իսրայէլի ազգը պատժուեցաւ ու գերութեան գնաց իր գործած չարութիւններուն եւ մեղքերուն համար: Գերութեան երկար տարիները անոնց համար եղան ապաշխարանքի շրջան մը: Անոնք անդրադարձան իրենց մեղքերուն. գոջացին ու թողութիւն խնդրեցին: Աստուած անոնց գոջումը տեսնելով՝ ներեց իրենց եւ պարսից Կիրոս թագաւորին գութը շարժելով գիրեմի Երուսաղէմ վերադարձուց:

Աստուած յաճախ կը պատժէ իր գաւակները՝ գանոնք գգաստութեան բերելու համար: Բայց կը ներէ, կ'ողորմի ու կը վերականգնէ գանոնք եթէ խոնարհին

իր առջեւ եւ խոստովանին իրենց մեղքերն ու յանցանքները:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

1) Ո՞ր թագաւորը հրաման տուաւ հրեաներուն Երուսաղէմ վերադարձուիլու:

2) Գերութենէ վերադարձողները ի՞նչ կը շինէին Երուսաղէմի մէջ:

3) Որո՞նք արգելք եղան տաճարի շինութեան:

4) Հրեաներ կրցա՞ն Տիրոջ տաճարը շինել:

5) Ո՞ր քահանան Բաբելոնէ Երուսաղէմ եկաւ:

6) Եզրաս քահանան ժողովուրդին մեղքերը տեսնելով ի՞նչ ըրաւ:

7) Ժողովուրդը եզրաս քահանային լացն ու աղօթքը տեսնելով ի՞նչ ըրաւ:

8) Գիշերով որո՞նք կողոպտուի կու գալին Երուսաղէմ:

9) Ո՞վ ձեռնարկեց Երուսաղէմի պարիսպները վերաշինելու:

10) Ո՞վ էր Նէեմիա:

11) Երուսաղէմի բնակիչները հրապարակի վրայ ո՞ր գիրքին խօսքերը մտիկ ըրին:

12) Ո՞վ կարդաց ու բացատրեց Օրինաց Գիրքին խօսքերը:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Տէրը իր սիրածը կը խրատէ»: Առակ, Գ.12

Մակարայեցիներուն Մարտնչումը

(Ա. Մակ. Ա.-ԺԶ.)

Հրէաստան եւ իր մայրաքաղաքը՝ Երուսաղէմ խաղաղութեան շրջան մը բոլորեցին Պարսկական կայսրութեան տիրապետութեան շրջանին: Հրեաներ ներքին ազատութիւն ունէին իրենց օրէնքներուն համեմատ ապրելու եւ կրօնական արարողութիւններ կատարելու: Երկիրը կը կառավարուէր քահանայապետներով, որոնք հարկ կը վճարէին տիրապետող իշխանութեան:

Ժամանակ մը ետք, Աղեքսանդր անունով ուրիշ աշխարհակալ մը երեւան եկաւ, որ իր մակեդոնական եւ յունական զօրքերուն գլուխն անցած պատերազմեցաւ պարսիկներու դէմ ու զանոնք պարտութեան մատնելով տէր դարձաւ անոնց տիրապետութեան տակ գտնուող բոլոր երկիրներուն: Մեծն Աղեքսանդրի վաղահաս մահուան պատճառով, իր հիմնած կայսրութիւնը բաժնուեցաւ իր չորս զօրավարներուն միջեւ: Սուրիան բաժին ինկաւ Սելեւկոս զօրավարին, իսկ Եգիպտոսը՝ Պտղոմէոսին, որոնք ինքզինքնին թագաւոր հռչակեցին:

Այս երկու թագաւորութիւններուն սահմանազուկներուն միջեւ ինկած էր Հրէաստանը, զոր իւրաքանչիւրը կ'ուզէր զայն կցել իր պետութեան: Հրէաստան ժամանակ մը մնաց Եգիպտոսի իշխանութեան

տակ, սակայն Սուրիոյ Մեծն Անտիոքոս թագաւորը վերջնականապէս գրաւեց զայն եւ իր տիրապետութեան տակ առաւ:

Սելեւկեաններու տիրապետութիւնը շատ դառն եղաւ Հրեաներուն համար, քանի որ անոնք կ'ուզէին Հրէաստանը հեթանոս դարձնել: Անոնք հեթանոսութիւնը տարածելու համար ամէն կողմ մեհեաններ շինեցին ու սկսան հրապուրել ժողովուրդը հեթանոսական պիղծ սովորութիւններով կուռքեր պաշտելու:

Մեծն Անտիոքոսին յաջորդեց իր որդին Անտիոքոս Եպիփանէս որ նշանաւոր եղաւ իր անգթութիւններով: Ան սկսաւ անխնայ հալածել հրեաները եւ ստիպել կուռքեր պաշտելու: Այրել տուաւ սուրբ գիրքերը եւ սպաննել տուաւ բազմաթիւ քահանաներ: Նաեւ պղծեց Երուսաղէմի տաճարը՝ հոն կուռքեր դնելով եւ անոնց զոհեր մատուցանելով:

Ժողովուրդէն շատեր հալածանքներէ սարսափելով ենթարկուեցան Անտիոքոսի հրամանին ու սկսան կուռքերը պաշտել եւ հեթանոսական ապաքարոյ սովորութիւններու հետեւիլ: Սակայն հազարաւորներ ալ հաստատ մնացին իրենց սուրբ հաւատքին վրայ ու նահատակուեցան:

Հալածանքի այդ օրերուն, Մատթիա անունով քահանայ մը հեթանոսներու եւ օրինազանց հրեաներու անկարգ ընթացքին չհանդուրժելով, իր հինգ որդիներով լքեց Երուսաղէմը եւ բնակեցաւ Մովդիմ քաղաքին մէջ ու քուրճ հագնելով սկսաւ ողբալ իր ազգին թշուառ վիճակը:

Անտիոքոս Եպիփանէսի մարդիկը Մովդիմ քաղաքին մէջ ալ սկսան բռնադատել հրեաները կուռքեր պաշտելու, եւ Մատթիա քահանային ալ ստիպեցին ու ըսին.

— Թագաւորական հրամանին հնազանդելով նախ դուն զոհ մատուցանէ կուռքերուն, որպէսզի ուրիշներն ալ քեզմէ օրինակ առնեն:

Մատաթիա քահանան քաջաբար անոնց երեսն ի վեր պոռաց:

— Քաւ լիցի որ ես, իմ որդիներս ու իմ եղբայրներս Աստուծոյ օրէնքը թողունք եւ կուռքեր պաշտենք...

Մինչ Մատաթիա քահանան կը խօսէր, յանկարծ հրեայ մարդ մը առաջ անցնելով պատրաստուեցաւ կուռքերուն զոհ մատուցանելու: Մատաթիա չկրցաւ հանդուրժել այդ տեսարանին եւ իսկոյն խոյացաւ այդ օրինազանց հրեային եւ թագաւորի հեթանոս պաշտօնեային վրայ ու զանոնք մեռցուց: Ապա կոտորտեց հոն հաստատուած կուռքը եւ կռատունն ալ քանդելով հրակէր կարդաց իր ազգակիցներուն եւ ըսաւ:

— Ով որ Աստուծոյ օրէնքը պահպանել կ'ուզէ, թող իմ ետեւէս դայ:

Մատաթիայի կոչը մեծ արձագանգ գտաւ հազարաւոր օրինապահ հրեաներու մօտ, որոնք միացան իրեն եւ անապատը ապաստանեցան ի խնդիր իրենց կրօնքի պաշտպանութեան:

Այնուհետեւ Մատաթիա քահանան կազմակերպեց իր մարդիկը եւ իր յոյսը Աստուծոյ վրայ դնելով ընդհարումներ ունեցաւ Անտիոքոս Եպիփանէսի հեթանոս զօրքերուն հետ: Մատաթիա ուր որ երթար, կը ջարդէր թշնամին եւ կը կործանէր կուռքերն ու անոնց մեհեանները: Կը յորդորէր ժողովուրդը որ չչեղէր Աստուծոյ օրէնքներէն:

Օր մը Մատաթիա իր առաջացեալ տարիքն ու մօտալուտ մահը նկատի ունենալով իր հինգ որդիները

կանչեց եւ անոնց պատուիրեց շարունակել պայքարը ի խնդիր կրօնի եւ հայրենիքի ազատութեան: Իրեն յաջորդ կարգեց Շմաւոն որդին, իսկ Յուդային յանձնեց զօրավարի պաշտօնը: Ապա բոլորը օրհնելէ ետք փակեց իր աչքերը:

Յուդա իր հօրը մահէն ետք կանոնաւորեց իր զօրքը եւ անընդհատ հարուածեց Անտիոքոսի բանակը ու մեծ յաղթանակներ տարաւ: Յուդա իր քաջագործութիւններուն եւ հարուածող բազուկին համար կոչուեցաւ Մակաբէ որ կը նշանակէ մուրճ: Հետագային իր յաջորդներն ու անոնց սերունդը կոչուեցան Մակաբայեցիք:

Անտիոքոս Յուդա Մակաբէն ընկձելու համար իր Լիւսիաս զօրավարին յանձնեց քառասուն հազար զօրք ու զայն ղրկեց Հրէաստան:

Յուդա Մակաբէն եւ իր մարդիկը թշնամիին ահաւորութիւնը տեսնելով չյուսահատեցան, այլ քուրձ հագնելով Աստուծոյ առջեւ կայնեցան եւ ծումապահուցեամբ աղօթեցին ու անոր օգնութիւնը խընդրեցին: Աղօթքէն վերջ Յուդա Մակաբէն իր փոքրաթիւ բանակը խրախուսեց եւ ըսաւ, «զօրացէ՛ք, քաջ եղէք ու պատրաստուեցէք առաւօտուն պատերազմելու հեթանոսներու դէմ, որոնք եկած են մեզ բնաջնջելու եւ մեր սրբութիւնները աւերելու: Լաւ է որ մեռնինք պատերազմի մէջ, քան թէ տեսնենք մեր ազգին չարչարանքներն ու մեր սրբութիւններուն պղծուիլը»:

Առաւօտեան արշալոյսին Յուդա Մակաբէ Աստուծոյ վստահելով յարձակեցաւ Լիւսիասի ահեղ բանակին վրայ ու մեծ յաղթանակ մը տարաւ: Թշնամին չչմեցաւ ու պատերազմի դաշտին վրայ հազարաւոր մեռեալներ ձգելով հեռացաւ:

Այս յաղթանակէն վերջ Յուդա Մակարէ քալեց Երուսաղէմի վրայ ու գրաւեց զայն: Տեղւոյն հեթանոս զօրքերը իրենց վախէն ապաստանեցան քաղաքին միջնաբերդը՝ իրենց գլուխը ազատելու համար:

Յուդա Մակարէ մաքրեց Աստուծոյ տաճարը եւ հաստատեց զոհերն ու պաշտամունքի արարողութիւնները: Մակայն Իսրայէլի ժողովուրդը տակաւին վերջնական յաղթանակը չէր տարած, քանի որ Երուսաղէմի միջնաբերդին մէջ ապաստանող հեթանոս զօրքերը վտանգ էին իրենց համար. իսկ Անտիոքի արքունիքը նորանոր յարձակումներ կը գործէր Հրէաստանի վրայ:

Յուդա Մակարէ ամէն կողմ կը հասնէր ու քաջաբար կը դիմադրէր: Աստուծոյ օգնութիւնը չպակսեցաւ իրեն: Մի քանի անգամ հրեշտակներ երեւցան իրենց, որոնք կը կոտէին թշնամի բանակին դէմ եւ անոր մէջ շփոթութիւն ստեղծելով պարտութեան կը մատնէին հեթանոսները:

Ի վերջոյ Յուդա Մակարայեցին պատերազմի դաշտին վրայ քաջաբար նահատակուեցաւ: Անոր մահէն ետք իր եղբայրները՝ Յովնաթան եւ Շմաւոն շարունակեցին պայքարը եւ բազմաթիւ յաղթանակներ տարին թշնամիին վրայ:

Յովնաթան եւ Շմաւոն յաջորդաբար քահանայապետ կարգուեցան Իսրայէլի ազգին եւ Աստուծոյ օրէնքներուն համաձայն կառավարեցին իրենց ժողովուրդը: Յովնաթանի մահէն ետք Շմաւոն գրաւեց նաեւ Երուսաղէմի միջնաբերդը հեթանոսներու ձեռքէն:

Շմաւոնին յաջորդեց իր որդին Յովհաննէս որ մեծ քաջութեամբ յաղթեց իր թշնամիներուն եւ վերջնա-

կանապէս վտարեց զանոնք Հրէաստանի սահմաններէն: Անոր օրով Հրէաստանը դարձաւ բոլորովին ազատ ու անկախ պետութիւն մը եւ ընդարձակուեցան անոր սահմանները: Յովհաննէս եղաւ քահանայապետ եւ երեսուն երեք տարի կառավարեց իր երկիրը Աստուծոյ օրէնքներուն համաձայն:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Աստուծոյ օրէնքներուն եւ կանոններուն հանդէպ Մատաթիա քահանայիցն ու անոր որդիներուն ունեցած նախանձախնդրութիւնը օրինակ պէտք է ըլլայ բոլոր քրիստոնեաներուն: Որեւէ բան մեզ գատելու չէ Քրիստոսի սէրէն եւ անոր պատուիրաններէն: Ամուր մնալու ենք մեր սուրբ հաւատքին վրայ: Հալածանքի, տանջանքի եւ գրկանքներու առջեւ ուրանալու չենք մեր սուրբ հաւատքը: Իսկ եթէ հարկ ըլլայ պատրաստ գտնուելու ենք քաջաբար մեր արիւնը թափելու մեր կրօնքին եւ հայրենիքի սիրոյն համար: Վերջնական յաղթանակը միշտ կը մնայ Աստուծոյ հաւատարիմ զաւակներուն:

ՀԱՐՅՈՒՄՆԵՐ

1) Մատաթիա քահանայիցն ինչո՞ւ համար հեռացաւ Երուսաղէմէն:

2) Անտիոքոս թագաւորին մարդիկը ի՞նչ առաջարկեցին Մատաթիա քահանայիցն:

3) Մատաթիա քահանան ի՞նչ ըսաւ իրենց եւ ապա ի՞նչ ըրաւ:

4) Մատաթիա շմեռած իր որդիները կանչելով ի՞նչ ըսաւ եւ ի՞նչ ըրաւ:

5) Յուդա իր քաջագործութիւններուն համար ի՞նչ կոչուեցաւ:

6) Ի՞նչ կը նշանակէ մակարէ:

7) Անտիոքոս քանի՞ հազարնոց քանակ ղրկեց Յուդայի վրայ:

8) Յուդա Մակարէն որո՞ւ վատահելով կոռուեցաւ Լիւսիասի ահեղ քանակին դէմ:

9) Յուդա Մակարէ Երուսաղէմը գրաւելէ ետք ի՞նչ կարգադրութիւններ ըրաւ:

10) Յուդա Մակարէի մահէն ետք որո՞նք շարունակեցին պայքարը:

11) Յովնաթանի եւ Ծմառնի մահէն ետք ո՞վ շարունակեց կռիւը եւ վերջնականապէս ազատագրեց Հրէաստանը:

12) Յովհաննէս քանի՞ տարի իշխեց Հրէաստանի վրայ:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Մեզի հետ եղողը մեր Տէր Աստուածն է, որ պիտի օգնէ մեզի»: Բ. Մնաց. ԼԲ.8:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՍ	Էջ
Ա. Սամուէլ Մարգարէ	8
Բ. Ուխտի Տապանակին Վերադարձը	16
Գ. Սաւուղ քագաւոր	22
Դ. Սաւուղի Անհնագանդութիւնը եւ Յովնաթանի Յաղթանակը	28
Ե. Սաւուղի Երկրորդ Անհնագանդութիւնը	32
Զ. Դաւիթ կը Յաղթէ Գողիաթին	37
Է. Սաւուղ կը նախանձի Դաւիթին	42
Ը. Սաւուղի հալածանքը Դաւիթի դէմ եւ իր Մահը	46
Թ. Դաւիթի Թագաւորութիւնը	52
Ժ. Դաւիթ Թագաւորին Մեծ Մեղքը	57
ԺԱ. Սողոմոն Իմաստունի Թագաւորութիւնը	61
ԺԲ. Ռոքովամ եւ Յերոքովամ	68
ԺԳ. Ահաբ Թագաւորն ու Եղիա Մարգարէն	74
ԺԴ. Եղիսէ Մարգարէն եւ Ասորի Նէեմանի Բժշկութիւնը	81

ԺԵ. Եգեկիայի Թագաւորութիւնը	89
ԺԶ. Իսրայէլի Ագգին Չարութիւնը Եւ Երուսաղէմի Տանարին Կործանումը	94
ԺԷ. Իրեւնց Կրօնքին Հաւատարիմ Չորս Պատանիներ	101
ԺԸ. Աստուծոյ Յուսացող Երեւ Երիտասարդներ ...	107
ԺԹ. Նարուզողոնոսորի Հպարտութիւնն ու Պատիժը	113
Ի. Պաղտասար Թագաւոր	118
ԻԱ. Դանիէլ Առիւծներու Գուրիմ Մէջ	123
ԻԲ. Հրեաներուն Գերութենէ Վերադարձը	128
ԻԳ. Մակարայեցիներուն Մարտնչումը	134